

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Κ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Δ΄
ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Ο

(Άρθρο 40 παρ. 1 Κ.τ.Β.)

Στην Αθήνα, σήμερα, 19 Οκτωβρίου 2026, ημέρα Δευτέρα και ώρα 12.30΄ στην Αίθουσα «Προέδρου Αθανασίου Κωνστ. Τσαλδάρη» (223) του Μεγάρου της Βουλής, συνεδρίασε η Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, υπό την προεδρία του Προέδρου της, κυρίου Γεώργιου Κοτρωνιά, με θέμα ημερήσιας διάταξης: «Συζήτηση επί του Προσχεδίου του Κρατικού Προϋπολογισμού 2027.» (1^η συνεδρίαση)

Στη συνεδρίαση παρέστησαν ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Κυριάκος Πιερρακάκης, ο Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Αθανάσιος Πετραλιάς, η Γενική Γραμματέας Δημοσιονομικής Πολιτικής του Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κυρία Παυλίνα Καρασιώτου, ο Συντονιστής του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, κ. Ιωάννης Τσουκαλάς, καθώς και αρμόδιοι υπηρεσιακοί φορείς.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής, αφού διαπίστωσε την ύπαρξη απαρτίας, κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης και έκανε την α΄ ανάγνωση του καταλόγου των μελών της Επιτροπής.

Παρόντες ήταν οι Βουλευτές κ.κ.: Αβραμόπουλος Δημήτριος, Ακτύπης Διονύσιος, Αραμπατζή Φωτεινή, Αυγενάκης Ελευθέριος, Αυγερινοπούλου Διονυσία – Θεοδώρα, Βλάχος Γεώργιος, Γιώργος Ιωάννης, Ιατρίδη Τσαμπίκα (Μίκα), Καράογλου Θεόδωρος, Καρασμάνης Γεώργιος, Κόνσολας Εμμανουήλ (Μάνος), Κοτρωνιάς Γεώργιος, Κυρανάκης Κωνσταντίνος, Κωτσός Γεώργιος, Λεονταρίδης Θεόφιλος, Λιβανός Μιχαήλ, Λιούτας Αθανάσιος, Μηταράκης Παναγιώτης (Νότης), Μπακογιάννη Θεοδώρα (Ντόρα), Μπααραλιάκος Ξενοφών (Φώντας), Παπαδόπουλος Μιχαήλ (Μιχάλης), Πασχαλίδης Ιωάννης, Πέτσας Στυλιανός (Στέλιος), Σιμόπουλος Ευστράτιος (Στράτος), Σκόνδρα Ασημίνα, Σκρέκας Κωνσταντίνος, Σκυλακάκης Θεόδωρος, Σταϊκούρας Χρήστος, Σταμενίτης Διονύσιος, Συρεγγέλα Μαρία, Τραγάκης Ιωάννης, Τσιάρας Κωνσταντίνος, Χαρακόπουλος Μάξιμος, Αποστολάκη Ελένη-Μαρία (Μιλένα), Κατρίνης Μιχαήλ, Κουκουλόπουλος Παρασκευάς (Πάρις), Μπιάνγκης Δημήτριος, Σπυριδάκη Αικατερίνη (Κατερίνα), Σταρακά Χριστίνα, Καραθανασόπουλος Νικόλαος, Μανωλάκου Διαμάντω, Μεταξάς Κωνσταντίνος Βασίλειος, Τσοκάνης Χρήστος, Βιλιάρδος Βασίλειος, Φωτόπουλος Στυλιανός, Γιαννούλης Χρήστος, Καριπίδης Ιωάννης, Παππάς Νικόλαος, Βορύλλας Ανδρέας, Τσιρώνης Σπυρίδων, Κεφαλά Γεωργία (Τζώρτζια), Δραγασάκης Ιωάννης, Μάλαμα Κυριακή, Μανούσος Γεώργιος, Μπάρκας Κωνσταντίνος, Παπαϊωάννου Αρετή και Τσακαλώτος Ευκλείδης.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, καλημέρα.

Κύριε Υπουργέ, κύριε Υφυπουργέ, κύριε Γενικό Συντονιστή του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή.

Αρχίζουμε τη συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων με θέμα ημερήσιας διάταξης τη «Συζήτηση επί του Προσχεδίου του Κρατικού Προϋπολογισμού για το οικονομικό έτος 2027».

Το Προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού κατατέθηκε στη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων τη Δευτέρα, στις 5 Οκτωβρίου του '26, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Σύνταγμα, το άρθρο 79 και του Κανονισμού της Βουλής, σύμφωνα με το άρθρο 121. Γνώμη επί του Προσχεδίου διατύπωσε το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, κατά τα οριζόμενα στο 2ο Μέρος του Κανονισμού της Βουλής και κοινοποιήθηκε στα μέλη της Επιτροπής στις 7 Οκτωβρίου του 2026.

Η συζήτηση θα διεξαχθεί σε τρεις συνεδριάσεις. Η πρώτη είναι σήμερα, Δευτέρα 19 Οκτωβρίου, και οι επόμενες δυο, αύριο, την Τρίτη στις 20 Οκτωβρίου, στις 15.00' και στις 18.00', στην Αίθουσα Γερουσίας αύριο.

Μετά το πέρας της συζήτησης, τα Πρακτικά των συνεδριάσεων θα διαβιβαστούν στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, το οποίο λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις της Επιτροπής θα εισαγάγει τον Προϋπολογισμό στη Βουλή 40 μέρες τουλάχιστον πριν αρχίσει το οικονομικό έτος, σύμφωνα με το άρθρο 121, παράγραφος 5.

Σε ό,τι αφορά τώρα την οργάνωση της συζήτησης. Δεδομένου ότι δεν υπάρχει ειδικότερη πρόβλεψη στο σχετικό άρθρο του Κανονισμού, ακολουθώντας την κοινοβουλευτική πρακτική προτείνω, σήμερα να τοποθετηθεί ο κ. Υπουργός και οι Γενικοί Εισηγητές και αύριο, στη δεύτερη συνεδρίαση, οι Ειδικοί Εισηγητές. Οι βουλευτές που θα εγγραφούν στον κατάλογο των ομιλητών, θα τοποθετηθούν στην τρίτη συνεδρίαση, την αυριανή, στις 18.00'.

Μεταξύ των ομιλητών, όπως είπαμε, θα τοποθετηθεί ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας, ο κ. Κυριάκος Πιερρακάκης και εφόσον επιθυμεί μετά, ο κ. Αθανάσιος Πετραλιάς και ο κ. Τσουκαλάς που είναι ο Συντονιστής του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή.

Οι προτεινόμενοι χρόνοι ομιλίας για τους Γενικούς Εισηγητές, είναι τα 15 λεπτά. Για τους Ειδικούς Εισηγητές, τα 10 λεπτά και για τους ομιλητές, τα 6 λεπτά. Οπότε, αν η Επιτροπή συμφωνεί, με αυτό το σχέδιο και αυτή την πρόταση, μπορούμε να προχωρήσουμε;

Τον λόγο έχει ο Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», κ. Κουκουλόπουλος.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ (ΠΑΡΙΣ) ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ»): Κύριε πρόεδρε να ρωτήσω κάτι. Θα μιλήσουν με τη σειρά ο κύριος Υπουργός και στη συνέχεια οι επτά Γενικοί Εισηγητές των κομμάτων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ναι, σήμερα.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ (ΠΑΡΙΣ) ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ»): Ναι, και τελειώνει η σημερινή; Ευχαριστώ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ (Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ξεκινώ -νομίζω- με την κοινά αποδεκτή παρατήρηση ότι η αβεβαιότητα έχει γίνει σχεδόν μόνιμο χαρακτηριστικό της διεθνούς οικονομίας. Η ενεργειακή κρίση, οι αναταράξεις στις αγορές ομολόγων και οι πιέσεις στο διεθνές εμπόριο, δοκιμάζουν αυτή τη στιγμή τις αντοχές ακόμη και των ισχυρότερων οικονομιών.

Σε αυτήν την ιδιαίτερα δύσκολη συγκυρία, η πραγματική δύναμη μιας οικονομίας κρίνεται από την ικανότητά της να αντέχει στις αναταράξεις, να προστατεύει τους πολίτες της και να συνεχίσει να αναπτύσσεται.

Αυτή είναι η ουσία της οικονομικής ανθεκτικότητας και αυτή τη δυνατότητα έχει κατακτήσει σήμερα η Ελλάδα, χάρη στην πρόοδο των τελευταίων ετών και στη δημοσιονομική αξιοπιστία που αποκαταστήσαμε.

Επέστρεψα χθες από την Ετήσια Σύνοδο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στην Μπανγκόκ. Εκεί, συμμετέχοντας στο κεντρικό πάνελ, άκουσα την επικεφαλής του ΔΝΤ, Kristalina Georgieva, να λέει δημόσια, εις επήκοον όλων, «Μπράβο στους Έλληνες». Ήταν μια αναγνώριση της προόδου μιας χώρας, που πριν από δεκαπέντε χρόνια ήταν το παράδειγμα προς αποφυγήν. Σήμερα, η πορεία μας αποτελεί σημείο αναφοράς διεθνώς.

Σκεφτείτε λίγο, πόσο έχουν αλλάξει τα πράγματα. Η Ελλάδα αναπτύσσεται ταχύτερα από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, μειώνει σταθερά το δημόσιο χρέος και έχει ανακτήσει τη διεθνή αξιοπιστία της.

Αυτή η πρόοδος αποτυπώνεται και στα στοιχεία του Προσχεδίου του Προϋπολογισμού για το 2027.

Πρώτον. Η ελληνική οικονομία προβλέπεται να αναπτυχθεί κατά 2,3% έναντι 1,2% στην Ευρωζώνη. Για έβδομη συνεχόμενη χρονιά διατηρούμε υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Δεύτερον. Το πραγματικό κατά κεφαλήν ΑΕΠ προβλέπεται να αυξηθεί κατά 2,6% έναντι 1% στην Ευρωζώνη. Συνεχίζουμε να καλύπτουμε την απόσταση από τις πιο προηγμένες ευρωπαϊκές οικονομίες. Απόσταση που, ως είμαστε ευλικρινείς, διευρύνθηκε δραματικά στα χρόνια της κρίσης.

Τρίτον. Η ανεργία προβλέπεται να υποχωρήσει σε ετήσια βάση στο 7,9%, στο χαμηλότερο επίπεδο από το 2008. Μια εξέλιξη με τεράστια και κοινωνική σημασία, γιατί η εργασία αποτελεί τη σημαντικότερη βάση της οικονομικής ανεξαρτησίας.

Τέταρτον. Οι αμοιβές ανά εργαζόμενο προβλέπεται να αυξηθούν κατά 3,9%, ενώ η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού στο 2,6%, δημιουργεί τις προϋποθέσεις για πραγματική αύξηση των αμοιβών κατά 1,4%.

Θέλω να σταθώ, ιδιαίτερα στον επίμονο πληθωρισμό και στις πιέσεις που ασκεί στα εισοδήματα.

Γνωρίζουμε πάρα πολύ καλά, ότι η ακρίβεια παραμένει το μεγαλύτερο πρόβλημα για τα ελληνικά νοικοκυριά. Γνωρίζουμε, επίσης, πόσο δύσκολο είναι για πολλές οικογένειες να ανταποκριθούν στις καθημερινές τους ανάγκες.

Οι πολίτες χρειάζονται πραγματική ενίσχυση της αγοραστικής τους δύναμης και αυτή είναι μια μάχη που δίνουμε και μια μάχη που πρέπει να κερδίσουμε. Με άμεσες παρεμβάσεις για την προστασία των εισοδημάτων, αλλά και με μια οικονομία που παράγει περισσότερο. Και οι επενδύσεις σε παραγωγικές εγκαταστάσεις, τεχνολογία και υποδομές είναι απολύτως καθοριστικές για να μετατρέψουμε την ανάπτυξη σε υψηλότερα εισοδήματα με διάρκεια.

Αναφέρω τα εξής, σε αυτό το σημείο. Το 2027 οι επενδύσεις προβλέπεται να αυξηθούν κατά 7,9% -κρατήστε τη σύγκριση εδώ με την Ευρωζώνη, ο αντίστοιχος αριθμός για την Ευρωζώνη είναι 1,7%- και να φτάσουμε έτσι στο 18,6% του ΑΕΠ, από το 17,8% το 2026.

Περιορίζουμε, δηλαδή, σταδιακά το μεγάλο επενδυτικό κενό που άφησε η κρίση, εδώ κρατήστε τη σύγκριση όμως, σε σχέση με το που ξεκινήσαμε.

Ο ευρωπαϊκός μέσος όρος επενδύσεων προς ΑΕΠ είναι 21%. Το 2019 ήμασταν στο 11% του ΑΕΠ και έτσι καλύπτουμε κάθε χρόνο συστηματικά, κομμάτι αυτής της απόστασης.

Εδώ, βέβαια, να πω ότι το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων αυξάνεται από 9,8 δις ευρώ το 2026 σε 11 δις ευρώ το 2027, διασφαλίζοντας τη συνέχεια της αναπτυξιακής προσπάθειας και μετά την ολοκλήρωση του Ταμείου Ανάκαμψης.

Βέβαια, να προσθέσω ότι δημιουργούμε νέο δανειοδοτικό και εγγυοδοτικό πρόγραμμα ύψους 1,5 δις ευρώ για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, διευρύνοντας τις δυνατότητες χρηματοδότησης και εκσυγχρονισμού τους.

Θέλουμε η ανάπτυξη να φτάσει σε περισσότερες επιχειρήσεις, θέλουμε να φτάσει σε περισσότερους κλάδους, θέλουμε να φτάσει σε περισσότερες περιοχές της χώρας. Να δημιουργήσει ισχυρότερες περιφερειακές οικονομίες και νέες ευκαιρίες σε κάθε τοπική κοινωνία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αυτή η πρόοδος στηρίζεται στο θεμέλιο της δημοσιονομικής αξιοπιστίας. Το πρωτογενές πλεόνασμα για το 2026 εκτιμάται πλέον, στο 3,6% του ΑΕΠ. Για το 2027 προβλέπεται πρωτογενές πλεόνασμα 3,3% και συνολικό δημοσιονομικό πλεόνασμα 0,3%. Αυτές οι επιδόσεις επιτυγχάνονται ενώ αυξάνουμε τις δημόσιες επενδύσεις, ενώ εφαρμόζουμε νέες φορολογικές ελαφρύνσεις και ενώ κινητοποιούμε σημαντικούς πόρους για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης.

Ακόμη πιο χαρακτηριστική -θα πω εδώ - είναι η πορεία του δημοσίου χρέους. Από το 209,4% του ΑΕΠ το 2020, η πρόβλεψη που έχουμε στο Προσχέδιο του Προϋπολογισμού είναι ότι θα υποχωρήσει στο 128,8% το 2027. Αυτή είναι μια αποκλιμάκωση μεγαλύτερη των 80 ποσοστιαίων μονάδων μέσα σε επτά χρόνια. Είναι η μεγαλύτερη αποκλιμάκωση χρέους όχι στην Ευρώπη, αλλά στον κόσμο.

Εδώ να προσθέσω ότι, επιμένουμε στις πρόωρες αποπληρωμές του δημοσίου χρέους, που για το 2026 αναμένεται να φθάσουν συνολικά τα 12,8 δις ευρώ, περιορίζοντας τις μελλοντικές χρηματοδοτικές ανάγκες.

Αυτή είναι μια στρατηγική, η οποία έχει βαθιά πολιτική σημασία. Μειώνουμε τα βάρη που κληρονομήσαμε, δημιουργούμε μεγαλύτερα περιθώρια για τις επόμενες γενιές και διατηρούμε τη δυνατότητα να αποφασίζουμε οι ίδιοι για τις προτεραιότητές μας.

Τα αποτελέσματα αυτής της πολιτικής αναγνωρίζονται πλέον, διεθνώς. Όταν ισχυρές ευρωπαϊκές οικονομίες αντιμετωπίζουν δημοσιονομικές πιέσεις και οι αγορές ομολόγων δοκιμάζονται, η Ελλάδα δανείζεται με χαμηλότερο επιτόκιο από τη Γαλλία και την Ιταλία. Είναι η έμπρακτη αναγνώριση μιας τιτάνιας εθνικής προσπάθειας και ένα κεκτημένο που πρέπει να διαφυλάξουμε γιατί η δημοσιονομική αξιοπιστία είναι που μας εξασφαλίζει αυτούς τους βαθμούς ελευθερίας. Μας επιτρέπει να παρεμβαίνουμε όταν οι συνθήκες το απαιτούν, να προστατεύουμε τους πολίτες και να επενδύουμε στο μέλλον της χώρας.

Εδώ, να πω ότι η ενεργειακή κρίση είναι ίσως το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα. Από τον Απρίλιο -θα μιλήσει και ο κ. Πετραλιάς στις επόμενες συνεδριάσεις- το συνολικό ύψος των παρεμβάσεών μας έχει φτάσει τα 1,4 δις ευρώ στοχευμένα για το συγκεκριμένο ζήτημα, εκ των οποίων τα 862 εκατομμύρια ευρώ αφορούν στην αντιμετώπιση του ενεργειακού κόστους και 541 εκατομμύρια ευρώ μόνιμα μέτρα κοινωνικής ενίσχυσης.

Παρεμβαίνουμε στις τιμές του diesel κίνησης και της αμόλυβδης βενζίνης, ενώ στο πετρέλαιο θέρμανσης εφαρμόζουμε διπλή παρέμβαση, με επιδότηση στην αντλία και με αύξηση κατά 30% του επιδόματος θέρμανσης. Ήδη υπάρχουν πρατήρια που διαθέτουν το πετρέλαιο θέρμανσης στα 1,49 ευρώ το λίτρο, τιμή που με το επίδομα θέρμανσης μπορεί να υποχωρήσει κάτω από το 1,35 ευρώ. Με τη συμβολή και των διυλιστηρίων, καταφέραμε να πάρουμε ένα σημαντικό μέρος του βάρους από τις πλάτες των νοικοκυριών.

Παράλληλα, διεκδικούμε κοινές ευρωπαϊκές απαντήσεις. Ο Πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης, συνέβαλε καθοριστικά ώστε η αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας να αποτυπωθεί στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Συνεχίζουμε την προσπάθεια για συγκεκριμένες ευρωπαϊκές παρεμβάσεις που θα μας επιτρέψουν να αντιμετωπίσουμε ακόμη πιο αποτελεσματικά τις νέες πιέσεις.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η αντιμετώπιση των συνεπειών μιας κρίσης είναι αυτονοήτως αναγκαία. Αλλά η οικονομική μας πολιτική δεν περιορίζεται στη διαχείριση των δυσκολιών. Δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μια διαρκή και σταθερή άνοδο του βιοτικού επιπέδου.

Σε αυτή την κατεύθυνση κινούνται τα μέτρα που παρουσιάσαμε στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης, με δημοσιονομικό αποτύπωμα περίπου 2,2 δις ευρώ το 2027.

Μειώνουμε τη φορολογική επιβάρυνση των συνεπών ελεύθερων επαγγελματιών και την προκαταβολή φόρου από το 55% στο 50%.

Μηδενίζουμε τον φορολογικό συντελεστή για εισοδήματα έως 20.000 ευρώ στους κατά κύριο επάγγελμα αγρότες και στους τρίτεκνους.

Αυξάνουμε τη μόνιμη ετήσια ενίσχυση των συνταξιούχων από τα 300 στα 400 ευρώ, διευρύνοντας τους δικαιούχους.

Θεσπίζομαι επίδομα Χριστουγέννων 500 ευρώ μικτά για τους δημόσιους υπαλλήλους και λειτουργούς.

Από τον Απρίλιο του 2027 μειώνουμε περαιτέρω τις ασφαλιστικές εισφορές κατά μισή ποσοστιαία μονάδα.

Συνεχίζουμε την αύξηση του κατώτατου μισθού, με στόχο τα 1.000 ευρώ τον Ιανουάριο του 2028.

Αντιμετωπίζουμε το στεγαστικό πρόβλημα με νέα εργαλεία, όπως το πρόγραμμα «Σπίτι μου III», ύψους 2 δις ευρώ.

Πίσω από το σύνολο αυτών των αποφάσεων υπάρχει μία αντίληψη, μία ξεκάθαρη αντίληψη, για την οικονομική και κοινωνική πολιτική. Η ευθύνη μιας κυβέρνησης είναι να στηρίζει τους πολίτες στις δυσκολίες. Κυρίως όμως, είναι να τους δίνει τη δύναμη να τις ξεπερνούν. Να δημιουργεί τις συνθήκες ώστε κάθε πολίτης να προχωρά στη ζωή του με τις δικές του δυνάμεις και με μεγαλύτερη ασφάλεια. Να αμείβεται καλύτερα για την εργασία του, να κρατά το μεγαλύτερο μέρος από το εισόδημα που δημιουργεί, να μπορεί να ξεκινήσει μια επιχείρηση, να επενδύσει, να αποκτήσει κατοικία, να κάνει σχέδια για το μέλλον του. Και αυτή η προοπτική πρέπει να ανοίγεται από νωρίς, από τα πρώτα βήματα της νέας γενιάς.

Γι' αυτό και ανάμεσα σε άλλα, θεσπίζουμε και τον Επενδυτικό Λογαριασμό Νέας Γενιάς. Για κάθε ευρώ που αποταμιεύει μία οικογένεια, το κράτος θα προσθέτει άλλο ένα, έως τα 1.200 ευρώ ετησίως. Είτε αποταμιεύει 30 είτε 50 είτε 100 ευρώ τον μήνα, η κρατική συνεισφορά θα είναι ισόποση και έτσι, θα δημιουργείται σταδιακά ένα κεφάλαιο που θα δίνει σε κάθε παιδί περισσότερες δυνατότητες στο ξεκίνημα της ενήλικης ζωής του.

Παράλληλα, με τις παρεμβάσεις για το εισόδημα και τις ευκαιρίες των πολιτών, έχουμε την ευθύνη να αντιμετωπίσουμε και τις διαρθρωτικές αδυναμίες της οικονομίας. Μία από τις σημαντικότερες εξ αυτών είναι η ενεργειακή εξάρτηση. Γι' αυτό και αξιοποιούμε την επέκταση της εθνικής ρήτηρας διαφυγής για την ενεργειακή ανθεκτικότητα, προχωρώντας σε επενδύσεις που προσεγγίζουν το 1 δις ευρώ έως το 2028. Επενδύσεις στην αποθήκευση ενέργειας, στην εξοικονόμηση, στις υποδομές και στην ενεργειακή αναβάθμιση. Έτσι θα περιορίσουμε ακόμη περισσότερο την εξάρτηση της ελληνικής οικονομίας από τις διεθνείς διακυμάνσεις και θα δημιουργήσουμε μόνιμες προϋποθέσεις για χαμηλότερο ενεργειακό κόστος.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Ελλάδα έχει διανύσει πραγματικά μεγάλη απόσταση τα τελευταία χρόνια χάρη στις μεταρρυθμίσεις, τη δημοσιονομική υπευθυνότητα και, πάνω απ' όλα, την προσπάθεια των ίδιων των Ελλήνων. Αυτή την πρόοδο έχουμε ευθύνη να τη μετατρέψουμε σε αφετηρία για ακόμη μεγαλύτερα βήματα.

Η Ευρώπη αυτή τη στιγμή βρίσκεται μπροστά σε ιστορικές αποφάσεις. Σε έναν κόσμο όπου οι ισορροπίες ισχύος αλλάζουν, πρέπει να κινητοποιήσει τα κεφάλαια της, να ενισχύσει την παραγωγή της και να αποκτήσει τη δύναμη να καθορίζει η ίδια το μέλλον της.

Η Ελλάδα έχει πλέον την αξιοπιστία και την αυτοπεποίθηση να πρωταγωνιστήσει στη διαμόρφωση αυτού του μέλλοντος. Ο Προϋπολογισμός του 2027 είναι ένα ακόμη βήμα. Αλλά ο ορίζοντας μας δεν σταματά στο 2027. Η Ελλάδα βρίσκεται μπροστά σε μια νέα εποχή και αυτή τη φορά έχουμε τη δυνατότητα να θέσουμε εμείς τους όρους της προόδου μας, με μια ισχυρότερη παραγωγική οικονομία, υψηλότερους μισθούς, περισσότερες επενδύσεις και

πραγματικές ευκαιρίες για τη νέα γενιά. Με μια χώρα που θα συγκλίνει με τις ισχυρότερες οικονομίες της Ευρώπης και θα έχει ουσιαστική επιρροή στις μεγάλες αποφάσεις.

Δεν έχουμε κανένα λόγο να συμβιβάζομαστε με λιγότερα από όσα μπορούμε να πετύχουμε. Η Ελλάδα έχει τις δυνατότητες να γίνει μία από τις πιο δυναμικές και επιδραστικές χώρες της Ευρώπης. Και τώρα είναι η ώρα να μετατρέψουμε αυτή τη φιλοδοξία σε εθνικό αποτέλεσμα.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Και εμείς ευχαριστούμε κύριε Υπουργέ. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι θα πρότεινα αν συμφωνείτε να ακούσουμε μετά τον κύριο Υπουργό και τον Γενικό Συντονιστή του Προϋπολογισμού τον κ. Τσουκαλά.

Τον λόγο έχει ο κ. Κουκουλόπουλος.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΠΑΡΙΣ ΚΟΥΚΟΥΚΟΠΟΥΛΟΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ): Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, δεν θα κάνω διαδικαστική παρεκτροπή θα απαντήσω ολοκληρωμένα και τεκμηριωμένα επι του συνόλου σε αυτά που είπε ο κ. Υπουργός, ωστόσο υπάρχει μία πρόταση που θα την πω εντελώς ξεχωριστά παρουσία του Υπουργού.

Κύριε Υπουργέ, αξιολογούμε πάρα πολύ υψηλά το ζήτημα του προβληματισμού για μετά το Ταμείο Ανάκαμψης και έχουμε έντονο προβληματισμό όχι όμως κακόπιστο με βάση την κοινή λογική για τους ρυθμούς του χρόνου. Αξιολογούμε λοιπόν πολύ ψηλά τη ρήτρα διαφυγής την ενεργειακή με το 1 δις Δεν έχουμε καμία διαφωνία, ωστόσο ξέρει και ο κ. Πετραλιάς και ο κ. Τσουκαλάς, το έχω πει επανειλημμένα, ότι καθώς έχουμε την Προεδρία του Eurogroup πρέπει να θέσετε ένα θέμα το οποίο έχει τύχει να το θέσω εγώ πέντε φορές μέχρι τώρα στις Βρυξέλλες συναντώντας από 17 χώρες σύμφωνη γνώμη. Δηλαδή, τι; Όπως δεν μετράει στο όριο δαπανών ιδία συμμετοχή στα ευρωπαϊκά προγράμματα να μην μετράει και στο αμιγώς εθνικό ΠΔΕ. Είναι ένα ζήτημα που πιστεύω ότι είναι ώριμο στην Ευρώπη για να μας δώσει δημοσιονομικό χώρο για επενδύσεις.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε τον κ. Κουκουλόπουλο, ο κ. Υπουργός το άκουσε. Τον λόγο έχει ο κ. Τσουκαλάς.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ (Συντονιστής του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή): Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι βουλευτές, ευχαριστώ για την πρόσκληση. Η Γνώμη του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή επί του Προσχεδίου, έχει κατατεθεί και κοινοποιηθεί στις 12 Οκτωβρίου. Στηρίζεται εν μέρει σε κάποια ευρήματα της τελευταίας Τριμηνιαίας Έκθεσης που δημοσιεύθηκε τον Σεπτέμβριο του 2026. Θα σταθώ σε τρία σημεία: που βρίσκεται η ελληνική οικονομία, πόσο ρεαλιστικές είναι οι προβλέψεις που ενσωματώνει το σχέδιο κυρίως για το 2027 και πως κατά τη γνώμη μας θα πρέπει να αξιοποιείται ο περιορισμένος δημοσιονομικός χώρος. Πράγματι, η ελληνική οικονομία εμφανίζει ανθεκτικότητα σε ένα πολύ δυσμενές περιβάλλον. Με βάση τα τελευταία στοιχεία του β' τριμήνου του 2026 το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 1,9%, η ιδιωτική κατανάλωση κατά 1,7%, οι επενδύσεις παγίου κεφαλαίου κατά 6,1% όπως επίσης και οι εξαγωγές κατά 2,2% ενώ ανασταλτικά δρουν οι εισαγωγές με αύξηση στο 3,7%.

Ταυτόχρονα, η ανεργία του β' τριμήνου, εμφανίζει αποκλιμάκωση σε σχέση με ένα έτος πριν στο 8,3 %. Ενώ και διεθνώς, παρατηρούμε τους τελευταίους μήνες κυρίως τον Σεπτέμβριο που είχαμε 4 αξιολογήσεις από γνωστούς οίκους αξιολόγησης, εν μέσω διεθνών πιέσεων στα κρατικά ομόλογα πολλών χωρών της Ευρώπης, αλλά και της Αμερικής και του Ηνωμένου Βασιλείου. Είδαμε κάποιες αναβαθμίσεις με θετικές προοπτικές από 4 συγκεκριμένα οίκους αξιολόγησης. Πράγμα το οποίο δημιουργεί συνθήκες για χαμηλότερο κόστος χρηματοδότησης της ελληνικής οικονομίας.

Παρ' όλα αυτά, ο πληθωρισμός είναι επίμονος. Γνωρίζετε τα δεδομένα για τον Σεπτέμβριο καταγράφηκε πληθωρισμός 5,1 % έναντι 3,7 στην Ευρωζώνη. Υπάρχει μία αρκετά μεγάλη απόκλιση σε σχέση με το μέσο όρο της Ευρωζώνης, η οποία φυσικά διαβρώνει τη διεθνή ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Ναι, μεν, τους τελευταίους μήνες η αύξηση αυτή στον πληθωρισμό οφείλεται σχεδόν εξ' ολοκλήρου στο αυξημένο κόστος ενέργειας, παρόλα αυτά, ο πληθωρισμός υπηρεσιών είναι επίμονος.

Τώρα, θέλω να περάσω στις προβλέψεις. Για το 2026 το Προσχέδιο εκτιμά ανάπτυξη του ΑΕΠ 2%. Το Γραφείο στην τελευταία έκθεση εκτιμά 1,9%. Παρόλα αυτά, η εκτίμηση του Προσχεδίου είναι μέσα στο εύρος της πρόβλεψης του Γραφείου. Άρα, η διαφορά για το 2026 είναι οριακή.

Για το 2027, η πρόβλεψη του Προσχεδίου είναι 2,3%, η πρόβλεψη του Γραφείου είναι 2%. Είναι αρκετά χαμηλότερη από την πρόβλεψη του Προσχεδίου. Για το 2027, σταθμίζουμε εντονότερα τους καθοδικούς κινδύνους που παρατηρούμε στο διεθνές περιβάλλον. Γι' αυτό και η πρόβλεψή μας είναι πιο συντηρητική.

Φυσικά, η κρίσιμη παραδοχή για το πού τελικά θα κλείσει η ανάπτυξη του 2027, αν και είναι πολύ νωρίς για να κάνουμε εκτίμηση όχι τιμής αλλά εύρους, είναι οι επενδύσεις. Θυμίζω είναι το πρώτο έτος μετά το Ταμείο Ανάκαμψης. Ναι μεν έχουμε χρονική υστέρηση κυρίως των πόρων που προέρχονται από το δανειακό σκέλος, παρ' όλα αυτά όμως, βρισκόμαστε προς το τέλος του Ταμείου και μέσα σε ένα πολύ δυσμενές διεθνές περιβάλλον, το οποίο μπορεί να επηρεάσει κυρίως τις ιδιωτικές επενδύσεις.

Τι μπορεί να στηρίξει την ανάπτυξη του 2027. Τα μέτρα της ΔΕΘ που ανακοινώθηκαν τον Σεπτέμβριο θα ενισχύσουν το διαθέσιμο εισόδημα. Το αυξημένο πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων κατά 11 δις και τα προγράμματα για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στο 1,5 δις από το δανειακό σκέλος του Ταμείου, με την επιπλέον μόχλευση από τις τράπεζες που θεωρούμε εφικτό ότι μπορούν να φθάσουν τα 5 δις.

Από εκεί και πέρα, εφόσον το 2027 αρχίζει να αποκλιμακώνεται αυτή η κρίση, οι εξαγωγές και ο τουρισμός μπορούν επίσης να συντελέσουν στο να στηρίξουν την ανάπτυξη για το 2027. Ενώ και με βάση την αποκλιμάκωση χρέους που παρατηρείται, περιμένουμε και περαιτέρω βελτίωση της πιστοληπτικής εικόνας της ελληνικής οικονομίας. Όπως προ είπα, οι κίνδυνοι είναι καθοδικοί, γι' αυτό και η χαμηλότερη πρόβλεψή μας, κυρίως για την ενέργεια και για τα γεωπολιτικά που δεν αξίζει να αναφερθώ περισσότερο. Η ακριβή ενέργεια, δυστυχώς, θα περάσει και στο κόστος παραγωγής. Το ερώτημα είναι πόσο μπορούμε να το ανακόψουμε αυτό.

Οι αυστηρότερες χρηματοδοτικές συνθήκες. Αυτός είναι ένας επίσης αρκετά σημαντικός παράγοντας σε όλη την ευρωπαϊκή οικονομία. Να θυμίσω ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αύξησε τελευταία τα επιτόκια, ενώ όλα δείχνουν ότι θα τα αυξήσει και πάλι. Ενώ και οι μακροπρόθεσμες αποδόσεις στις μεγάλες οικονομίες, σπρώχνουν τα επιτόκια προς τα πάνω. Επομένως, αν κρατήσουν αυτές οι αυστηρές χρηματοδοτικές

ενδείξεις το 2027 πιέζουν τις επενδύσεις και την κατανάλωση. Από εκεί και πέρα, υπάρχουν οι γνωστές διαρθρωτικές αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας, όπως ο υψηλότερος πληθωρισμός που αναφέραμε, η σχετικά χαμηλή παραγωγικότητα σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο και η εξάρτηση από τις εισαγωγές.

Τα δημοσιονομικά περιθώρια είναι εξαιρετικά στενά, κατά τη γνώμη μας και η απόκριση της δημοσιονομικής πολιτικής στις ενεργειακές διαταραχές είναι σύνθετη, καθώς απαιτεί ισορροπία μεταξύ στήριξης της οικονομικής δραστηριότητας, της συγκράτησης του πληθωρισμού, αλλά και της διατήρησης της δημοσιονομικής σύνεσης.

Οι δημοσιονομικοί στόχοι που θέτει το Προσχέδιο είναι εφικτοί, αλλά το περιθώριο είναι εξαιρετικά στενό. Το πρωτογενές πλεόνασμα που προβλέπει το Προσχέδιο είναι 3,3%. Εμείς, το βάζουμε οριακά χαμηλότερα 3,2%. Ενώ στο συνολικό ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης, εμείς το τοποθετούμε οριακά ισοσκελισμένο. Το Προσχέδιο το έχει ελαφρώς πλεονασματικό.

Από εκεί και πέρα, σε ότι αφορά στον κανόνα καθαρών δαπανών που καταναλώνει και πολύ χρόνο από τη δημόσια συζήτηση, όλα αυτά που γίνονται στα πλαίσια του Eurogroup, του Συμβουλίου κτλ. Για την ελληνική οικονομία, με βάση τα στοιχεία που έχουμε μέχρι στιγμής, σωρευτικά καθαρές δαπάνες δεν υπερβαίνουν τη δέσμευση που έχουμε συμφωνήσει, μετά την εφαρμογή της ευελιξίας της ελληνικής ρήτρας διαφυγής. Με ανάπτυξη χαμηλότερη από αυτή που προβλέπει το Προσχέδιο, η εκτέλεση φυσικά θέλει πολύ στενή παρακολούθηση. Από εκεί και πέρα, υπεραπόδοση των εσόδων, βελτιώνει μεν το δημοσιονομικό αποτέλεσμα και τη δυναμική του χρέους και αυτό δημιουργεί προϋποθέσεις για καλύτερη πορεία εθνικών δαπανών στο μέλλον. Δεν αυξάνει όμως, αυτόματα το επιτρεπόμενο επίπεδο δαπανών, ούτε δημιουργεί ισόποσο χώρο για νέες δημοσιονομικές παρεμβάσεις. Γι' αυτό και εξάλλου συζητιέται στην Ευρώπη πώς θα μπορούσε να δοθεί επιπλέον ευελιξία σε σχέση με τις ενεργειακές διαταραχές.

Τώρα, τρεις προτεραιότητες που κατά τη γνώμη του Γραφείου είναι σημαντικές για το πώς πρέπει να αξιοποιείται το δημοσιονομικός χώρος. Χωρίς να τις αξιολογώ από καλύτερη προς χειρότερη. Τις αναφέρω συνολικά, χωρίς να τις ιεραρχώ.

Προτεραιότητα 1. Να συνεχιστεί η δυναμική αποκλιμάκωσης του χρέους. Έχουμε κάνει μια ειδική μελέτη, τη δημοσιεύσαμε τον Ιούλιο και θα την παρουσιάσουμε και στην επόμενη συνεδρίαση της Επιτροπής, που δείχνει αρκετά ξεκάθαρα ότι τα ελληνικά ομόλογα ήταν αρκετά ευάλωτα πριν την πανδημία και μέσα στην πανδημία, σε αυτή την περίοδο. Ενώ, πλέον έχουν αυξήσει την ανθεκτικότητα τους στις διεθνείς αναταράξεις των αγορών κρατικών ομολόγων. Ο καθοριστικός παράγοντας, είναι κατά κύριο λόγο οι ισχυρές δημοσιονομικές επιδόσεις. Εδώ, να ανοίξω παρένθεση και να πω ότι όπως διαπιστώνουμε και στη μελέτη, αυτό δεν είναι κάτι το οποίο είναι δεδομένο. Όσο το χρέος περνάει από τον επίσημο στον ιδιωτικό τομέα, οι αγορές θα γίνονται πιο ευαίσθητες στις δημοσιονομικές μας επιλογές, γι' αυτό και θα πρέπει να κινηθούμε όσο ταχύτερα γίνεται προς το ψυχολογικό όριο του 100% χρέος προς ΑΕΠ. Έχουμε κάνει και γι' αυτό ειδική μελέτη που δείχνει ότι πάνω από αυτό το όριο, αρχίζουν να φαίνονται κάποιες αρνητικές επιδράσεις του χρέους προς την οικονομική δραστηριότητα.

Προτεραιότητα 2. Δημόσιες επενδύσεις που κινητοποιούν ιδιωτικά κεφάλαια. Εδώ, έρχεται και δίνει με αυτό που είπε ο κ. Κουκουλόπουλος. Μπορούμε να το συζητήσουμε διεξοδικότερα φυσικά. Έχουμε σχεδόν ολοκληρώσει μια μελέτη για τους δημοσιονομικούς πολλαπλασιαστές. Θα την παρουσιάσουμε και αυτή στην Επιτροπή. Το σημαντικότερο εύρημα αυτής της μελέτης είναι ότι 1 ευρώ δημόσιας επένδυσης έχει πολύ μεγαλύτερο

αποτύπωμα –όχι απλά μεγαλύτερο– από 1 ευρώ δημόσιας κατανάλωσης, αλλά σε βάθος χρόνου. Αυτό δεν το βλέπεις στον πρώτο χρόνο, δεν το βλέπεις ίσως ούτε και στο δεύτερο χρόνο. Από τον τρίτο χρόνο και έπειτα αρχίζει να φαίνεται η μεγάλη αποτελεσματικότητα. Επιπλέον, παρατηρούμε ότι οι δημόσιες επενδύσεις τραβούν και οι ιδιωτικές επενδύσεις στην οικονομία. Προϋπόθεση φυσικά για όλα αυτά, είναι η ποιοτική επιλογή των έργων και η έγκαιρη υλοποίηση τους. Όταν μιλάμε για δημόσιες επενδύσεις καταλαβαίνουμε κάποιες αδυναμίες υλοποίησης.

Προτεραιότητα 3. Ενεργειακά μέτρα εφόσον δοθεί ευελιξία ευρύτερη μέσα στο πλαίσιο της εθνικής ρήτρας διαφυγής. Στοχευμένα και προσωρινά. Στις ευάλωτες ομάδες, κυρίως στον βαθμό που μπορούμε γιατί και οι πόροι είναι περιορισμένοι στην αναχαίτιση των δευτερογενών επιδράσεων, στην εφοδιαστική αλυσίδα. Εκεί δεν πρέπει να χαθεί το παιχνίδι. Γιατί αν χαθεί εκεί και περάσει και παγιωθεί ο πληθωρισμός με τις δευτερογενείς επιπτώσεις, εκεί στη συνέχεια θα είναι πολύ δύσκολο να μπορέσουμε να τον αποκλιμακώσουμε.

Κύριε Πρόεδρε, κλείνοντας, η δημοσιονομική σταθερότητα και η ενίσχυση της παραγωγικής βάσης είναι αλληλοσυμπληρούμενες. Δεν είναι δίλημμα. Η δημοσιονομική σύνεση στην παρούσα συγκυρία, σε αυτό το εξαιρετικά αβέβαιο διεθνές περιβάλλον, λειτουργεί ως ασφάλιση αρκεί να μην επιτυγχάνεται φυσικά με περικοπές σε δαπάνες που ενισχύουν το παραγωγικό δυναμικό. Το Γραφείο, θα παρακολουθεί φυσικά στενά την εκτέλεση και θα ενημερώνει την Επιτροπή και θα κάνουμε και περαιτέρω συζητήσεις πάνω στα ειδικότερα θέματα που ανέπτυξα πολύ σύντομα. Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Κι εγώ ευχαριστώ τον κύριο Τσουκαλά.

Κύριε Υφυπουργέ, μήπως θέλετε να προσθέσετε κάτι;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Όχι. Έχουν τον λόγο οι Γενικοί Εισηγητές.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Να καλωσορίσω στη συνεδρίαση μας και την κυρία Παυλίνα Καρασιώτου, που είναι Γενική Γραμματέας Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου.

Τον λόγο έχει ο Γενικός Εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας, κ. Σκυλακάκης.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «Νέα Δημοκρατία»):

Ευχαριστώ πολύ κύριε Πρόεδρε. Κύριε Υφυπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Προϋπολογισμός του 2027 είναι ο πρώτος μετά το Ταμείο Ανάκαμψης και ο τελευταίος αυτής της Κοινοβουλευτικής Περιόδου. Γι' αυτό αξίζει να τον αξιολογήσουμε όχι μόνο ως λογαριασμό μιας χρονιάς, αλλά ως σημείο καμπής.

Θα μιλήσω για πέντε πράγματα. Τον κόσμο μέσα στον οποίον καταρτίζεται, που αλλάζει συνταρακτικά. Την εκτέλεση του 2026. Τον ίδιο τον Προϋπολογισμό του 2027. Τους κινδύνους που ελλοχεύουν για τον Προϋπολογισμό του 2027 και τέλος, για το μέλλον που έρχεται πολύ ταχύτερα απ' όσο συνήθως παραδεχόμαστε.

Θα ξεκινήσω από τη διεθνή κατάσταση. Τον Ιανουάριο φέτος το Brent κόστιζε 67 δολάρια. Τον Απρίλιο με τον πόλεμο στο Ιράκ και τις περιορισμένες ροές από το Ορμούζ πήγε στα 120, ψηλότερα από κάθε άλλη φορά μετά το 2012 και σήμερα είναι στα 108. Το φυσικό αέριο στην Ευρώπη σχεδόν τριπλασιάστηκε μέσα σε ένα χρόνο από τα 32 στα 89 ευρώ. Κάτι που έχει πολύ σημαντικές επιπτώσεις στο ηλεκτρικό ρεύμα. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αύξησε δύο φορές τα επιτόκια. Το παγκόσμιο εμπόριο επιβραδύνεται και η Ευρωζώνη μεγαλώνει φέτος μόνο με 0,9%.

Πληρώνουμε, δηλαδή, εδώ στη χώρα, το λογαριασμό εξελίξεων δυσάρεστων και άσκοπων που δεν τις επιλέξαμε και δεν μπορούσαμε να τις επηρεάσουμε. Ενός πολέμου στο Ιράν, του οποίου το κόστος πληρώνουν όλοι, αλλά το όφελος δεν είναι ορατό. Της διάλυσης των κανόνων του διεθνούς εμπορίου με δασμούς και περιορισμούς. Μιας συστηματικής επίθεσης κατά του ευρωπαϊκού οικοδομήματος απ' έξω και από μέσα. Καμία χώρα, μικρή ή μεγάλη, δεν μπορεί να τα αντιμετωπίσει αυτά μόνη της.

Αυτό που μπορεί ενδεχομένως να βοηθήσει να υποχωρήσουν οι πολλαπλές κρίσεις είναι μια πολύ ευρύτερη συμμαχία δημοκρατιών ευρωπαϊκού τύπου και υπάρχουν ήδη κάποια πρώτα σημάδια ελπίδας. Η επαναπροσέγγιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με το Ηνωμένο Βασίλειο και ο Καναδάς που τον Φεβρουάριο έγινε η πρώτη χώρα εκτός Ευρώπης που συμμετέχει στο Ευρωπαϊκό Αμυντικό Πρόγραμμα.

Υπάρχει όμως και μια δεύτερη διεθνή εξέλιξη, λιγότερο θορυβώδης, που μακροπρόθεσμα είναι πολύ σημαντικότερη. Οι τέσσερις μεγάλοι αμερικανικοί όμιλοι τεχνολογίας θα επενδύσουν φέτος 720 έως 745 δισεκατομμύρια δολάρια σε υποδομές τεχνητής νοημοσύνης. Πάνω από το διπλάσιο του ελληνικού ΑΕΠ μέσα σε μόλις ένα χρόνο. Πέρσι οι επενδύσεις σε εταιρείες τεχνητής νοημοσύνης ήταν στις Ηνωμένες Πολιτείες 286 δισεκατομμύρια δολάρια. Στην Ευρώπη 21. Ξαναλέω 286 με 21. Η απόσταση φαίνεται ήδη στη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης. Στις Ηνωμένες Πολιτείες το 43% των εργαζομένων χρησιμοποιεί γενική τεχνητή νοημοσύνη στη δουλειά του. Στη Γερμανία 31%, στη Γαλλία 28%. Σήμερα όλο αυτό επηρεάζει την παγκόσμια οικονομία ως επένδυση. Τσιμέντο, ρεύμα, τσιπς, κ.λπ.. Είναι στην πραγματικότητα το πιο ισχυρό αντίβαρο στη διεθνή επιβράδυνση. Η πραγματική αλλαγή όμως θα έρθει όταν η τεχνητή νοημοσύνη φτάσει στην παραγωγικότητα. Μεγάλη συζήτηση το πώς θα γίνει. Δεν θα την κάνουμε εδώ τώρα. Τότε η απόσταση ανάμεσα στην Αμερική και στην Ευρώπη δεν θα είναι πια απόσταση στις επενδύσεις, θα είναι απόσταση στα εισοδήματα αν η Ευρώπη δεν αντιδράσει εγκαίρως.

Πάμε τώρα στην εκτέλεση του 2026. Το 2026 κλείνει με πρωτογενές πλεόνασμα 3,6% του ΑΕΠ έναντι στόχου 2,8% -Θάνος Πετραλιάς έδρασε εδώ- και με συνολικό πλεόνασμα αντί για έλλειμμα που είχαμε προβλέψει. Οι καθαρές πρωτογενείς δαπάνες γενικής κυβέρνησης αυξάνονται 8%. Περίπου 8 δις, από τα οποία 1,2 δις είναι παρεμβάσεις μέσα στη χρονιά κυρίως για το ενεργειακό κόστος, τους συνταξιούχους, τα ενοίκια και πολλές ακόμη. Η ανεργία έπεσε τον Αύγουστο στο 7,4%, το χρέος μειώνεται κατά 9,4 μονάδες στο 136,7 του ΑΕΠ με πρόωρες αποπληρωμές 12,8 δισεκατομμύρια.

Θέλω εδώ να σταθώ στα οκτώ δισεκατομμύρια. Αυτά μπορέσαμε να τα δώσουμε επειδή το '24 και '25 δεν τα ξοδέψαμε. Τα δύο αυτά χρόνια μείναμε σχεδόν 4 δις κάτω από το όριο δαπανών που μας επέτρεπαν οι ευρωπαϊκοί κανόνες. Η αντιπολίτευση τότε μιλούσε για υπερπλεονάσματα. Αν όμως τα είχαμε ξοδέψει δεν θα τα είχαμε φέτος, τη χρονιά που κατά κύριο λόγο χρειάστηκαν και περισσότερα δεν θα μπορούσαμε να δώσουμε, γιατί οι νέοι ευρωπαϊκοί κανόνες δεν θα το επέτρεπαν. Γιατί τα χρειαστήκαμε; Επειδή ο πληθωρισμός

φέτος είναι σε μεγάλο βαθμό εισαγόμενος. Ανέβηκε από το 2,7% τον Φεβρουάριο σε 5,4% τον Απρίλιο μετά το ξέσπασμα του πολέμου στο Ιράν. Πετρέλαιο που ακρίβυνε, τρόφιμα που ακρίβυναν και επειδή περιορίστηκαν τα λιπάσματα από τον περσικό κόλπο, φυσικό αέριο που ακρίβυνε. Κι εδώ ας μην ξεχνάμε ποιος έφερε την Ευρώπη σε αυτή τη θέση. Η Ρωσία με την εισβολή στην Ουκρανία και τον ενεργειακό εκβιασμό, ανάγκασε την Ευρώπη να εξαρτάται από το υδροποιημένο αέριο της παγκόσμιας αγοράς και όταν περιορίστηκαν και οι ροές από το Ορμούζ, η Μόσχα έστρεψε τα δικά της φορτία προς την Ασία. Η πίεση ευτυχώς κάπως υποχωρεί, ο πληθωρισμός στα τρόφιμα έπεσε στο 0.9% τον Αύγουστο, αλλά η ζημιά έχει γίνει.

Θα μου επιτρέψετε εδώ να αλλάξω πεδίο και να πάω σε μια άλλη κρίσιμη πτυχή του 2026 που είναι το Ταμείο Ανάκαμψης. Είναι η χρονιά που έκλεισε το Ταμείο Ανάκαμψης και έκλεισε με επιτυχία.

Θα μου επιτρέψετε να αναφερθώ ειδικά στο δανειακό σκέλος του οποίου είχα και τον σχεδιασμό και την ιδέα, γιατί τελικά, τώρα που έχουμε απολογιστικά στοιχεία, έφτασε να κινητοποιήσει ιδιωτικές επενδύσεις 29 δισεκατομμύρια ευρώ. Το μεγαλύτερο πρόγραμμα ιδιωτικών επενδύσεων που έχει υπάρξει ποτέ στην Ελλάδα. Σημειώνω, ότι αυτά τα 29 δισεκατομμύρια δεν τελειώνουν τέλος του έτους. Ένα μεγάλο κομμάτι τους θα το δούμε στην οικονομία του 2027, του 2028 και του 2029 και είναι ακριβώς η άγκυρα κύριε συνάδελφε κύριε Κουκουλόπουλε που θα μας βοηθήσει να κρατήσουμε την ελληνική οικονομία στο ενδιάμεσο διάστημα, πριν επιταχυνθούν οι ροές από τα άλλα ευρωπαϊκά εργαλεία.

Κανένα από τα επενδυτικά αυτά σχέδια τα 29 δις - και γι' αυτό είμαι περήφανος - δεν είχε υπογραφεί κάποιας κρατικής γραφειοκρατικής δομής ή κάποιου πολιτικού. Μπήκαν όλα χωρίς καμία υπογραφή πολιτική ή γραφειοκρατική και κινητοποιήθηκαν με τη μικρότερη ενίσχυση που έδωσε ποτέ το ελληνικό κράτος σε επενδυτικό πρόγραμμα τέτοιας κλίμακας. Λίγο πάνω από 4 ευρώ δημόσιας δαπάνης για κάθε 100 ευρώ ιδιωτικής επένδυσης. Σημειώστε τις ιδιωτικές επενδύσεις που γίνονται με 40%, 50% και 60% επιδοτήσεις. Εδώ πέρα η επιδότηση ήταν 4%. Και βέβαια τα δάνεια επιστρέφονται. Τα δάνεια επιστρέφονται και αυτό έχει και μια άλλη πτυχή. Επειδή τα δάνεια επιστρέφονται συνήθως γύρω στα 10 με 12 χρόνια, αυτή είναι η διάρκεια αυτών δανείων των ιδιωτικών επενδύσεων και εμείς δανειστήκαμε από την Ευρωπαϊκή Ένωση για 20 χρόνια, για τα 8 με 10 χρόνια που είναι η διαφορά θα έχουμε αυτούς τους πόρους στα ταμεία μας και δεν θα χρειάζεται να δανειζόμαστε.

Όφελος δημοσιονομικό από τη διαφορά μεταξύ του δανεισμού της Επιτροπής και του δανεισμού του ελληνικού κράτους, πάνω από ένα δισεκατομμύριο ευρώ που θα το δούμε στη δεκαετία του 2030. Γιατί, τα δημοσιονομικά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κρίνονται στο μακρος του χρόνου.

Πάμε στον Προϋπολογισμό του 2027. Για το 2027, έχουμε ανάπτυξη 2,3% σχεδόν διπλάσια της ευρωζώνης, αύξηση των επενδύσεων κατά 7,9% και ανεργία σε μέσο όρο έτους 7,9%, η χαμηλότερη από το 2008. Ο πληθωρισμός υποχωρεί στο 2,6%, το πρωτογενές πλεόνασμα 3,3% και το ισοζύγιο συνολικά μένει πλεονασματικό. Το χρέος πέφτει στο 129% του ΑΕΠ, οι νέες παρεμβάσεις είναι 2,3 δις και ο κατώτατος μισθός στα 1.000 ευρώ τον Ιανουάριο του 2028.

Σημειώστε το 2019, το χρέος ήταν 183% του ΑΕΠ. Το 2020 με την πανδημία, πήγαμε στο 209%. Το 2027, θα είναι 129%, 54 μονάδες κάτω από το 19, και 80 μονάδες κάτω από την κορύφωση. Από τις αρχές του 2021 ως το τέλος του 2025, το ελληνικό χρέος μειώθηκε κατά

67 μονάδες, όταν στην Ευρώπη, το αντίστοιχο ήταν 10 μονάδες. Αυτά έγιναν, χωρίς ο,τιδήποτε έκτακτο, καμία έκτακτη δημοσιονομική διαχείριση μέσα σε μια αλληλουχία κρίσεων, χωρίς προηγούμενο. Σε αυτή την περίοδο είχαμε, πανδημία, ενεργειακή κρίση, πόλεμο στην Ουκρανία, πληθωρισμό μεγαλύτερο από αυτόν που είχαμε εδώ και δεκαετίες, πόλεμο στη Μέση Ανατολή. Θεωρώ ότι αυτό είναι μέγα επίτευγμα της Κυβέρνησης και του οικονομικού επιτελείου διαχρονικά και έχει ήδη την ανταμοιβή του. Σήμερα η Ελλάδα, δανείζεται φθηνότερα από τη Γαλλία, ενώ όταν ήμασταν το 2019, η διαφορά ήταν πολύ μεγάλη εις βάρος μας και ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας έγινε Πρόεδρος του Eurogroup. Που βρέθηκε χώρος για όλα αυτά; Κρίσιμη, ήταν η μάχη κατά της φοροδιαφυγής που δόθηκε με συνέπεια μετά το 2019, που ήταν μια συνολική προσπάθεια του Υπουργείου Οικονομικών και των φορολογικών υπηρεσιών και των επενδυτικών δαπανών που εγκρίναμε διαχρονικά.

Κρατήστε, διασύνδεση ταμειακών μηχανών και τερματικών καρτών, με την ΑΑΔΕ, mag DATA ηλεκτρονική τιμολόγηση, ψηφιακή κάρτα εργασίας για την οποία, δώσαμε μάχη και εγώ προσωπικά για να μπει στο Ταμείο Ανάκαμψης, με αντιστάσεις, πολύ σημαντικές. Μόνο η κάρτα εργασίας θα μας δώσει δημοσιονομικά, 685 εκατομμύρια του 2027. Αυτά δεν είναι φόροι, είναι φόροι που πριν δεν πληρώνονταν. Πρέπει όμως, να πούμε και κάτι άλλο και να το πούμε ειλικρινά. Ο χώρος αυτός, φέτος και του χρόνου, χρησιμοποιείται ολόκληρος ο «λογαριασμός ελέγχου του ευρωπαϊκού κανόνα δαπανών» κλείνει στο μηδέν. Από το 2028, κάθε νέο μόνιμο μέτρο θα πρέπει να χρηματοδοτείται από μια νέα μεταρρύθμιση ή νέα μείωση φοροδιαφυγής, ή αύξηση της αποδοτικότητας του κράτους, αλλιώς δεν θα μπορεί να γίνει.

Πάω τώρα, στους κινδύνους του 2027. Για μένα ο πρώτος κίνδυνος για το 2027 και μεγαλύτερη πρόκληση είναι οι επενδύσεις. Μετά το τέλος του Ταμείου Ανάκαμψης, δημόσιοι επενδυτικοί πόροι του Κρατικού Προϋπολογισμού μειώνονται κατά 6 δισεκατομμύρια ευρώ περίπου και οι επενδύσεις μας που είναι στο 18,6% του ΑΕΠ το 2027, δεν έχουν φτάσει ακόμη σε ευρωπαϊκό μέσο όρο, που είναι πάνω από 21%.

Το κλειδί για το μέλλον, λοιπόν, είναι δύο πράγματα. Μεταρρυθμίσεις που θα κάνουν τη χώρα ελκυστική για επενδύσεις και πολύ μεγαλύτερη κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων με τα ίδια δημόσια χρήματα, όπως κάναμε τα δάνεια του ταμείου Ανάκαμψης. Αποδεικνύεται ότι μπορούμε να κινητοποιούμε ιδιωτικές επενδύσεις όχι με 40%, 50% και 60%, αλλά ακόμη και με 4%. Κρατήστε το.

Εδώ βρίσκεται και ένα θέμα που θα πρέπει να απαντήσουν οι αγαπητοί συνάδελφοι εισηγητές της αντιπολίτευσης. Γιατί, σε όσα έχω δει στα προγράμματα, δεν βλέπω σημαντικές με απόδοση στις επενδύσεις, μεταρρυθμίσεις. Υπάρχει η λογική ασφαλώς των μεγαλύτερων δαπανών για την ικανοποίηση κοινωνικών αναγκών, αλλά το κρίσιμο ερώτημα είναι από πού, θα μπορέσει η οικονομία να παράξει αυτά τα καινούργια χρήματα, γιατί οι ανάγκες είναι υπαρκτές και χωρίς μεταρρυθμίσεις, δεν θα μπορούμε να τις καλύπτουμε, ό τι και να λέμε προεκλογικά.

Ο δεύτερος κίνδυνος για την οικονομία του 27 είναι λιγότερο ορατός, αλλά εξίσου ενδιαφέρων οικονομικά. Τα τελευταία χρόνια, μεγάλο μέρος της ανάπτυξης ήρθε από τη μείωση της ανεργίας από το 17,9 το 19 στο 7,4 σήμερα. Η ανεργία είχε πέσει και την προηγούμενη φάση για να είμαι ειλικρινής υπήρχε πτώση για να προλάβω τους συναδέλφους του ΣΥΡΙΖΑ. και την προηγούμενη περίοδο, αλλά προφανώς όσο πιο ψηλή είναι η ανεργία η αρχική της πτώση είναι πιο εύκολη και όσο πλησιάζουμε προς τα κάτω η πτώση γίνεται πιο δύσκολη και αυτό είναι κρίσιμο για την ανάπτυξη.

Με ανεργία κοντά στο 7% δεν υπάρχουν πια οι 10 μονάδες να κερδίσουμε και με βάση τη δομή της ελληνικής αγοράς εργασίας, που έχει έντονη εποχικότητα και αδήλωτη εργασία, είμαστε κοντά σε αυτό που λέμε οι οικονομολόγοι σημείο τριβής, που για την ελληνική οικονομία είναι πολύ υψηλότερο γι' αυτούς τους λόγους από ό,τι για άλλες. Χωρίς λουπόν Ταμείο Ανάκαμψης και χωρίς άλλη μεγάλη μείωση της ανεργίας, η ανάπτυξη των επόμενων χρόνων μπορεί να έρθει μόνο από μεταρρυθμίσεις που αυξάνουν την παραγωγικότητα. Το λέει το Δημοσιονομικό Συμβούλιο στη γνώμη του, κάθε επιβράδυνση των μεταρρυθμίσεων ιδίως ενόψει εκλογών, θα περιορίζει την παραγωγικότητα και θα έπληττε την αξιοπιστία της οικονομίας.

Και με φέρνει αυτό στον τρίτο κίνδυνο που είναι ο μεγαλύτερος κίνδυνος του 27, ο πολιτικός κίνδυνος. Κίνδυνος που δεν είναι μόνο ελληνικός. Φανταστείτε την τέλεια καταιγίδα. Διαδοχικές εκλογές στην Ελλάδα, πολιτική κρίση στην Ευρώπη και δημοσιονομική κρίση στη Γαλλία, αφού πια ο κίνδυνος έχει μετακομίσει από την περιφέρεια στον πυρήνα, ένα καθεστώς στη Ρωσία που έχει φτάσει σε αδιέξοδο και μπορεί να αναζητήσει διέξοδο στην κλιμάκωση της επιθετικότητας, σύγκρουσή του Κογκρέσου με την εκτελεστική εξουσία στις Ηνωμένες Πολιτείες και σπάσιμο της χρηματιστηριακής «φούσκας τεχνητής νοημοσύνης» στις αγορές, που είναι άσχετη με τις τεράστιες δυνατότητες της τεχνητής νοημοσύνης.

Κάθε ένα από αυτά από μόνο του είναι διαχειρίσιμο, όλα μαζί όμως κάνουν την τέλεια καταιγίδα και απέναντι σε μια τέτοια καταιγίδα η πολιτική σταθερότητα και η δημοσιονομική αξιοπιστία δεν είναι πολυτέλεια, είναι το μόνο καταφύγιο μιας χώρας όπως η Ελλάδα.

Το μέλλον, κλείνω με το μέλλον γιατί εκεί κρίνονται όλα όσα είπα. Η Τεχνητή Νοημοσύνη, η Αυτοματοποίηση με τη Ρομποτική και πολλά άλλα και η απίστευτη επιτάχυνση της επιστημονικής γνώσης που ήδη καλπάζει, θα φέρει στο μάκρος του χρόνου αφθονία. Όχι όμως άμεσα. Το ερώτημα δεν είναι αν, αλλά πότε θα συμβεί αυτό και τι θα συμβεί στο μεταξύ. Η προσαρμογή είναι αναγκαία, γιατί όπως και στη βιομηχανική επανάσταση, η αναταραχή - έχουμε μπει σε αυτό που ονομάζω «The age of great discretion»-, στην περίοδο των μεγάλων ανατροπών, θα έρθει πρώτα και όχι μετά την αφθονία. Θα έχουμε πρώτα την αναταραχή και μετά τα αποτελέσματα της αύξησης της παραγωγικότητας.

Η δυναμική του μέλλοντος μπορούμε να την περιγράψουμε σε 4 βήματα. Πρώτα αρχίζει να εκτοπίζεται η εργασία και η Ευρώπη είναι η πιο εκτεθειμένη από τους άλλους, γιατί θα χαθούν θέσεις εργασίας χωρίς να έχει στα χέρια της την τεχνολογία που αντικαθιστά τους εργαζομένους. Παράλληλα έρχεται ο μακροχρόνιος τεχνολογικός αποπληθωρισμός από την άνοδο της παραγωγικότητας, υπήρξε στην οικονομική ιστορία σε δυο-τρεις περιόδους και κράτησε για δεκαετίες όταν έγιναν οι αντίστοιχες βιομηχανικές επαναστάσεις. Τώρα, θα είναι πολύ μεγαλύτερος, γιατί τέτοια τεχνολογία δεν είχε ποτέ ο πλανήτης.

Ο αποπληθωρισμός θα χτυπήσει πρώτα υπηρεσίες που δεν διακινούνται διεθνώς, νομικές, λογιστικές, συμβουλευτικές, διοικητικές. Αν η σύνταξη ενός συμβολαίου γίνεται δέκα φορές φθηνότερη δεν θα κάνουμε δέκα φορές περισσότερα συμβόλαια, απλώς θα έχουμε περιορισμό των εισοδημάτων σε μεγάλες κατηγορίες εργαζομένων και επαγγελματιών που θα δουν τα εισοδήματά τους να πέφτουν.

Τρίτο αποτέλεσμα, δημοσιονομικό κενό ειδικά σε χώρες που έχουν «pay as you go» ασφαλιστικά συστήματα. Τα Ευρωπαϊκά Κράτη, κατ' εξοχήν και εμείς, στηριζόμαστε στους φόρους και στις εισφορές εργασίας και όσο αυτή η βάση θα στενεύει θα δημιουργείται ένα

δημοσιονομικό κενό, την ίδια ακριβώς ώρα που θα πρέπει να αντιμετωπίσεις τα προβλήματα που προκαλεί η μείωση του μεριδίου της εργασίας στο ΑΕΠ.

Σημειώνω, ότι αποπληθωρισμός έχει και μια άλλη πτυχή, σημαντική ειδικά για την Ελλάδα, αυξάνει το πραγματικό βάρος του χρέους. Για μια χώρα με χρέος 129% του ΑΕΠ, κάθε μονάδα πτώσης των τιμών προσθέτει στο χρέος 1,3 μονάδες του ΑΕΠ, χωρίς να ξοδέψει ο κ. Πετραλιάς ούτε ένα ευρώ.

Τέταρτο βήμα, η εργασία μετατρέπεται σε κεφάλαιο και το κεφάλαιο αυτό, η Ευρώπη θα το εισάγει κυρίως από το εξωτερικό. Το εξηγώ αυτό, γιατί, είναι λίγο σύνθετο. Πάρτε τους επαγγελματίες οδηγούς, τα αυτόνομα οχήματα έχουν διανύσει ήδη εκατοντάδες εκατομμύρια χιλιόμετρα, χωρίς οδηγό στις Ηνωμένες Πολιτείες. Στην Ευρώπη ζουν από την οδήγηση, εκατομμύρια άνθρωποι.

Όταν ο οδηγός αντικατασταθεί, θα αντικατασταθεί από την ίδια του την οδηγική συμπεριφορά που έχει καταγράψει η Tesla ή η Waymo και την έχει μετατρέψει σε έναν εγκέφαλο τεχνητής νοημοσύνης (AI) που έχει μάθει να οδηγεί. Όταν, λοιπόν, αυτό θα συμβεί θα χάσουν τη δουλειά τους εκατομμύρια επαγγελματίες οδηγοί. Όταν ο οδηγός αντικατασταθεί, ο μισθός του θα γίνει ως επί το πλείστον απόδοση κεφαλαίου μιας εταιρείας, πιθανότατα στην Καλιφόρνια ή στην Κίνα. Μεγάλο μέρος της απόδοσης δεν θα φορολογείται εδώ ως εργασία και η Ευρώπη σήμερα ούτε παράγει αυτή την τεχνολογία σε επαρκή κλίμακα, ούτε έχει σχέδιο για τη μετάβαση.

Τελειώνω, λοιπόν, με μια κριτική δική μου για το ευρωπαϊκό σύστημα κανόνων δαπανών. Το ευρωπαϊκό σύστημα κανόνων δαπανών, είναι χτισμένο πάνω σε υποθέσεις του χθες, ότι τα έσοδα ακολουθούν το ΑΕΠ, ότι το ονομαστικό ΑΕΠ μεγαλώνει με πληθωρισμό κοντά στο 2%, ότι τα επόμενα 15 χρόνια θα μοιάζουν με τα προηγούμενα 15. Ότι το μερίδιο της εργασίας στο ΑΕΠ μένει σταθερό. Όταν όμως η εργασία γίνεται κεφάλαιο, το ΑΕΠ μπορεί να μεγαλώνει, ενώ η φορολογική βάση στενεύει. Όταν οι τιμές των υπηρεσιών πέφτουν, το χρέος ανεβαίνει χωρίς να υπάρχει πρόσθετη δημόσια δαπάνη.

Ο Κανόνας αυτά θα τα διαβάσει, αν δεν τον αλλάξουμε, ως δημοσιονομική εκτροπή και θα ζητήσει περικοπές τη στιγμή ακριβώς, που η μετάβαση θα χρειάζεται στήριξη. Την ίδια στιγμή ο Κανόνας αυτός, δεν θα διαβάσει την επιστημονική επανάσταση και την τεράστια αύξηση του πλούτου, η οποία θα έρθει στα επόμενα χρόνια και θα αλλάξει τελείως, την εικόνα του χρέους σε ολόκληρο τον κόσμο. Αν δεν αλλάξουμε τις υποθέσεις για το μέλλον, ο Κανόνας που σήμερα μας προστατεύει, γιατί αφορά το παρελθόν, θα αποδειχθεί θανάσιμα επικίνδυνος.

Τελειώνω λέγοντας, ότι η επόμενη περίοδος είναι κρίσιμη για τη χώρα και για την Ευρώπη. Η πολιτική, ως συνήθης διαχείριση δεν υπάρχει πια. Η κατανόηση του νέου κόσμου, η συζήτηση γι' αυτόν και η συνεννόηση πάνω σ' αυτόν είναι εθνική ανάγκη. Ο Προϋπολογισμός του 2027, μας δίνει το έδαφος για να την ξεκινήσουμε. Δημόσια οικονομικά σε τάξη, χρέος που μειώνεται, αξιοπιστία που κερδήθηκε με κόπο. Με αυτή την έννοια, σας καλώ να υπερψηφίσουμε το Προσχέδιο Προϋπολογισμού του 2027. Σας ευχαριστώ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστώ και εγώ, τον κ. Σκυλακάκη. Κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Καταρχήν, θέλω να αναφέρω ότι είναι μεγάλη μας τιμή που έχουμε Γενικό Εισηγητή σε αυτόν τον Προϋπολογισμό, το κ. Θεόδωρο Σκυλακάκη που ως γνωστόν έχει γράψει, ουσιαστικά μαζί έχουμε γράψει τους 4 προϋπολογισμούς του 2020, 2021, 2022, 2023 και είχαμε ξεκινήσει και του 2024. Να πω ότι έχει διαχειριστεί και μαζί έχουμε διαχειριστεί πάρα πολύ δύσκολες κρίσεις, πανδημίας και την πρώτη ενεργειακή κρίση και παράλληλα όπως ανέφερες, μπήκαν τότε οι βάσεις στο Ταμείο Ανάκαμψης για μεγάλες μεταρρυθμίσεις που οδήγησαν στις δημοσιονομικές επιδόσεις που βλέπουμε σήμερα. Ενδεικτικά να πω, διασύνδεση ταμειακών (POS) ήτανε στο Ταμείο Ανάκαμψης, η κάρτα εργασίας ήταν στο Ταμείο Ανάκαμψης.

Ήθελα πιο πολύ να αναφέρω, κάτι που είπε για την τεχνητή νοημοσύνη (AI) και για δημοσιονομικούς κανόνες, αυτή τη στιγμή υπάρχει αδυναμία πρόβλεψης διεθνώς στα μακροοικονομικά μοντέλα και της Ευρωζώνης, το oxford model κ.τ.λ. που με βάση αυτά βγαίνουν οι αναλύσεις βιωσιμότητας, χρέους, το δυνητικό ΑΕΠ, κ.τ.λ. πώς μπορεί να ενσωματωθεί μέσα σε αυτά η επίδραση τεχνητής νοημοσύνης στο μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Η επίδραση θα έχει προφανώς, θα υπάρχει επίδραση στο 2027, αλλά είναι ακόμα πιο δύσκολο να κάνει κανείς πρόβλεψη σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, μέχρι το 2030 ή και πιο πέρα. Αυτό είναι ένα θέμα, διεθνώς που έχει αρχίσει και συζητείται, αλλά η αλήθεια ότι αυτή τη στιγμή όλα τα μοντέλα και της Κομισιόν, δεν έχουν βάλει εκεί στην τεχνολογική ανάπτυξη δυναμικούς παράγοντες για την τεχνητή νοημοσύνη, είναι πάρα πολύ δύσκολο να το προβλέψεις.

Άρα έχουμε δύο πηγές αβεβαιότητας. Η μία που ανέφερε ο κύριος Τσουκαλάς, για το τι θα γίνει με τις τιμές ενέργειας, αν θα συνεχιστεί αυτό μετά το πρώτο τρίμηνο, δεύτερο τρίμηνο, τι θα γίνει μέσα στο 2027 και η δεύτερη είναι τι αλλαγές θα φέρει η τεχνητή νοημοσύνη. Σε αυτά τα πλαίσια, ναι, είναι πάρα πολύ δύσκολο να κάνεις προβλέψεις. Συμφωνούμε όλοι. Το έχουμε ξαναπεράσει με την πανδημία και με την προηγούμενη ενεργειακή κρίση. Καταφέραμε και κάναμε προβλέψεις και θα τα καταφέρουμε και σε αυτή την περίπτωση. Έτσι προχωρούμε και τώρα με προσοχή στα δημοσιονομικά.

Σταματάω εδώ. Απλά ήθελα και πάλι να τονίσω την αβεβαιότητα που προέρχεται από το κομμάτι της τεχνητής νοημοσύνης στις προβλέψεις, ειδικά του πολυετούς που θα έχουμε σε λίγο καιρό. Ευχαριστώ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστώ, κύριε Υπουργέ. Νομίζω ότι η εισήγηση του κυρίου Σκυλακάκη μας προβλημάτισε όλους πάρα πολύ. Ήταν μια πολύ βαθιά τεκμηριωμένη και πολύ μπροστά, βλέποντας το μέλλον, εισήγηση. Ευχαριστούμε, κύριε Σκυλακάκη. Το λόγο τώρα έχει ο Γενικός Εισηγητής του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής, ο κύριος Παρασκευάς Κουκουλόπουλος.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Όσα είπε ο Εισηγητής της Πλειοψηφίας, κύριε Πρόεδρε, πρέπει να τα βάλουμε απέναντι σε μια πραγματικότητα. Αυτή είναι και η μεγάλη αντίφαση. Δεν λέω ότι την αρνείται ο κύριος Σκυλακάκης. Εγώ είχα διαβάσει και το βιβλίο του και του έχω αποδώσει και τα εύσημα δημοσίως. Ξέρει. Τόνισε πολύ σωστά την τραγική στέρηση της Ευρώπης στο ζήτημα αυτό που κινδυνεύει να γίνει παρακολούθημα της επόμενης δεκαετίας της Κίνας και των Ηνωμένων Πολιτειών.

Αυτή τη στιγμή, όμως, υπάρχουν κοινωνίες και η κοινωνία της Κοζάνης, της Δυτικής Μακεδονίας, την οποία έχω την τιμή να εκπροσωπώ, μεταξύ άλλων συναδέλφων μου,

βρέθηκαν μπροστά σε ένα αμείλικτο ερώτημα. Ένα μεγάλο data center προγραμματίζεται με την Amazon και έχω αναλάβει μια πρωτοβουλία να υπάρξουν ανταποδοτικά, γιατί, προσέξτε, η Amazon που έχει εγκαταστήσει ένα αντίστοιχο mega data center στη Γερμανία δίνει υπηρεσίες για λόγους που είναι γνωστοί, που έχουν να κάνουν με την προστασία των προσωπικών δεδομένων, 15% ακριβότερες, κύριε Σκυλακάκη, στη Γερμανία τις υπηρεσίες της από το γενικό της τιμολόγιο. Ενώ, δηλαδή, φιλοξενεί το mega data center πληρώνουν ακριβότερα οι Γερμανοί της υπηρεσίες της Amazon.

Λοιπόν, τι θέλω να πω. Προφανώς η ψηφιακή κυριαρχία της Ευρώπης, η υπόθεση «ψηφιακή κυριαρχία», υποχωρεί με αυτή την επένδυση, αλλά εμείς έχουμε αμείλικτο το ερώτημα τώρα να το απαντήσουμε. Προσέξτε την μεγάλη αντίφαση. Δεν είναι, δηλαδή, εύκολα τα ερωτήματα ούτε και εύκολες οι απαντήσεις στη σημερινή εποχή. Δεν θα απασχολήσω περαιτέρω, βέβαια, την Επιτροπή μας με ένα θέμα το οποίο μας απασχολεί πολύ έντονα στην περιοχή μου, αλλά ακριβώς αυτή την αντίφαση εμείς υπογραμμίζουμε και την υπογράμμισα στην πρώτη δήλωσή μου για τον Προϋπολογισμό και ενισχύθηκε με αυτά που είπε ο κύριος Πιερρακάκης, ο Υπουργός, στην αρχή ότι το Προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού, για εμάς, επιβεβαιώνει το οριστικό «διαζύγιο» της Κυβέρνησης με την κοινωνία. Κάτι ξεφεύγει στην Κυβέρνηση και της ξεφεύγει μια ολόκληρη κοινωνική πραγματικότητα.

Όσο και αν ψάξει κανείς στο Προσχέδιο δεν θα μπορέσει να εντοπίσει μια χαραμάδα ελπίδας για την ακρίβεια που συμπιέζει αφόρητα τα χαμηλά εισοδήματα, για τα 4.000.000 ΑΦΜ που είναι εγκλωβισμένα, παγιδευμένα, στο ιδιωτικό χρέος, για τη μη τουριστική Ελλάδα που βιώνει συρρίκνωση και παρακμή. Για όλους αυτούς που νιώθουν ότι είναι εκτός των τειχών, έτσι θα παραμείνουν και είναι το 53% , σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες. Όλοι αυτοί θα συνεχίσουν να αισθάνονται έτσι και το 2027.

Τα αντίστοιχα επιφυλάσσει το Προσχέδιο για τους ελεύθερους επαγγελματίες, τους αγρότες και τη νέα γενιά που αναζητούν ένα τόνο αισιοδοξίας στη ζωή τους και αδυνατούν να τον δουν. Να σταθώ ιδιαίτερα στους αγρότες για να πω, κύριε Πρόεδρε, είστε και εσείς από μια περιοχή που έχει έντονο το αγροτικό στοιχείο, σημερινά στοιχεία, σήμερα το πρωί, 100.000 δηλώσεις ΟΣΔΕ έχουν ολοκληρώσει την υποβολή τους από τις 600.000, 1 στις 6 και έπρεπε στο τέλος Οκτωβρίου να έχουν δοθεί οι προκαταβολές, τουλάχιστον, των 883 εκατομμυρίων που είναι η βασική ενίσχυση, το βασικό εργαλείο, το βασικότερο - για την αγροτιά.

Βέβαια, για 13ο μισθό και 13η σύνταξη ούτε λόγος.

Αντίθετα το Προσχέδιο με προσεκτικές διατυπώσεις που επαναλήφθηκαν, βάζει πολλούς αστερίσκους, ειπώθηκαν, καλά κάνει και τους βάζει, με αφορμή την ενεργειακή κρίση.

Μας λέει πολλά για αυτά, είπε και ο κ. Πιερρακάκης, αλλά δεν λέει τίποτα για την ενεργειακή εξάρτηση της χώρας, δηλαδή, πώς προέκυψε, δεν είναι φυσικό φαινόμενο.

Το Προσχέδιο επιβεβαιώνει αυτό που βιώνουν καθημερινά νοικοκυριά και επιχειρήσεις πίσω από την εικόνα των κυβερνητικών επιτυχιών, την πανηγυρική, όπως

παρουσιάζεται, βρίσκεται μια άδικη οικονομική πολιτική που στηρίζεται σε υψηλή φορολογική επιβάρυνση της κατανάλωσης και του εισοδήματος από εργασία.

Σε ότι αφορά στο δημοσιονομικό σκέλος, έχουμε μία επανάληψη του γνωστού σκηνικού των τελευταίων ετών. Η Κυβέρνηση πέφτει μόνιμα λίγο έξω στο ρυθμό ανάπτυξης, είναι πάντα λίγο μικρότερος και του χρόνου από ότι φαίνεται. Θα είναι μικρότερος από ότι προβλέπει το Προσχέδιο, φοβάμαι ότι θα αναθεωρηθεί μέχρι το σχέδιο του Προϋπολογισμού τον επόμενο μήνα, ενώ αντίστροφα ο πληθωρισμός πάντα κλείνει λίγο υψηλότερα από ότι είχε προβλέψει. Το μέγεθος το δημοσιονομικό που ξεπερνά τις προβλέψεις είναι σταθερά το πρωτογενές πλεόνασμα, το οποίο τροφοδοτείται μεταξύ άλλων, όχι μόνο από εκεί, από τον πληθωρισμό και τους έμμεσους φόρους.

Είναι γνωστή η κριτική μας για την υπεραπόδοση της ακρίβειας που υπάρχει και δεν έχει να κάνει με αναπτυξιακό θαύμα, όπως ατυχώς υποστηρίζει η Κυβέρνηση. Το Προσχέδιο διατηρεί ένα φορολογικό μείγμα στο οποίο η έμμεση φορολογία εξακολουθεί να έχει δυσανάλογο βάρος. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αναφέρομαι στην τελευταία έκθεσή της, η Ελλάδα παραμένει μια από τις χώρες που σημειώνουν κακή επίδοση εδώ, αφού η σχέση ενάμιση προς ένα έμμεσοι - άμεσοι φόροι, περίπου σταθεροποιείται, όταν ο μέσος ευρωπαϊκός όρος κινείται κοντά στο ένα προς ένα και, βέβαια, αυτή η σταθεροποίηση επιβεβαιώνεται και στο Προσχέδιο Προϋπολογισμού.

Η ίδια εικόνα των τελευταίων ετών επαναλαμβάνεται και στο κρίσιμο ζήτημα των διαρθρωτικών προβλημάτων της ελληνικής οικονομίας, παραγωγικότητα, ψηφιοποίηση, καινοτομία. Το Ταμείο Ανάκαμψης εδώ αποτελεί ήδη τη μεγάλη χαμένη ευκαιρία της Ελλάδος. Το σημείο το αθροίζει η Κυβέρνηση στην ατζέντα της για τους ρυθμούς ανάπτυξης, που ήταν σαφώς διακριτοί από την υπόλοιπη ευρωζώνη, αλλά μεγάλες τομές, μεγάλες διαρθρωτικές αλλαγές, όπως θα μπορούσε να είναι, για παράδειγμα, ο σιδηρόδρομος δεν μπορεί κανείς να βρει στο Ταμείο Ανάκαμψης ούτε τομές στην παραγωγικότητα που είναι ένα τεράστιο διαρθρωτικό ζήτημα της ελληνικής οικονομίας.

Το πρώτο εξάμηνο του 2026 το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, η άλλη μεγάλη διαρθρωτική αδυναμία, αγγίζει το 7,7% του ΑΕΠ και, ενώ η Κυβέρνηση μιλάει για παραγωγική αναβάθμιση της οικονομίας και το 2027 προβλέπει πάλι εισαγωγές 4% να αυξηθούν έναντι 3,1%. Η ίδια στασιμότητα χαρακτηρίζει και τα άλλα δύο μεγάλα διαρθρωτικά μέτωπα -όπως είπα- το παραγωγικό κενό, στο οποίο θα αναφερθώ στη συνέχεια, και την παραγωγικότητα.

Το ίδιο χάσμα υπάρχει και στους μισθούς, όπου οι πραγματικές αυξήσεις τελικά, όπως στο Προσχέδιο αναγνωρίζεται, είναι 1,4%, αν αφαιρέσουμε τον πολύ υψηλό πληθωρισμό και αν βέβαια, προχωρήσει και άλλο αυτή η υπόθεση του πληθωρισμού θα είναι οι πραγματικές αυξήσεις ακόμη μικρότερες, δυστυχώς.

Όσο για την ορατή αποκλιμάκωση του χρέους πρέπει να σημειώσω ότι σε έναν μεγάλο βαθμό, δυστυχώς, οφείλεται στον πληθωρισμό, αφού το ονομαστικό ΑΕΠ μετράει στον παρονομαστή και, προφανώς, όλοι οι νοήμονες άνθρωποι, όλοι οι λογικοί άνθρωποι θα προτιμούσαμε έναν πιο υγιή τρόπο αποκλιμάκωσης με αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ και όχι μόνον του ονομαστικού. Εξάλλου, όπως είπα και προχθές στη συζήτηση για τον Απολογισμό του 2024 -που θα μπει στην Ολομέλεια μεθαύριο- υπάρχει ένα θέμα με το χρέος, ότι είναι

μεγάλο σε απόλυτο νούμερο και αυτό μπορεί να το καταστήσει ευάλωτο και δεν μιλάω για την περίπτωση της τέλει καταϊγίδας, στην οποία αναφέρθηκε ο κ. Σκυλακάκης.

Πρέπει, λοιπόν, να τύχει ιδιαίτερης προσοχής το χρέος και θα κλείσω με αυτό το ζήτημα με μία πρόταση.

Κύριε Πρόεδρε, εδώ θα ήθελα για πολλοστή φορά, να ξεκαθαρίσω ότι για εμάς το ζήτημα δεν είναι η δημοσιονομική σταθερότητα. Η δημοσιονομική σταθερότητα είναι αδιαπραγμάτευτη και έχω αποδώσει τα εύσημα πάρα πολλές φορές στο οικονομικό επιτελείο και προσωπικά στον κ. Πετραλιά για το ζήτημα της δημοσιονομικής σταθερότητας. Το ζήτημα είναι οι προτεραιότητες της χώρας και πώς τις βλέπει αυτή η Κυβέρνηση.

Για εμάς η χώρα χρειάζεται ένα ριζικά διαφορετικό σχέδιο παραγωγικής ανασυγκρότησης, μείωση των ανισοτήτων και οικοδόμηση ενός δικαιότερου φορολογικού συστήματος. Μια κοινωνία ισχυρή που θα καταστήσει και τη δημοσιονομική προσπάθεια και την οικονομία μας τελικά πολύ ισχυρότερη.

Έρχομαι, λοιπόν, σε ένα θέμα όπως είπα πως θα εστιάσω, στο κρίσιμότερο θέμα. Ζήτησα και ευχαριστώ τον Υπουργό που έμεινε 2 λεπτά να ακούσει αυτή την πρόταση, στην οποία ευχαριστώ και τον κύριο Τσουκαλά που αναφέρθηκε. Μας απασχολεί όλους τι θα γίνει από το 2027 και μετά με το Ταμείο Ανάκαμψης. Εγώ, λοιπόν, θα μείνω στο κρίσιμότερο ζήτημα όλων που είναι η πραγματική ανάπτυξη, που χρειάζεται πόρους, χρειάζεται μεταρρυθμίσεις. Το τόνισε και ο Εισηγητής της Πλειοψηφίας, πώς θα προκύψει αυτό. Εδώ, λοιπόν, να δούμε μερικά θέματα, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι όπου το 2025, στο οποίο αναφέρεται η τελευταία έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που έχουμε στη διάθεσή μας, αλλά δεν αλλάζει κάτι ιδιαίτερα το 2026 και το 2027, έχουμε μεγάλη εξάρτηση στο ΑΕΠ από την ιδιωτική κατανάλωση, πολύ υψηλά ποσοστά, 87,3% η ιδιωτική κατανάλωση και σε χαμηλό επίπεδο έχουμε τις επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης 16,9% γίνεται 21,4%. Βελτιώθηκε αυτό το νούμερο, το λέει και το Προσχέδιο, εγώ αναφέρομαι μόνο στην έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Αναγνωρίζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή την κάλυψη του επενδυτικού κενού σχεδόν κατά το ήμισυ στα χρόνια που προηγήθηκαν. Εμείς με τους αριθμούς δε μαλώνουμε ποτέ και το έχω κάνει σαφές πολλές φορές νομίζω. Εδώ, όμως, υπάρχουν κάποιες παρατηρήσεις που είναι και ερωτήματα κύριε Υπουργέ, αύριο στην τοποθέτησή σας θα παρακαλέσω να απαντηθούν.

Η αύξηση του ακαθάριστου σχηματισμού παγίου κεφαλαίου από 11% του ΑΕΠ το 2019, που ήταν το χαμηλότερο επίπεδο της τριακονταετίας, σε 16,9% το 2025 και περαιτέρω βελτίωση ξαναλέω πως έχουμε, χρειάζεται προσεκτικότερη αξιολόγηση ως προς τη σύνθεση που είχε αυτή η μείωση. Από τις σχεδόν 5,9 πρόσθετες ποσοστιαίες μονάδες του 2025 σε σχέση με το 2019, πάνω από τις 3,6 μονάδες, δεν αναφέρομαι σε ποσοστά, τις μονάδες που βελτιώθηκε, προέρχονται από τις κατασκευές εκ των οποίων οι 2,3 από τις κατασκευές κατοικιών που τετραπλασιάστηκαν το 2025 σε σχέση με το 2019.

Δεν είναι ακριβώς αυτό που ζητάμε όλοι μας. Αντίθετα αυτό που ζητάμε όλοι μας, επενδύσεις σε μηχανολογικό εξοπλισμό ήταν μόλις 1,6% σε αυτή τη μείωση του ποσοστού. Να σημειώσουμε μάλιστα πως σύμφωνα με την μεθοδολογία της Eurostat (ESA 2010) στις

επενδύσεις μηχανημάτων και εξοπλισμού συνυπολογίζονται και αγορές στρατιωτικών οπλικών συστημάτων, εδώ είναι και το ερώτημα κύριε Υπουργέ, στρατιωτικών οπλικών συστημάτων όπως αεροσκάφη και πλοία. Επομένως η αύξηση του συγκεκριμένου δείκτη δεν αποτυπώνει αποκλειστικά ενίσχυση παραγωγικού εξοπλισμού επιχειρήσεων. Είναι και ένα ερώτημα, σε τι ποσοστό συμμετέχουν οι εξοπλισμοί, η προμήθεια δηλαδή αεροσκαφών και πλοίων σε αυτό το διάστημα;

Για να έχουν μια πλήρη εικόνα πρέπει να μας βοηθήσει το Γενικό Λογιστήριο και η Κυβέρνηση. Έτσι είναι γνωστό ότι, σύμφωνα με τις εκθέσεις του ΝΑΤΟ, οι ετήσιες δαπάνες της Ελλάδος για στρατιωτικό εξοπλισμό αυξήθηκαν από περίπου 518 εκατομμύρια ευρώ το 2019, σε 1,79 δις το 2025, σημειώνοντας ονομαστική αύξηση 246%. Ενώ η εκτίμηση για το 2026 ανεβάζει τις δαπάνες αυτές στα 3,6 δις ευρώ. Για αυτό και είναι κρίσιμο να απαντηθεί εάν τελικά επηρεάζουν και το ποσοστό των επενδύσεων σε μηχανολογικό εξοπλισμό ή όχι αυτές οι δαπάνες ή μέρος αυτών των δαπανών.

Είναι ένα ζήτημα ιδιαίτερος σημαντικό γιατί μας ενδιαφέρει πρώτιστα, κύριε Πρόεδρε, να μην είναι ευάλωτη η ανάπτυξη στον πιο κρίσιμο τομέα της που είναι η κάλυψη του παραγωγικού κενού που είναι μία μεγάλη διαρθρωτική αδυναμία που «κουβαλάμε» και πρέπει να καλυφθεί. Δεν μας αρκεί να διαβάζουμε μόνο τα νούμερα, πρέπει να πάμε και κάτω από τα νούμερα.

Συνεπώς κρίνονται ως ιδιαίτερα αβέβαιες οι υποθέσεις του Προσχεδίου σχετικά με την πορεία των επενδύσεων, καθώς προεξοφλούν διατήρηση υψηλών ρυθμών ανάπτυξης ακόμα και μετά το Ταμείο Ανάκαμψης.

Παραβλέπεται το γεγονός των πόρων του RRF, του Ταμείου Ανάκαμψης, τα οποία θα μας λείψουν τα επόμενα χρόνια.

Έχουμε έναν προβληματισμό σε αυτό, όπως είπα και νωρίτερα, παρουσία του Υπουργού. Δεν είναι κακόπιστη η οπτική μας, προκύπτει από την κοινή λογική.

Γι' αυτό και έρχομαι στο δεύτερο. Φοβόμαστε και την συσταλτική Νομισματική Πολιτική που ήδη έχει φανεί στον ορίζοντα που δεν βοηθάει σε αυτή την υπόθεση.

Και έρχομαι σ' ένα δεύτερο κρίσιμο τομέα, κύριε Πρόεδρε, που αφορά τις επενδύσεις. Δηλαδή, τη δυνατότητα του τραπεζικού συστήματος να χρηματοδοτεί. Καμία σχέση με τις επιδοτήσεις, κύριε Σκυλακάκη. Εδώ μιλάμε για τον δανεισμό. Και, αναφέρομαι στον κρίσιμο τομέα της αποταμίευσης.

Η Κυβέρνηση συνήθως μιλάει για καταθέσεις και η Τράπεζα της Ελλάδος. Είχα θέσει από πέρυσι στη συζήτηση για τον Προϋπολογισμό ως Γενικός Εισηγητής, το ζήτημα της αποταμίευσης, η οποία επιτρέπει σε μια χώρα να μετασχηματίσει τη μείωση της παρούσας κατανάλωσης που συνεπάγεται η αποταμίευση, σε δυνατότητα παραγωγής επιπλέον εισοδήματος στο μέλλον, μέσω της αύξησης των επενδύσεων και επομένως αύξηση μελλοντικών καταναλωτικών δυνατοτήτων της χώρας. Καμιά χώρα στην ιστορία δεν έχει πετύχει υψηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης για πολλά χρόνια, χωρίς την ύπαρξη υψηλού ποσοστού επενδύσεων, το οποίο συνδέεται ευθέως και αντίστοιχα με υψηλό ποσοστό εθνικής αποταμίευσης.

Αυτός είναι νόμος στην Οικονομία.

Η αποταμίευση στην Ελληνική Οικονομία είναι χαμηλά, στο ναδίρ. Ο «δείκτης καθαρής αποταμίευσης ανά τομέα» της Eurostat, ο οποίος μετρά το τμήμα του εθνικού διαθέσιμου εισοδήματος που δεν χρησιμοποιείται για την τελική καταναλωτική δαπάνη, δείχνει ότι μέχρι και το '24 τα ελληνικά νοικοκυριά συνέχισαν να έχουν αρνητική αποταμίευση. Δείχνει δηλαδή ότι δαπανούσαν περισσότερα από το ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημά τους. Δηλαδή είτε από τα έτοιμα ξόδευαν, χρησιμοποιώντας αποταμιεύσεις που είχαν συσσωρεύσει, είτε κατέφευγαν σε δανεισμό για να χρηματοδοτήσουν δαπάνες. Ένα από τα δύο, δεν υπάρχει τρίτος τρόπος για να είναι μεγαλύτερη η καταναλωτική δαπάνη, από αυτό το διαθέσιμο εισόδημα που φαίνεται.

Το μέγεθος στο '25, σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία για πρώτη φορά φαίνεται να αποκτά οριακά θετικό πρόσημο. Εμείς με τα νούμερα, ούτε τα αλλοιώνουμε, ούτε ερίζουμε γι' αυτά. Πρέπει να σταθούμε σε αυτό το σημείο ότι, οι αποταμιεύσεις σημειώνουν άνοδο σύμφωνα και με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος. Θα πρέπει να επιμείνουμε σε αυτό, να έχουμε και πιο πρόσφατα στοιχεία. Γιατί, ο συνδυασμός με τη συνολική αρνητική και μια αναιμική βελτίωση του '25 στον τομέα της αποταμίευσης ίσως υποδηλώνει ότι οι καταθέσεις κάποιων νοικοκυριών έχουν αυξηθεί δυσανάλογα σε σχέση με τη μεγάλη πλειοψηφία. Ίσως λέω. Θα θέλαμε αναλυτικότερα στοιχεία και από την Κυβέρνηση και από την Τράπεζα της Ελλάδος, γιατί είναι κρίσιμότερο αυτό, αν θέλουμε πραγματικά να μιλήσουμε με άλλους όρους για ανάπτυξη τα επόμενα χρόνια, χωρίς τη βάση του δεδομένου του Ταμείου Ανάκαμψης.

Και βέβαια, παραμένει το ζήτημα του Ισοζυγίου Εξωτερικών Συναλλαγών, ως ένα μεγάλο θέμα. Δυστυχώς, σημείωσε κακές επιδόσεις φέτος και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επισημαίνει πάρα πολύ το ενεργειακό ζήτημα. Την εξάρτηση της Οικονομίας, σε αυτό το ζήτημα. Όπως επίσης και την έκθεση μας σε γεωπολιτικούς κινδύνους που πρέπει να αποφύγουμε.

Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε, λέγοντας ότι επανέλαβε ο κ. Υπουργός το γνωστό επιχείρημα. Τα είτε και ο Εισηγητής της Πλειοψηφίας, ο κ. Σκυλακάκης, τα περί εισαγόμενου πληθωρισμού.

Λοιπόν, τα προσωρινά στοιχεία της Eurostat, ξέρω ότι άλλαξε λίγο η ΕΛΣΤΑΤ μετά από λίγες ημέρες, αλλά δεν αλλάζει η κλίμακα, εγώ θα μείνω σε αυτά που έχει ανακοινώσει η Eurostat.

27 Φεβρουαρίου, ημέρα Παρασκευή. Λίγες ώρες πριν από τα ξημερώματα της 28^{ης}, δηλαδή που ο Τράμπ με τον Νετανιάχου «χτύπησαν» στο Ιράν. Δημοσίευσε τα προσωρινά στοιχεία «δείκτη τιμών καταναλωτή», «πληθωρισμό», όπως θέλετε, πέστε το.

1,9 στην Ευρωζώνη, 3 στην Ελλάδα. Πάνω από 50% διαφορά. Δεν έχει να κάνει με εισαγόμενο.

Το αέριο είχε 32. Αυτό, η τιμή που είπε, ο κ. Σκυλακάκης ότι το πετρέλαιο είχε 62, είπαν; 67.

Άρα, λοιπόν, υπάρχει ένα ενδογενές διαρθρωτικό κομμάτι που έχει να κάνει με την αδυναμία, άρνηση, διαλέξετε, κάτι είναι από την Κυβέρνηση που αδυνατεί να αντιμετωπίσει καταστάσεις καρτέλ και έλλειψης ανταγωνισμού στην ελληνική αγορά και μη λειτουργίας των αρμόδιων οργάνων για έλεγχο στην αγορά.

Δεν εξηγείται διαφορετικά.

Ας μας δώσει η κυβέρνηση μια λογική εξήγηση, αυτά έλεγε, πριν το ξέσπασμα της πρώτης κρίσης.

Εγώ, για να μην αδικήσω την κυβέρνηση, πάμε τώρα και στο καθαρά εισαγόμενο. Η εξάρτηση της χώρας, κύριε Πρόεδρε, δεν είναι φυσικό φαινόμενο, όπως είπα στην αρχή, είναι επιλογή της κυβέρνησης. Όλη η Ευρώπη κατά τι έχει μειώσει την εξάρτησή της από το φυσικό αέριο, με εξαίρεση την Ελλάδα που την έχει ανεβάσει στο ζενίθ. Είναι δυνατόν να μην ακούμε κάτι από την κυβέρνηση, όταν μέσα σε 5 χρόνια, η πρώτη ενεργειακή κρίση ξεκίνησε την άνοιξη του 2021, όχι από το χτύπημα στην Ουκρανία, τότε άλλαξε κλίμακα, ξεκίνησε μετά την κρίση στην αλυσίδα εφοδιασμού, το ξέρει καλά, ο κ. Σκυλακάκης, ήταν υπουργός, το είχαμε κουβεντιάσει πολλές φορές στη θητεία του στο Υπουργείο Ενέργειας αυτό το θέμα, τότε ξεκίνησαν να παίρνουν την άγουσα προς τα πάνω οι τιμές της ενέργειας. Είναι η δεύτερη κρίση μέσα σε 5 χρόνια που έχουμε και, βέβαια, η λύση δεν είναι να φύγουμε από την αγκαλιά του Πούτιν και να πάμε στην αγκαλιά του Τραμπ, ούτε για την Ευρώπη και πολύ περισσότερο για την Ελλάδα.

Ο αρμόδιος υφυπουργός κ. Τσάφος, τον οποίο άφησε στο «πόδι» του ο κ. Σκυλακάκης, η κυρία Σδούκου ως γενική γραμματέας για να ακριβολογώ, μου απάντησε προχθές σε μία επίκαιρη ερώτηση του ΠΑΣΟΚ, λέγοντας «λιγνίτης forever». Εμείς, κύριε Πρόεδρε, λέμε «Ελλάδα forever». Όλη η Ευρώπη και ειδικότερα η Ελλάδα, πρέπει να δει τις εγχώριες πηγές που είναι το νερό, ο ήλιος, ο αέρας, με συστηματική αποθήκευση στην οποία έχουν γίνει ελάχιστα πράγματα στην Ελλάδα και, βέβαια, ο άλλος εγχώριος πόρος που έχουμε ο λιγνίτης μέχρι να μπορέσουμε με τις προαναφερθείσες πηγές ενέργειας να τον αντικαταστήσουμε σταδιακά. Αυτό που λέμε εμείς, παράλληλα με την πρόθεσή μας για την ενεργειακή δημοκρατία, προσέξτε, δημοσιονομικά επιφέρει - έχω καταθέσει μία ολόκληρη τροπολογία για να λειτουργήσουν οι δύο λιγνιτικές μονάδες εκτός χρηματιστηρίου ενέργειας, αυτό σημαίνει δημοσιονομικά, κύριε Πετραλιά, κύριε Υπουργέ, 1 έως 2 δις με τις σημερινές τιμές του φυσικού αερίου και βελτίωση του ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών. Μας είναι αδιάφορο; Ξέρει ο κ. Πετραλιάς, ότι σημαίνει 70 εκατομμύρια δημοσιονομικό χώρο, να μην λέω λεπτομέρειες, ξέρει καλά από πού είναι. Διαβάζω ότι μέχρι τέλος του χρόνου έχουμε 105 εκατομμύρια, άλλα 70 εκατομμύρια μπορεί να βρει η κυβέρνηση, αν κάνει δεκτή αυτή την πρόταση. Σημαίνει φθηνότερη κιλοβατώρα για όλους. Μπορεί να επιτευχθεί, με την πρότασή μας για ενεργειακή δημοκρατία, οι κοινωνικά ευάλωτοι να έχουν πρακτικά δωρεάν ρεύμα, άρα ο λογαριασμός ΥΚΩ που ανέρχεται σε πολλά εκατομμύρια ευρώ να μας δώσει κι άλλο δημοσιονομικό χώρο. Να πάμε με διμερή συμβόλαια για τη βιομηχανία και με ενεργειακές κοινότητες στους αγρότες, για να τους ενισχύσουμε - δίνοντας φτηνή κιλοβατώρα στην παραγωγική βάση της χώρας. Να απελευθερώσουμε από οικονομικά δεσμά την Αυτοδιοίκηση που το μεγαλύτερο πρόβλημά της, όπως μας έχει πει η Κεντρική Ένωση Δήμων σε συνάντησή μας με τον Νίκο Ανδρουλάκη, είναι το ενεργειακό κόστος και συγκεκριμένα το ηλεκτρικό ρεύμα. Και, βέβαια, να μειώσει τις έμμεσες συνέπειες που πιέζουν από τις

υπηρεσίες μέχρι την παραγωγή αγαθών με το ηλεκτρικό ρεύμα. Είναι λίγα; Όχι. Έχουν δημοσιονομικό κόστος; Όχι. Είναι μηδενικό.

Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε, ότι τα αντίστοιχα ισχύουν με την πρότασή μας για το ιδιωτικό χρέος, - θα μιλήσουμε ολοκληρωμένα στην Ολομέλεια. Ο Πρόεδρος της Βουλής, κ. Κακλαμάνης, με τον οποίο επικοινωνήσα σήμερα το πρωί, με ενημέρωσε ότι στις 14 Οκτωβρίου, μία ημέρα μετά την κατάθεση της πρότασης νόμου του ΠΑΣΟΚ, προώθησε στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ) και στα αρμόδια υπουργεία την πρότασή μας για το ιδιωτικό χρέος. Περιορίζομαι να πω ότι είναι μια πρόταση επανένταξης αυτών που είναι εκτός των τειχών στους οποίους αναφέρθηκα emphatically και - πέραν του τεράστιου κοινωνικού οφέλους που θα υπάρξει σε μια κοινωνία που ενώνεται, αντί να είναι διχασμένη - εμείς πιστεύουμε στο τέλος αυτής της προσπάθειας υπάρχει και δημοσιονομικό όφελος.

Κλείνω, κ. Πρόεδρε, με την πρόταση, την οποία κράτησα για το τέλος. Είναι αυτή, στην οποία έδωσε μεγάλη έμφαση ο κ. Πιερρακάκης. Κύριε Πρόεδρε - και απευθύνομαι και σε εσάς και στον κ. Πετραλιά -, η οπτική μας για το χρέος είναι γνωστή. Διεκδικούμε και μεγάλο μερίδιο στην απομείωσή του και πολιτικά - δεν είναι της παρούσης τώρα αυτά, θα πούμε όταν θα έρθει η ώρα. Εμείς, λοιπόν, λέμε ότι είναι για το καλό όλων και, τελικά, της πατρίδας να ενημερωθεί υπεύθυνα από το Υπουργείο Οικονομικών και τον ΟΔΔΗΧ η Επιτροπή Οικονομικών της Βουλής για την υπόθεση του χρέους. Το λέμε από τη μεριά τη δική μας με την έννοια του ότι πρέπει σε αυτό το ζήτημα, ει δυνατόν, να καταλήξουμε σε μία -στο μεγάλο μέρος - κοινή οπτική ει δυνατόν και όλες τις πολιτικές δυνάμεις. Αυτή την αφετηρία έχει η πρότασή μας. Όχι καμία ανακριτική διαδικασία. Πρέπει να ενημερωθεί υπεύθυνα πιστεύω η Βουλή από τον ΟΔΔΗΧ, γιατί, πραγματικά, τα σύννεφα πολλαπλασιάζονται και μας είναι αδιανόητο, να δούμε η Ελλάδα να ξαναμπάνει στο στόχαστρο των αγορών. Με τίποτα αυτό δεν προκύπτει με τα σημερινά δεδομένα και δεν πρέπει να προκύψει ούτε και με τα αυριανά. Αυτή είναι η αφετηρία της πρότασης και όχι κάποια άλλη.

Θα θέλαμε γρήγορα μια απάντηση και από την Κυβέρνηση και από εσάς, διότι, διαφορετικά, θα ακολουθήσουμε την επίσημη οδό, να το ζητήσουμε και επίσημα, δηλαδή διά υπογραφών.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστώ τον κ. Κουκουλόπουλο.

Αν μου επιτρέπετε, να πω ότι συμμερίζομαι την αγωνία του για τον ΟΣΔΕ, για τις δηλώσεις οι οποίες, πραγματικά, έχουν προβλήματα να κατατεθούν από τους αγρότες μας, λόγω του ότι όλη αυτή η μετάβαση έγινε στην ΑΑΔΕ εν κινήσει και, προφανώς, υπάρχουν ακόμα κάποια θέματα προς επίλυση με τα ΚΑΕΚ. Έχω, όμως, τη διαβεβαίωση, αγαπητέ συνάδελφε, ότι ήδη 70 περιπτώσεις έχουν τακτοποιηθεί και προχωράνε, να τακτοποιήσουν άλλες 150 δυσλειτουργίες με τα ΚΑΕΚ, ώστε να μπορέσουν οι αγρότες να κάνουν τις δηλώσεις που είναι απαραίτητες για πάρα πολλά πράγματα.

Τώρα —επειδή ο κ. Καραθανασόπουλος με παρακάλεσε να έρθει στο τέλος— τον λόγο θα δώσω στον εκπρόσωπο της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΥΣΗΣ, τον κ. Βασίλειο Βιλιάρδο.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο «Ελληνική Λύση – Κυριάκος Βελόπουλος»): Ευχαριστώ πολύ, κ. Πρόεδρε.

Με δεδομένο ότι το σημερινό Προσχέδιο του Προϋπολογισμού είναι το τελευταίο της Κυβέρνησης, έχει νόημα η μικρή αναδρομή στην καταστροφική της πορεία, με τα πάνω από 100 σκάνδαλα, όπως τεκμηριώνεται από τις τουλάχιστον 36 αποχωρήσεις και παραιτήσεις Υπουργών, Υφυπουργών, Γενικών Γραμματέων κοκ. Τεκμηριώνεται, επιπλέον, από την υποχωρητικότητα της στα εθνικά θέματα, όπως επιβεβαιώνεται από βουλευτές της, καθώς, επίσης, από την επιδείνωση των οικονομικών και κοινωνικών δεδομένων, προεξέχοντος του δημογραφικού.

Την ίδια εποχή που μια μειοψηφία εντός και γύρω από το Κυβερνών Κόμμα ευημερεί. Ευημερεί είτε με τα σκάνδαλα τύπου ΟΠΕΚΕΠΕ, είτε με τις απευθείας αναθέσεις, είτε με συμβάσεις πολλών εκατοντάδων εκατομμυρίων σε συμβουλευτικές εταιρείες, είτε με πολλά άλλα. Ενώ έχουν κυριαρχήσει στην αγορά τα καρτέλ - όπως το τραπεζικό ή το ενεργειακό - τα οποία θησαυρίζουν εις βάρος των πολιτών με τη στήριξη της Κυβέρνησης.

Ευτυχώς, πάντως, ο Προϋπολογισμός δε θα εφαρμοστεί στο σύνολό του από τη σημερινή Κυβέρνηση, ενώ αυτή που θα προκύψει από τις εκλογές, προφανώς, θα τον αναθεωρήσει. Επομένως, όλα τα Κόμματα, όπως εμείς, επιβάλλεται να προτείνουν, πώς θα τον αναθεωρήσουν, εάν τους δοθεί, βέβαια, αυτή η δυνατότητα.

Επειδή, πάντως, το μεγάλο πρόβλημα παραμένει το δημογραφικό, μια πρώτη πρότασή μας είναι να συμπεριληφθεί στον Προϋπολογισμό Επιδόσεων. Δηλαδή, να μπει και το Δημογραφικό στον Προϋπολογισμό Επιδόσεων, όπως συμβαίνει με την περιβαλλοντική διάσταση στον Προϋπολογισμό.

Επιγραμματικά, στο παρελθόν η τεχνητή μείωση του δείκτη χρέους προς ΑΕΠ κρύβει μια σκοτεινή πραγματικότητα, όπου ενώ το ονομαστικό χρέος εκτινάχθηκε κατά 66 ολόκληρα δις μέσα σε 6 χρόνια —το ονομαστικό χρέος— αγγίζοντας το αστρονομικό ποσό των 427 δις μαζί με τους παγωμένους τόκους του EFSF —δεν πρέπει να το ξεχνάμε αυτό— η Κυβέρνηση πανηγυρίζει για ένα «στατιστικό θαύμα» που βασίστηκε στη λεηλασία των πολιτών. Η λογιστική αυτή ψευδαίσθηση συντηρείται, αποκλειστικά, από την αφαίμαξη των εισοδημάτων μέσω του πληθωρισμού, καθώς, επίσης, από την απαράδεκτη δέσμευση των αποθεματικών των Ασφαλιστικών Ταμείων με τα εσωτερικά γeros να εκτοξεύονται από τα 21,9 δις το 2019, όπου τα παρέλαβε η Κυβέρνηση, στα 62,85 δις το 2025 και στο 1,6 τρις ανακυκλούμενα, για να μείνει ο δείκτης χρέος προς ΑΕΠ τεχνητά χαμηλός.

Αυτός ο αργός οικονομικός θάνατος, που ξεκίνησε με την κυλιόμενη χρεοκοπία του 2010, για να σωθούν τότε οι Γερμανικές και οι Γαλλικές Τράπεζες, μας οδηγεί μαθηματικά στον γκρεμό, αφού η πλασματική σταθερότητα που έχει επιτευχθεί με το ότι δεν εξυπηρετούμε χρέος 427 δις. Τονίζουμε δεν εξυπηρετούμε χρέος 427 δις, αλλά περί τα 300 δις, θα ανατραπεί βίαια την 1η Ιανουαρίου του 2033. Ειδικότερα με τη λήξη της περιόδου χάριτος του EFSF, οι ετήσιες ταμειακές απαιτήσεις θα εκτιναχθούν στα 13 έως 15 δις ετήσια, χωρίς να γνωρίζουμε πόσο θα συμφωνήσει η Κυβέρνηση για τις δόσεις του EFSF (European Financial Stability Facility) και τους τόκους. Επειδή στην πλάτη των επόμενων γενεών, θα φορτωθεί ξαφνικά η βόμβα των 96,4 δις του δανείου του EFSF και των 25 δις περίπου των συσσωρευμένων τόκων του, απειλώντας τη χώρα με μια ακαριαία ολοκληρωτική κατάρρευση. Η γνώση αυτών των αριθμών, καταθέτοντας για όλα όσα λέμε επίσημα έγγραφα στα πρακτικά, αποτελεί το μοναδικό όπλο των πολιτών, απέναντι στην επικοινωνιακή

προπαγάνδα των διεθνών οίκων και των εγχωρίων κυβερνήσεων. Ενώ η ιστορία έχει αποδείξει, ότι η οικονομική υποδούλωση οδηγεί αναπόφευκτα και σε εθνικές παραχωρήσεις.

Ξεκινώντας τώρα με το ΑΕΠ, το Υπουργείο προβλέπει στο Προσχέδιο αύξηση του πραγματικού κατά 2,3% το 2027, με αποπληθωριστή 2,4%. Από 2% που προβλέπεται να κλείσει το 2026, κάτω από το 2,2% που ανέμενε η Κυβέρνηση. Τίποτα το ιδιαίτερο δηλαδή, για μία χώρα που έχει χάσει τόσο ΑΕΠ από το 2009, όταν σε όλα τα άλλα κράτη το ΑΕΠ τους έχει αυξηθεί έκτοτε, που δαπάνησε περί τα 50 δις αυξάνοντας το χρέος και που εισέπραξε 36 δις από το Ταμείο Ανάκαμψης. Ενώ επιβεβαιώνει στην ουσία τις προβλέψεις των αξιολογήσεων, σύμφωνα με τις οποίες οι ρυθμοί της πραγματικής ανάπτυξης θα παρέμεναν χαμηλοί, όπως παρέμειναν. Εκτός αυτού, ένα μέρος της αύξησης προέρχεται από την καταγραφή της αδήλωτης οικονομίας και επομένως υπήρχε ήδη. Οπότε, δεν προσφέρει τίποτα στους πολίτες, ενώ αυτός είναι ένας από τους λόγους που ακούν για ανάπτυξη, αλλά δεν την βλέπουν στις τσέπες τους.

Σε κάθε περίπτωση, οι ρυθμοί ανόδου του ΑΕΠ είναι περίπου στο μέσο των Ευρωπαϊκών Κρατών, όπως φαίνεται από το διάγραμμα 1.1 του Προσχεδίου. Οπότε πραγματικά δεν καταλαβαίνουμε τις θριαμβολογίες της Κυβέρνησης. Παρ' όλο το ότι έχουμε χάσει 25%, παραμένουμε περίπου στο μέσον της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι μελλοντικές προβλέψεις πάντως, δεν είναι πραγματικά καθόλου εύκολες λόγω της γεωπολιτικής αστάθειας, των πολέμων στη Μέση Ανατολή και στην Ουκρανία, με σοβαρές συνέπειες για το κόστος ενέργειας και με μεγάλο θύμα την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις κρίσεις στην αγορά ομολόγων, οι οποίες στην ουσία είναι φυσιολογικές δεν μπορούν τα ομόλογα να τοκίζονται με αρνητικά επιτόκια όπως συνέβαινε πριν, της ανόδου των επιτοκίων διεθνώς, της ενδεχόμενης κρίσης χρέους της Ευρωπαϊκής Ένωσης με επίκεντρο τη Γαλλία κοκ.

Το Γραφείο Προϋπολογισμού της Βουλής, προβλέπει λίγο χαμηλότερη αύξηση για το 2027 στο 2%, το ΔΝΤ ακόμη χαμηλότερη στο 1,8% και η Κομισιόν στο 1,6%. Αφού ολοκληρώνεται το Ταμείο Ανάκαμψης, ενώ η πρόσφατη ρήτρα ενεργειακής διαφυγής είναι κοροϊδία και δεν αποτελεί ουσιώδες αντιστάθμισμα.

Όσον αφορά στους συντελεστές του ΑΕΠ που θα συμβάλλουν στην αύξηση του, ξεχωρίζει η πρόβλεψη για τον ακαθάριστο σχηματισμό παγίου κεφαλαίου στο 7,9% από 7,7% που αναμένεται για το 2026 κάτω από την αρχική πρόβλεψη του 10,2%. Πρόκειται για ένα μέγεθος που πάντοτε υπερεκτιμάει το Υπουργείο, μάλλον σκόπιμα. Ενώ, είναι σταθερά χαμηλότερο των προβλέψεων. Με αυτόν τον τρόπο διογκώνονται οι προβλέψεις ανόδου του ΑΕΠ, όπως άλλωστε συμβαίνει και με τα αποθέματα. Ενώ τελικά, οι δημόσιες δαπάνες υποπραγματοποιούνται, οπότε συμβάλλουν στη δημιουργία υπερπλεονασμάτων. Σε κάθε περίπτωση, η άνοδος του ΑΕΠ δεν προσφέρει τίποτα στους πολίτες, με κριτήριο το ότι έχουν καταντήσει στην τελευταία θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης μαζί με τη Βουλγαρία δυστυχώς, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ και σε όρους αγοραστικής δύναμης.

Συνεχίζοντας με τον πληθωρισμό που προβλέπεται στο 2,6% το 2027 από 3,8% το 2026, αν και μάλλον θα διαμορφωθεί πάνω από το 4% σύμφωνα με τα καινούργια στοιχεία, επιβεβαιωθήκαμε πέρυσι που περιμέναμε ότι ο πληθωρισμός θα ήταν υψηλότερος από τα 2,2% που τον προϋπολόγιζε τότε η Κυβέρνηση και τώρα θα περάσει στο 4%, οπότε κάτι τέτοιο θα συμβεί και το 2027. Άλλωστε, συμφέρει την Κυβέρνηση αφού μειώνει πληθωριστικά το

χρέος εις βάρος βέβαια των πολιτών. Ενώ ο πληθωρισμός αυξάνει τα φορολογικά έσοδα, επειδή παραμένουν οι ίδιοι συντελεστές στις αυξημένες τιμές. Το γεγονός αυτό δίνει τη δυνατότητα παροχής επιδομάτων μεταχρονολογημένα, κυρίως για ψηφιοητικούς λόγους. Το χειρότερο βέβαια είναι το ότι ο πληθωρισμός θα υπερβεί ξανά το μέσο όρο της ευρωζώνης που προβλέπεται στο 2,3% το 2027, οπότε συμβάλλει στη συγκριτική μείωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μας, στα εξωτερικά ελλείμματα και στο ακαθάριστο εξωτερικό χρέος που έχει ήδη υπερβεί τα 604 δις στο δεύτερο τρίμηνο του 2026.

Καλύτερα πάντως να αναπροσαρμοστούν οι προβλέψεις, αφού στον πληθωρισμό προσφοράς που βιώνουμε θα προστεθεί ο πληθωρισμός ζήτησης από το σπιράλ μισθών - τιμών που έχει ήδη ξεκινήσει σε ορισμένες χώρες, αλλά και στην Ελλάδα, επειδή η ακρίβεια έχει γίνει πια αφόρητη για τους πολίτες. Επομένως, θα έχουμε δύο στοιχεία που θα αυξήσουν σίγουρα ακόμη περισσότερο τον πληθωρισμό.

Περαιτέρω, η άνοδος των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών, προβλέπεται στο 3,1% το 2027, όταν πέρυσι προβλεπόταν στο 4,5 % για το 2026, αλλά κατέληξε στο 2,9%. Η αύξηση των εισαγωγών, αγαθών και υπηρεσιών προβλέπεται χαμηλότερη στο 4% το 2027 από 4,4% το 2026.

Συνεχίζοντας με την ανεργία, προβλέπεται να μειωθεί στο 6,7% από 7,1% με κριτήριο την καταγραφή της ΕΛΣΤΑΤ. Ενώ η πραγματική εικόνα είναι διαφορετική, λόγω των πολλών μακροχρόνια ανέργων που δεν παίρνουν επίδομα, αλλά μειώνουν τη συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό, με βάση τα στοιχεία της Δ.ΥΠ.Α.. Επίσης, λόγω αυτών που έχουν μεταναστεύσει, του brain drain κυρίως στην παραγωγική ηλικία των 25 ως 45 ετών και των 300.000 συνταξιούχων που εργάζονται, επειδή δεν μπορούν διαφορετικά να επιβιώσουν. Το ζητούμενο όμως δεν είναι η απασχόληση, όπου ξεπερνάμε σε ώρες εργασίας τις άλλες χώρες της Ε.Ε., αλλά οι μισθοί, το διαθέσιμο εισόδημα και η παραγωγικότητα της εργασίας που προφανώς είναι θέμα επενδύσεων, η οποία βρίσκεται στο 54% του μέσου όρου της Ευρώπης και στο 43 % σε όρους εργασίας.

Ο λόγος της χαμηλής παραγωγικότητας, όπως ανέφερε ο ίδιος ο Πρόεδρος του ΣΕΒ, από την οποία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό το επίπεδο των μισθών των εργαζομένων, είναι το χαμηλό επενδυμένο κεφάλαιο ανά εργαζόμενο, μόλις 94.000 ευρώ στην Ελλάδα, έναντι 217.000 ευρώ στην Ευρώπη. Σχεδόν το 1/3 δηλαδή, από αυτό που επενδύεται στην Ευρώπη ανά θέση εργασίας. Δηλαδή, απλά δεν επενδύουν οι βιομήχανοι, προτιμώντας να μοιράζουν μερίσματα που φορολογούνται με μόλις 5% από τα κέρδη τους αλλά επίσης, επειδή δεν έχουν εμπιστοσύνη στην ελληνική οικονομία. Εκτός αυτού, ο ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας ήταν σταθερά χαμηλότερος από το μέσο της Ευρώπης έως το 2025, παρά τα χρήματα του Ταμείου Ανασυγκρότησης. Το χειρότερο όλων, όσον αφορά πάντα την ανεργία από τις 740.000 νέες θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν από το 2013 έως το 2023 στην ελληνική οικονομία, οι 320.000 ή το 43% αφορούσαν τον κλάδο της εστίασης και των καταλυμάτων. Η παραγωγικότητα του οποίου, από την οποία εξαρτώνται οι μισθοί, υποχώρησε κατά 41% από το 2009. Τρομακτικά στοιχεία πραγματικά.

Όσον αφορά τους μισθούς, σύμφωνα με την ΕΡΓΑΝΗ για το 2025, ο μέσος μηνιαίος πλήρους και μερικής απασχόλησης διαμορφώθηκε στα 1.363 ευρώ, δηλαδή, περίπου 20 ευρώ παραπάνω από το 2024 αυξημένος κατά 30,3 σε σύγκριση με το 2019. Ενώ ο μέσος

μισθός πλήρους απασχόλησης, ανήλθε στα 1.516 ευρώ. Επομένως, η Ελλάδα είναι στις τελευταίες θέσεις της Ε.Ε., ενώ οι μισθοί παραμένουν πολύ πιο χαμηλοί σε σχέση με πριν το 2010.

Αναφορικά με το διαθέσιμο εισόδημα η Ελλάδα έχει το τρίτο χαμηλότερο διάμεσο διαθέσιμο εισόδημα σε όρους αγοραστικής δύναμης, μόλις στα 13.612 ευρώ. Είναι μπροστά μόνο από την Ουγγαρία και τη Σλοβακία που έχουν όμως μικρότερο κίνδυνο φτώχειας. Φαίνεται άλλωστε καθαρά από τις αποταμιεύσεις, όπου η Ελλάδα είναι η μοναδική χώρα στην Ε.Ε. με διαχρονικά αρνητικές αποταμιεύσεις. Όχι σήμερα αρνητικές, διαχρονικά αρνητικές. Είναι πάντως απαράδεκτο να αναφέρεται συνεχώς η Κυβέρνηση στις καταθέσεις, οι οποίες δεν έχουν καμία σχέση και το ξέρει πολύ καλά, με τις αποταμιεύσεις.

Συνεχίζοντας με το αποτέλεσμα του Προϋπολογισμού της Γενικής Κυβέρνησης, στο Προσχέδιο προβλέπεται πρωτογενές πλεόνασμα 3,3% του ΑΕΠ ή 9,1 δις για το 2026, από 3,6% του ΑΕΠ ή 9,5 δις, όταν σημειώθηκε υπερπλεόνασμα 2,3 δις, αφού η αρχική πρόβλεψη ήταν 2,8% ή 7,2 δις. Για το 2025, το πρωτογενές πλεόνασμα ήταν στα 9,15 δις, ήτοι 3,7% του ΑΕΠ στο μεσοπρόθεσμο και στον Προϋπολογισμό του 2026, από 5,96 δις αρχική πρόβλεψη ή 2,4% του ΑΕΠ. Ενώ τώρα, στον Προϋπολογισμό του 2027, το βλέπουμε στα 12,129 δις ή στο 4,9% του ΑΕΠ, μαζί με την παραχώρηση της Εγγυητίας ύψους 1,27 δις. Τι ακριβώς συμβαίνει εδώ; Διογκώνει η Κυβέρνηση τα νούμερα εκ των υστέρων;

Το 2024 προβλεπόταν αρχικά πρωτογενές πλεόνασμα Γενικής Κυβέρνησης στα 4,99 δις ή στο 2,1% του ΑΕΠ. Ενώ διαμορφώθηκε τελικά, στα 11,14 δις ή στο 4,7% του ΑΕΠ, διπλάσιο δηλαδή από την πρόβλεψη, λόγω και της επέκτασης της παραχώρησης της Αττικής Οδού ύψους 3,27 δις, που δεν πρέπει να το ξεχνάμε.

Επομένως, σημειώθηκε υπέρβαση των προβλέψεων κατά 2,3 δις το 2026, κατά 6,14 δις το 2025 και κατά 6,15 δις το 2024. Οπότε, η απόκλιση την οποία πρέπει να κοιτάζουμε είναι 32% το 2026, 103% το 2025 και 123% το 2024 —τί αποκλίσεις είναι αυτές;— αποτελώντας το υψηλότερο πλεόνασμα στην Ευρώπη. Ενώ τα πλεονάσματα αυτά είναι υψηλότερα ακόμη και από το μεσοπρόθεσμο.

Με τον έμμεσο αυτό τρόπο συνεχίζονται τα μνημόνια, αλλά απλά η υπερφορολόγηση βαφτίζεται επιτυχία, με την προφανή σύμπραξη αν όχι υποκίνηση της Ευρώπης για την ακατανόητη προπληρωμή χρεών που θα μειωνόταν πληθωριστικά. Αν μη τι άλλο, αυτά τα χρέη λόγω πληθωρισμού μειώνονται πληθωριστικά, οπότε είναι υπέρ του οφειλέτη και δεν έχει καμία λογική αφού είναι μόνο εις βάρος του δανειστή. Άρα δεν υπάρχει κανένας λόγος. Απλά και μόνο να έχει αυτά τα χρήματα και να περίμενε η Κυβέρνηση θα έχαναν σε αξία. Για να μην πούμε για τα επιτόκια και τα υπόλοιπα άλλα. Δανείων που αντικαθίστανται στην ουσία από ακριβότερα, ενώ χρησιμοποιείται ο ενδοκυβερνητικός δανεισμός. Δηλαδή, τα διαθέσιμα φορέων και ταμείων, που θα μας λείψουν σε μια διεθνή κρίση, που ήδη φαίνεται στον ορίζοντα. Ελπίζω να διαψευστούμε, αλλά αυτό τουλάχιστον φαίνεται.

Γνωρίζει άλλωστε η Κυβέρνηση, πως όταν μια χώρα έχει ταυτόχρονα δημοσιονομικά πλεονάσματα και εξωτερικά ελλείμματα, το συνολικό ύψος τους επιβαρύνει τον ιδιωτικό τομέα, όχι μόνο το ένα και τα δύο, ο οποίος κυριολεκτικά με αυτόν τον τρόπο στραγγαλίζεται. Ποιο είναι αλήθεια το αντάλλαγμα για αυτή την αποτυχημένη πολιτική που εξυμνείται από τις εταιρείες αξιολόγησης και τους δανειστές; Πόσο πρέπει να είναι επιτέλους το πλεόνασμα,

ο ρυθμός αύξησης δαπανών και η μείωση του χρέους με βάση τις δεσμεύσεις του πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

Με βάση πάντως τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη νεότερη Οδηγία για το δημοσιονομικό πλαίσιο των Κρατών Μελών, που κυρώθηκε με τον νόμο 5217/2025 τα όρια είναι 3% για το δημοσιονομικό έλλειμμα ως προς το ΑΕΠ και 60% για το χρέος ως προς το ΑΕΠ. Ενώ, με κριτήριο το δελτίο τύπου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αλλά και του Υπουργείου Οικονομικών προκύπτει ότι οι χώρες με χρέος προς το ΑΕΠ άνω του 90% πρέπει να μειώνουν το χρέος περισσότερο από το 1% του ΑΕΠ ετησίως. Αυτός ο όρος ήδη ικανοποιείται από την Ελλάδα, ενώ το πλεόνασμα είναι υψηλότερο του αρχικά σχεδιαζόμενου. Τι ακριβώς συμβαίνει λοιπόν; Συμφώνησε η Κυβέρνηση κάτι για κάποιον λόγο που δε γνωρίζουμε και δεν μας έχει ενημερώσει; Δεν μπορεί να «βαφτίζει» το ότι δεν μπορούμε να αυξήσουμε παραπάνω τις δαπάνες ότι οφείλεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όταν πρόκειται για συμφωνία της Κυβέρνησης με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Εάν αφαιρεθούν πάντως οι τόκοι, το τελικό αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης είναι πλεονασματικό κατά 743 εκατομμύρια ή 0,3% του ΑΕΠ. Ενώ πέρυσι, το 2026, προβλεπόταν ελλειμματικό κατά 502 εκατομμύρια και τελικά, θα κλείσει θετικά κατά 1,6 δις. Επομένως κι εδώ, έχουμε την ίδια εικόνα υπεραποδόσεις, ενώ ξεπερνά πάλι τους στόχους το μεσοπρόθεσμο επιβαρύνοντας, τονίζουμε ξανά, τον ιδιωτικό τομέα. Και μάλιστα, όχι τις μεγάλες επιχειρήσεις, τα καρτέλ, αλλά τις μικρομεσαίες που κυριολεκτικά σήμερα υποφέρουν.

Συνεχίζοντας με το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, με το νούμερο ένα πρόβλημα της χώρας μας, το έλλειμμα του 2026 διαμορφώθηκε στα 14,1 δις ή στο 5,7% του ΑΕΠ από 2,6 δις το 2019 ή 1,4% του ΑΕΠ. Τεράστια διαφορά. Γεγονός που σημαίνει, ότι για μία ακόμη φορά οι εισαγωγές ήταν υψηλότερες από τις εξαγωγές, οπότε αυξήθηκε ξανά το εξωτερικό μας χρέος. Το 2019, το έλλειμμα ήταν 1,4% και έχει φτάσει στο 5,7%, ενώ ενδιάμεσα, έχει πάει και παραπάνω. Δυστυχώς, παρά το ότι υπήρξε βελτίωση του ισοζυγίου ταξιδιωτικών υπηρεσιών, αν και η μέση κατά κεφαλή δαπάνη των τουριστών παραμένει εξαιρετικά χαμηλή, με αποτέλεσμα να εξαντλούνται οι υποδομές μας χωρίς δυνατότητες διατήρησής τους — πόσο μάλλον βελτίωσής τους— ενώ φυσικά ο τουρισμός διακρίνεται από πολύ χαμηλή παραγωγικότητα εργασίας.

Σημαντικό πρόβλημα εδώ είναι η επιδείνωση του ισοζυγίου πρωτογενών εισοδημάτων, λόγω των αυξημένων πληρωμών τόκων, μερισμάτων και κερδών προς το εξωτερικό. Μεταξύ άλλων, εξαιτίας του ξεπουλήματος και της αυξημένης συμμετοχής ξένων επενδυτών στην ελληνική οικονομία, ειδικά στις τράπεζες που δεν πληρώνουν καθόλου φόρους. Με αυτό το 5% φόρο επί των μερισμάτων, ενισχύουμε την εκροή κεφαλαίων στο εξωτερικό, κάτι που για μας είναι ακατανόητο.

Στα φορολογικά έσοδα, προβλέπεται να αυξηθούν με τη βοήθεια του πληθωρισμού στα 77,8 δις στο 2027 από 75,7 δις το 2026, με πρόβλεψη τα 73,6 δις, όπου ήδη αναφέραμε το θέμα της ακρίβειας και της υποεκτίμησης. Ενώ το 2019 ήταν μόλις 5,1 δις. Δηλαδή, θα εισπραχθούν σχεδόν 27 δις επιπλέον φόροι, περισσότεροι από την άνοδο του πραγματικού μας ΑΕΠ. Γεγονός που σημαίνει, ότι για κάθε 1 ευρώ ΑΕΠ, πληρώνουμε πάνω από 1 ευρώ

φόρους. Ωραίος πολλαπλασιαστής εδώ. Τελείως αντίθετος από τις επενδύσεις. Δεν πρόκειται λοιπόν για κλοπή και ληστεία των Ελλήνων;

Όσον αφορά μόνο στον ΦΠΑ, το 2026 αναμένεται στα 30,77 δις που μάλλον θα ξεπεραστούν από 29,22 δις πρόβλεψη και στα 30,58 δις το 2027. Ενώ στα τέλη του 2019 ήταν 17,67 δις. Επομένως, το 2026 μόνο ο ΦΠΑ αυξήθηκε κατά 74% περίπου σε σχέση με το 2019. Όταν η άνοδος του πραγματικού ΑΕΠ θα είναι της τάξης του 13% την ίδια χρονική περίοδο. Ακόμη λοιπόν κι αν ένα μέρος του οφείλεται στην καταγραφή της παραοικονομίας, η αύξηση της τάξης του 74% ενός εμμέσου φόρου που επιβαρύνει κυρίως τις πιο αδύναμες εισοδηματικές τάξεις, οι οποίες έχουν κυριολεκτικά ισοπεδωθεί από την κυβερνητική πολιτική, είναι καταστροφική. Εκτός του ότι στερεί ρευστότητα από την οικονομία μας.

Οφείλουμε εδώ να σημειώσουμε, ότι το κενό συμμόρφωσης ΦΠΑ έχει μειωθεί στο 9% το 2024 έναντι 9,5% του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ενώ, η φοροδιαφυγή έχει περιοριστεί στο 12% με βάση μελέτες της ΕΥ και του ΔΝΤ, όσο περίπου ο μέσος όρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οπότε δεν υπάρχει κανένας λόγος να υπερβάλλουμε και να βάζουμε συνεχώς φόρους λέγοντας ότι καταπολεμάται έτσι η φοροδιαφυγή. Περαιτέρω, τα έσοδα από το φόρο εισοδήματος των ιδιωτών προβλέπεται στα 16,99 δις το 2027, από 16,37 δις το 2026 με πρόβλεψη 15,8 δις. Ενώ προβλέπεται να αυξηθεί ο φόρος των επιχειρήσεων στα 9,84 δις το 2027, από 8,54 δις το 2026 και 7,7 δις το 2025. Το θέμα εδώ είναι όμως πόσα από αυτά αναλογούν στις μεγάλες επιχειρήσεις και στα καρτέλ, όπως ιδίως στο ενεργειακό. Ενώ οι τράπεζες που αισχροκερδούν, πληρώνουν καταχρηστικά ελάχιστα λόγω του αναβαλλόμενου αλλά και του φόρου που τους έχει επιτρέψει η Κυβέρνηση τότε του ΣΥΡΙΖΑ να έχουν περίοδο απόσβεσης 20 ετών.

Ειδικά σε σχέση με τις φοροαπαλλαγές του μεγάλου κεφαλαίου που ήταν της τάξεως των 9 δις, σε ένα σύνολο 22,8 δις με στοιχεία της ΑΑΔΕ, εμείς τουλάχιστον θα τις μειώναμε. Ειδικά αφού δεν προσφέρουν παραγωγικά στην οικονομία. Έτσι, θα μπορούσαν να αυξηθούν ανάλογα οι δυνατότητες δαπανών που έχει σκανδαλωδώς συμφωνήσει η Κυβέρνηση με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ενώ εμείς, έχουμε ένα πλήρως αναλυμένο νομοσχέδιο για επίπεδο φορολόγησης 15% και έσοδα έξοδα που θα καταθέσουμε σύντομα.

Δυστυχώς, δεν προλαβαίνω για τα υπόλοιπα. Θα τα αφήσω για κάποια επόμενη φορά. Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Στο σημείο αυτό έγινε η β' ανάγνωση του καταλόγου των μελών της Επιτροπής.

Παρόντες ήταν οι Βουλευτές κ.κ: Αβραμόπουλος Δημήτριος, Ακτύπης Διονύσιος, Αραμπατζή Φωτεινή, Αυγενάκης Ελευθέριος, Αυγερινούπουλου Διονυσία – Θεοδώρα, Βλάχος Γεώργιος, Γιώργος Ιωάννης, Ιατρίδη Τσαμπίκα (Μίκα), Καραόγλου Θεόδωρος, Καρασμάνης Γεώργιος, Κόνσολας Εμμανουήλ (Μάνος), Κοτρωνιάς Γεώργιος, Κυρανάκης Κωνσταντίνος, Κωτσός Γεώργιος, Λεονταρίδης Θεόφιλος, Λιβανός Μιχαήλ, Λιούτας Αθανάσιος, Μηταράκης Παναγιώτης (Νότης), Μπακογιάννη Θεοδώρα (Ντόρα), Μπαραλιάκος Ξενοφών (Φώντας), Παπαδόπουλος Μιχαήλ (Μιχάλης), Πασχαλίδης Ιωάννης, Πέτσας Στυλιανός (Στέλιος), Σιμόπουλος Ευστράτιος (Στράτος), Σκόνδρα Ασημίνα, Σκρέκας Κωνσταντίνος, Σκυλακάκης Θεόδωρος, Σταϊκούρας Χρήστος, Σταμενίτης Διονύσιος, Συρεγγέλα Μαρία, Τραγάκης Ιωάννης, Τσιάρας Κωνσταντίνος, Χαρακόπουλος Μάξιμος, Αποστολάκη Ελένη-Μαρία (Μιλένα), Κατρίνης Μιχαήλ, Κουκουλόπουλος Παρασκευάς (Πάρις), Μπιάγκης Δημήτριος,

Σπυριδάκη Αικατερίνη (Κατερίνα), Σταρακά Χριστίνα, Καραθανασόπουλος Νικόλαος, Μανωλάκου Διαμάντω, Μεταξάς Κωνσταντίνος Βασίλειος, Τσοκάνης Χρήστος, Βιλιάρδος Βασίλειος, Φωτόπουλος Στυλιανός, Γιαννούλης Χρήστος, Καριπίδης Ιωάννης, Παππάς Νικόλαος, Βορύλλας Ανδρέας, Τσιρώνης Σπυρίδων, Καζαμίας Αλέξανδρος, Κεφαλά Γεωργία (Τζώρτζια), Δραγασάκης Ιωάννης, Μάλαμα Κυριακή, Μανούσος Γεώργιος, Μπάρκας Κωνσταντίνος, Παπαϊωάννου Αρετή και Τσακαλώτος Ευκλείδης.

ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστώ και εγώ.

Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Παππάς για τον Συνασπισμό Ριζοσπαστικής Αριστεράς - Προοδευτική Συμμαχία, για 15 λεπτά.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»):

Ευχαριστώ πάρα πολύ, κ. Πρόεδρε.

Ξεκινώντας, θα ήθελα να χαιρετίσω, διαχωρίζοντας βέβαια τα επεισόδια βίας, τις μεγάλες κινητοποιήσεις που γίνονται κυρίως ανά την Ευρώπη και οι οποίες έχουν ένα κοινό παρονομαστή σε σχέση με το αυξημένο κόστος ζωής. Δυστυχώς, οι ευρωπαϊκές ηγεσίες δεν αντιλαμβάνονται την κλίμακα των γεγονότων, τα οποία θα ήταν ευχής έργον να πλησιάσουν και την Ελλάδα και να έχουμε και εδώ μεγάλες, μαζικές, ειρηνικές κινητοποιήσεις, οι οποίες να δώσουν οξυγόνο στη δημοκρατία μας.

Άκουσα τον κ. Υπουργό στην εισήγησή του, κ. Πρόεδρε. Μας παρουσίασε μία αίσθηση ότι όλα βαίνουν καλώς. Παρέθεσε και τις δηλώσεις της κυρίας Georgieva, αλλά παρέλειψε να μας πει ότι σύμφωνα με την Έκθεση του ίδιου του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου είμαστε στη θέση 172, με βάση τον θεμελιώδη δείκτη ανταγωνιστικότητας, που είναι το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Άρα, δεν νομίζω ότι περισσεύει πάρα πολύς χώρος για πανηγυρισμούς. Εκτός αν βλέπουμε την οικονομία από μία πάρα πολύ στενή και συγκεκριμένη οπτική γωνία.

Θεωρώ ότι αυτός ο Προϋπολογισμός κλείνει οριστικά την περίοδο κατά την οποία τα κυβερνητικά στελέχη, τα στελέχη της «ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ», τοποθετούνται στον δημόσιο διάλογο ως εκπρόσωποι μιας παράταξης, η οποία μειώνει τους φόρους. Εδώ έχουμε κανονικά μία φοροεπιδρομή, κυρίως των άδικων φόρων, βασικά των άδικων φόρων, η οποία αποτυπώνεται απολύτως στο Προσχέδιο του Προϋπολογισμού. Το 2021 τα φορολογικά έσοδα ήταν στα 48 δις. Φτάνουν τα 78 δις. 30 δις ευρώ περισσότερα. Μιλάμε για αύξηση, η οποία αγγίζει το 62%. Τα έσοδα από ΦΠΑ, ο πιο άδικος φόρος, είναι 13,3 δις παραπάνω από το 2021. Σχεδόν 80% αύξηση. Άρα, εδώ τα περί φορολογικής συμμόρφωσης και αποτελεσματικής λειτουργίας των φορολογικών μηχανισμών νομίζω ότι «πάνε περίπατο». Και στο ίδιο Προσχέδιο προβλέπεται μείωση των συνολικών δαπανών κατά 4 δις ευρώ μεταξύ 2026 και 2027. Αυτό που «βγάζει μάτι», ανάμεσα στα άλλα, είναι το ποσοστό των μισθών Γενικής Κυβέρνησης στο ΑΕΠ και το ποσοστό συντάξεων. Έχουν μειωθεί. Και τα δύο αυτά μεγέθη έχουν μειωθεί. Από 10% για μισθούς στο 8,4% για το 2027. Δηλαδή, εάν από τα 100 ευρώ της ελληνικής οικονομίας δίνουμε 10 ευρώ πέρυσι για μισθούς, τώρα θα δίνουμε 8,4 ευρώ. Και εάν πέρσι δίνουμε 16 ευρώ από τα 100 της ελληνικής οικονομίας για συντάξεις, το 2027 θα δώσουμε 13,5 ευρώ. Προσέξτε τώρα πόσο αντιφατικό είναι αυτό μέσα σε μια ατμόσφαιρα συζήτησης περί δημοσιονομικού χώρου. Μεγαλώνει η πίτα της οικονομίας και

οι μισθωτοί και οι συνταξιούχοι παίρνουν μικρότερο μερίδιο. Αυτό δείχνει ακριβώς πώς κατανέμεται η ανάπτυξη.

Τώρα με την ολοκλήρωση του Ταμείου Ανάκαμψης, το συνολικό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων μαζί με τους σχετικούς ευρωπαϊκούς πόρους υποχωρεί από το 6,5% του ΑΕΠ στο 4%. Ποιος θα καλύψει αυτό το επενδυτικό κενό; Συγγνώμη, αλλά μου έκανε εξαιρετικά αρνητική εντύπωση ότι ο Υπουργός έκανε την εισήγησή του και πανηγύριζε για το 7,9% αύξηση των επενδύσεων, λες και ήταν τετελεσμένο. Δεν είναι τετελεσμένο. Είναι αυτό που καταγράφετε εσείς στον Προϋπολογισμό. Θεός φυλάξει με τις εκτιμήσεις σας για τις επενδύσεις. Διότι συστηματικά η Κυβέρνηση πέφτει έξω με τρόπο, θα σας έλεγα, εκκωφαντικό, δραματικό, ορατό από το διάστημα. Χάνουν το νόημα και οι λέξεις πλέον. Το 2023 είχατε προβλέψει αύξηση επενδύσεων 15,5% και η μεταγενέστερη εκτίμηση ήταν 6,6%. Για το 2024 επιμείνανε, πάλι 15% λέγανε ότι θα αυξηθούν οι επενδύσεις, και η μεταγενέστερη εκτίμηση ήταν 4,5%. Λοιπόν, εδώ έχουμε μια συστηματική απόκλιση, την οποία, εάν την λάβουμε υπόψη ως κανόνα, πηγαίνετε περίπου στο 1/3 της αρχικής εκτίμησης για τις επενδύσεις.

Με τον ίδιο τρόπο ο κ. Υπουργός πανηγύρισε για την ανάπτυξη, λες και έχει συντελεστεί. 2,3% ανάπτυξη μας είπε, την ώρα που η εαρινή πρόβλεψη της Κομισιόν είναι στο 1,6%. Η ανεργία προφανώς προβλέπεται στο 7,9%, αλλά εδώ χρειάζεται να εξετάσουμε παράλληλα -το έχουμε φέρει πάρα πολλές φορές στη δημόσια συζήτηση- τις τεράστιες αποκλίσεις που παρατηρούνται επί κυβερνήσεως «Νέας Δημοκρατίας» μεταξύ των καταγεγραμμένων ανέργων της ΔΥΠΑ και της ΕΛΣΤΑΤ. Προσοχή στο κενό μεταξύ απογραφής και δημοσκόπησης, λέμε εμείς.

Και ερχόμαστε τώρα στα πρωτογενή πλεονάσματα. 4,8% το 2024, 4,9% το 2025. Δεν ξέρουμε τι προβλέπετε -επιμένετε να προβλέπετε 3,6% μετά από δύο διαδοχικές αναθεωρήσεις για το 2027- και η κρίσιμη σύγκριση για τη δημοσιονομική υπεραπόδοση πρέπει να γίνει με τους αρχικούς στόχους του μεσοπρόθεσμου προγράμματος. Άρα, πρέπει να εξηγήσετε γιατί, μετά από τόσο υψηλά πρωτογενή πλεονάσματα -του Αυγούστου- ανακοινώθηκε πάνω από 9 δις-, εξακολουθεί να παρουσιάζει η Κυβέρνηση παρόλο που έχουμε αυτά τα αποτελέσματα, ως απαγορευτικές όλες τις κοινωνικές παρεμβάσεις.

Τώρα, επιτρέψτε μου να πω, κ. Πρόεδρε, ότι ο «ΣΥΡΙΖΑ» ήταν το κόμμα που δικαιώθηκε στον δημόσιο διάλογο για το θέμα του δημοσιονομικού χώρου. Η Κυβέρνηση πολιτεύτηκε όλο το προηγούμενο διάστημα με το επιχείρημα, ότι το ανυπέρβλητο ταβάνι ήταν στα 2,2 δις ευρώ. Όχι μόνο αυτό, αλλά πήγε και στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης με αυτό το επιχείρημα και με αυτό τον σχεδιασμό. Αυτό ακούγαμε στον δημόσιο διάλογο. Και μάλιστα, υπήρξαν κόμματα τα οποία προ έκριναν και προσάρμοσαν το οικονομικό τους πρόγραμμα σε αυτό το υποτιθέμενο ανελαστικό ταβάνι. Και ήρθε η Κυβέρνηση λίγες μέρες μετά να μας πει -το είπε και με αυτά τα λόγια, μου έκανε εντύπωση ο κ. Μητσοτάκης, μάλλον δεν τον προστάτεψε κάποιος επικοινωνιολόγος- ότι η Ελλάδα έχει δημοσιονομικό χώρο. Μάλιστα. Άρα, ο τρόπος με τον οποίο δολίως οργανώθηκε η συζήτηση γύρω από τις δυνατότητες της οικονομίας ακυρώνεται. Παραδέχεται, δηλαδή, ρητά ότι έλεγε ψέματα όλο το προηγούμενο διάστημα.

Εμείς έχουμε επιμείνει και έχουμε δικαιωθεί εκ των πραγμάτων και σε σχέση με το τι έχουν κάνει άλλες χώρες της ΕΕ για δύο πάρα πολύ βασικές ελαστικότητες του δημοσιονομικού κανόνα, τον οποίο σκοπίμως κάποιοι τον σερβίζουν στη δημόσια συζήτηση ως έναν κανόνα που βάζει ταβάνι στις μικτές δαπάνες. Ο δημοσιονομικός κανόνας δεν βάζει

ταβάνι στις μικτές δαπάνες. Βάζει στις καθαρές δαπάνες. Στις καθαρές δαπάνες. Και αυτό αποτυπώνεται και στη σελίδα 53 του Προσχεδίου του Προϋπολογισμού. Το παραδέχεται δηλαδή. Ο συγγραφέας του Προσχεδίου του Προϋπολογισμού παραδέχεται ότι υπάρχουν εξαιρέσεις από τον υπολογισμό του δείκτη, ο οποίος «χτυπάει» ή «δεν χτυπάει» στον κόφτη δαπανών.

Αυτή έπρεπε να είναι μια αυτονόητη συζήτηση, αλλά φαίνεται ότι στην Ελλάδα προσαρμόζει η Κυβέρνηση τον βηματισμό της και έρχονται κι άλλα κόμματα της Αντιπολίτευσης να ακολουθήσουν στο ίδιο μοτίβο, τα οποία έχουμε καλέσει κιόλας να αναθεωρήσουν. Υπό το φως της παραδοχής ότι υπάρχει και άλλος δημοσιονομικός χώρος, εμείς θα θέλαμε να δούμε και άλλα κόμματα να υποστηρίζουν το αίτημα για 13^η σύνταξη. Και προσωπικώς, αν μου επιτρέπετε, κ. Πρόεδρε, δηλώνω περήφανος που ήμουν μέλος της κυβέρνησης, η οποία θεμελίωσε τη 13^η -κλιμακωτή, βεβαίως- σύνταξη το 2019. Ήρθε η κυβέρνηση της «ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ», την κατήργησε ενώ έλεγε ότι θα τη διατηρήσει και τώρα που είναι τα δημοσιονομικά σε ακόμα μεγαλύτερα πλεονάσματα, λέμε ότι δεν υπάρχει περιθώριο.

Καλώ, επαναλαμβάνω, πέρα από την Κυβέρνηση, τα κόμματα της προοδευτικής αντιπολίτευσης να επαναποθετηθούν και να πιέσουμε από κοινού για να θεσπιστεί αυτό το αναγκαίο οικονομικό κοινωνικό μέτρο.

Τώρα, δημοσιονομικός χώρος. Επηρεάζεται από το ποιον αποφασίζει να φορολογήσει η κάθε κυβέρνηση. Η Ιταλία προβλέπει πρόσθετη συνεισφορά του χρηματοπιστωτικού τομέα κατά 5 δισεκατομμύρια ευρώ. Αυστρία, 300 εκατομμύρια από πρόσθετη τραπεζική εισφορά. Ολλανδία, 600 εκατομμύρια ανάλογα. Σλοβακία, διατηρεί την ειδική επιβάρυνση τραπεζών.

Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει, ότι υπάρχει ο λεγόμενος μηχανισμός των ισοδύναμων μέτρων. Των ισοδύναμων, τα οποία, βεβαίως, αρνείται η Κυβέρνηση να εφαρμόσει, και έρχομαι ευθέως στο θέμα της φορολόγησης των διυλιστηρίων.

Τα διυλιστήρια πάνε για μικτά κέρδη 4 δις ευρώ. Τέσσερα δισεκατομμύρια ευρώ. Δύο πάρα πολύ προηγμένες μονάδες, πραγματικά κοσμήματα της ελληνικής οικονομίας, οι οποίες, όμως, τα προηγούμενα χρόνια έγραφαν 200 εκατομμύρια ευρώ κέρδη και τώρα, είναι στα 4 δις. Πείτε μου εάν αυτό, είναι λογικό. Και η Κυβέρνηση, να μην αγγίζει. Δεν είναι λογικό, λέμε εμείς, διότι μια ειδική εισφορά των διυλιστηρίων θα μπορούσε να διπλασιάσει το επίδομα θέρμανσης. Έχουμε καταθέσει σχετική τροπολογία και αναμένουμε τις απαντήσεις.

Τώρα, για την ενέργεια. Κ. Υφυπουργέ, δεν είναι εδώ ο Υπουργός, να είχαμε και πρωτογενή πληροφόρηση, έξι ευρωπαϊκές χώρες, Γερμανία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Αυστρία και Πολωνία, ζήτησαν κοινή ευρωπαϊκή προσέγγιση για τη φορολόγηση υπερκερδών στον πετρελαϊκό τομέα. Ποια ήταν η θέση της Ελλάδας; Τοποθετήθηκε η Ελλάδα, απέναντι στο αίτημα στο οποίο απ' ότι διάβασα, συνηγορούσε και ο αρμόδιος Επίτροπος; Διαψεύστε με αν δεν ισχύει.

Άρα, λοιπόν, θέλουμε να ξέρουμε με τι θέση εμφανίστηκε εκεί η Ελλάδα, η χώρα η οποία επαναλαμβάνω, βιώνει αυτή τη στιγμή μια πρωτόγνωρη κρίση ενεργειακής ακρίβειας, η οποία έχει τη ρίζα της στο μέγεθος το οποίο προανέφερα. Πρωτόγνωρα μεγέθη είναι αυτά, δεν καταλαβαίνω πού βοηθούν την οικονομία, ειλικρινά σας μιλάω. Έχει εξαγγελθεί κάποιο πρόγραμμα τεράστιων επενδύσεων από τις δύο αυτές μονάδες, ούτως ώστε να πούμε όλοι μαζί, «δεν πειράζει βρε αδερφέ, να το αφήσουμε, 4 δισεκατομμύρια τι ψυχή έχουνε», αφού θα γίνουν επενδύσεις που θα τις κάνουνε αυτές τις μονάδες πιο παραγωγικές;

Και από κοντά έρχεται και η άρνησή σας, βεβαίως, να βάλετε «πλαφόν» στο περιθώριο διύλισης, το οποίο όταν εμείς ήμασταν κυβέρνηση ήταν στα 8 δολάρια το βαρέλι. Αυτή τη στιγμή είναι περί τα 12 δολάρια στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ελλάδα είναι 23 - 24 δολάρια. Εκεί δε θέλουμε εξευρωπαϊσμό, εκεί θέλουμε την ελληνική ιδιαιτερότητα, απ' ό,τι καταλαβαίνω.

Συνεχίζω. Θέλουμε -έχουμε καταθέσει κ. Υφυπουργέ σχετική ερώτηση-, να γνωρίζουμε πώς προσδιορίζεται η τιμή αναφοράς. Λέτε ότι έχετε 40 λεπτά έκπτωση με τα μέτρα που παίρνετε στο πετρέλαιο θέρμανσης. Σας έχουμε καταθέσει ερώτηση. Σας παρακαλούμε, σύντομα, να έχουμε τις απαντήσεις και τα τεκμήρια, ούτως ώστε να καταλάβουμε εάν αυτός ο ισχυρισμός είναι σοβαρός. Θυμίζω δε ότι τα διυλιστήρια επιδοτούνται ακόμα με αυτά τα οικονομικά αποτελέσματα, 2 δις στο εξάμηνο.

Άρα, εκεί θέλουμε μια αποτίμηση.

Νομίζω ότι το θέμα της πρόωρης αποπληρωμής πλέον είναι μάταιο να υποστηρίζεται ότι κάνατε σοφή επιλογή. Ακόμα και αν είστε εντελώς κλειδωμένοι στη λογική ότι αυτά τα χρήματα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν για την αποπληρωμή των χρεών, υπήρχαν άλλες επιλογές και πιο ακριβά ομόλογα τα οποία θα μπορούσατε να έχετε αποπληρώσει. Καμία απολύτως λογική δεν έχει, εκτός αν βλέπετε τον κόσμο, από τη μεριά των επενδυτών κρατικών ομολόγων, που βλέπουν στο ελληνικό χρέος μια πάρα πολύ καλή ευκαιρία, πάρα πολύ καλή ευκαιρία, διότι το κράμα του ελληνικού χρέους είναι από τα πολύ καλά, επειδή μεγάλο κομμάτι του είναι διακρατικό και θεσμικό και θα έρθει να επενδύσει με τη βεβαιότητα ότι αυτά τα κρατικά ομόλογα δεν θα χάσουν σε αξία. Εσείς, όμως, ως Κυβέρνηση, οφείλετε να τα βλέπετε τα πράγματα από τη μεριά των Ελλήνων πολιτών και φορολογουμένων, οι οποίοι θα επιβαρυνθούν με την επιλογή που κάνατε, με την αποπληρωμή φθηνών δανείων.

Άρα, εδώ πέρα υπάρχει ένα θέμα στο οποίο πρέπει να παρουσιάσετε την ακριβή κατάσταση και το οικονομικό αποτέλεσμα αυτών των αποφάσεων. Δύο ζητήματα διαφάνειας, επιτρέψτε μου, θα χρειαστώ πολύ λίγο χρόνο. Τους τέσσερις τελευταίους μήνες έχουμε τέσσερα νομοσχέδια από το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης. Το 43% των διατάξεων είναι ακοστολόγητες, σύμφωνα με τις εκθέσεις του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους που τα συνοδεύουν. Καταγράψτε αυτό, κ. Πρόεδρε. Ακοστολόγητες διατάξεις του αρμόδιου Υπουργείου, και κοντά σε αυτή την πρακτική, έχουμε ζητήσει επανειλημμένα τα «business plans των servicers» για το σχέδιο «ΗΡΑΚΛΗΣ», το οποίο σχέδιο «ΗΡΑΚΛΗΣ», κ. Πετραλιά, νομίζω πρέπει εδώ να υπάρξει μία καθολική συμφωνία των κομμάτων: πρέπει να μετονομαστεί είτε σε «ΜΙΔΑΣ» είτε σε «ΠΡΟΚΡΟΥΣΤΗΣ» είτε σε «ΚΕΡΒΕΡΟΣ». «ΗΡΑΚΛΗΣ», πάντως, δεν το λες, γιατί ο «ΗΡΑΚΛΗΣ» έκανε και τους άθλους και βοηθούσε το ανθρώπινο είδος.

Είχαμε τη συνεδρίαση της Επιτροπής του Απολογισμού και του Γενικού Ισολογισμού προχθές. Από το Ελεγκτικό Συνέδριο μας παρουσίασαν την έκθεση και μας είπαν ότι στο σχέδιο «ΗΡΑΚΛΗΣ» υπάρχουν αποκλίσεις 20%. Να το ξαναπώ; 16 δις εγγυήσεις έχει δώσει το ελληνικό κράτος. 20% αποκλίσεις.

Έχει ενσωματωθεί ο κίνδυνος κατάπτωσης των εγγυήσεων αυτών;

Κάντε μια προσπάθεια, κ. Πετραλιά και φέρτε τα «business plans των servicers». Δεν γίνεται να ακούμε από παντού το τι συμβαίνει, με τέτοιο μεγάλο όγκο κρατικών εγγυήσεων, και η Ελληνική Βουλή και η Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων να μην έχουν εικόνα. Είναι απολύτως απαράδεκτο θεσμικά. Εδώ να τα συζητήσουμε, λοιπόν. Δεν είναι δυνατόν η Βουλή

να τα ζητάει και να τα μαθαίνει εξωδίκως από το Ελεγκτικό Συνέδριο, το οποίο προφανώς έχει πολύ καλύτερη εικόνα από το Κοινοβούλιο.

Και για να μη γελιέστε, αυτό το πρόγραμμα πρέπει να καταργηθεί. Είναι στην καρδιά της στεγαστικής κρίσης. Το ιδιωτικό χρέος πρέπει να ρυθμιστεί με την πρόταση νόμου που καταθέσαμε εμείς μέσω της Αναπτυξιακής Τράπεζας και όσα ακίνητα βρίσκονται σε αυτό το σχήμα να γίνουν κοινωνική κατοικία, αν έχουν εκποιηθεί. Όχι να κρατιούνται κλειστά για να διατηρούνται ψηλά οι τιμές και να έχει φτάσει ένα δυάρι στην Καλλιθέα 700 ευρώ τον μήνα. Αναρωτιέστε γιατί βγαίνουν οι φοιτητές μας και θα στήσουν αύριο αντίσκηνα στην Πλατεία Συντάγματος;

Υπάρχει, κύριοι, όπως έλεγε ο Καβάφης: «η βοή των πλησιαζόντων γεγονότων» και καλά θα κάνουν όλες οι πολιτικές δυνάμεις να ακούσουν, διότι η τελευταία φορά που ακούσαμε ότι η Ελλάδα είναι θωρακισμένη από τις διεθνείς εξελίξεις, πήγαμε στη χρεοκοπία. Εδώ, λοιπόν, υπάρχει μία διεθνής αναταραχή, η οποία στη ρίζα της έχει το πρόβλημα του κόστους ζωής. Η δική μας η πρόταση είναι πεντακάθαρη: ο ΕΦΚΑ πρέπει να γίνει νέος εθνικός επενδυτής. Δεν καταλαβαίνουμε γιατί οι Καναδοί ασφαλισμένοι έχουν μερτικό από το «Ελευθέριος Βενιζέλος» και οι Αυστραλοί ασφαλισμένοι έχουν μερτικό από τον ΔΕΔΔΗΕ και έχουν εισπράξει πάνω από 1 δις σε μερίσματα κατά τη διάρκεια και μέχρι τώρα των επενδύσεών τους και δεν μπορεί να το κάνει ο ΕΦΚΑ, ο οποίος απλώς τα αποθεματικά του, τον ΑΚΑΓΕ, τον κάνει ομόλογα του ελληνικού δημοσίου και εδώ πέρα βρίσκεται μία μεγάλη τομή. Η περιουσία των ασφαλιστικών ταμείων πρέπει να αποκατασταθεί, το ζήτημα του ιδιωτικού χρέους να λυθεί και τα σπίτια αυτά να γίνουν το πρώτο απόθεμα κοινωνικής κατοικίας.

Εμείς δεν σταματάμε να κάνουμε κοινοβουλευτικό έλεγχο και παρακαλούμε, κ, Υπουργέ, γρήγορα απαντήσεις και στις ερωτήσεις που κάνουμε και επί της ουσίας απαντήσεις στις προτάσεις που καταθέτουμε και αναδεικνύουμε.

Έχουμε θέσει το ζήτημα των ακοστολόγητων νομοθετικών διατάξεων, έχουμε ζητήσει πρόσβαση στα κρίσιμα στοιχεία των «business plans» του «ΗΡΑΚΛΗ», έχουμε καταθέσει επίκαιρη ερώτηση και αίτηση κατάθεσης εγγράφων για την τιμή του πετρελαίου θέρμανσης, έχουμε καταθέσει τροπολογίες και πρόταση νόμου για τη μείωση του κόστους θέρμανσης και τη φορολόγηση υπερκερδών διυλιστηρίων, έχουμε παρουσιάσει συγκεκριμένη πρόταση για την Αναπτυξιακή Τράπεζα, τον ΕΦΚΑ, το ιδιωτικό χρέος και την κοινωνική κατοικία και επιμένουμε στη φορολόγηση των υπερκερδών των τραπεζών και, βεβαίως των ενεργειακών ομίλων.

Καταθέτουμε προτάσεις για δικαιότερη φορολογία, χαμηλότερο κόστος. Ευλικρινώς, ελπίζω να υπάρξουν πρωτοβουλίες. Βεβαίως, ξέρω ότι είναι πάρα πολύ μικρές οι πιθανότητες, αλλά θέλω να δεσμευτώ απέναντι σε όλους όσοι παρακολουθούν τις εργασίες της Επιτροπής μας ότι εμείς δεν θα επιτρέψουμε να παρουσιάζεται η Ελλάδα ως μία χώρα που απλώς προσαρμόζεται στα ευρωπαϊκά δεδομένα. Έχουν υπάρξει πρωτοβουλίες σε επίπεδο Ευρώπης και η Ελλάδα απουσιάζει εκκωφαντικά. Τις υπάρχουσες ευελιξίες και την πρωτοβουλία των έξι χωρών δεν φαίνεται να την αξιοποιεί η Κυβέρνηση. Δεν θα επιτρέψουμε, λοιπόν, η Ελλάδα να παραμείνει ευρωπαϊκή εξαίρεση, τουλάχιστον στον δημόσιο διάλογο και ελπίζουμε στη μεγάλη, σοβαρή παρέμβαση, τη δημοκρατική ανάσα της νέας γενιάς για να ξανανοίξει ο διάλογος και σε αυτή τη χώρα για το τι πρέπει να γίνει.

Ευχαριστώ πολύ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστώ τον κ. Παππά. Τον λόγο έχει ο Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ "ΝΙΚΗ"», ο κ. Ανδρέας Βορύλλας.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΒΟΡΥΛΛΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ "ΝΙΚΗ"»):

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κ. Τσουκαλά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητούμε το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού 2027 μέσα σε μεγάλες αβεβαιότητες, καθώς η κατάσταση στον Περσικό Κόλπο και στην ευρύτερη περιοχή επηρεάζει τον ενεργειακό εφοδιασμό, τις μεταφορές και το κόστος παραγωγής. Σε αυτές τις ιδιαίτερες συνθήκες, η αξιοπιστία του Προϋπολογισμού κρίνεται και από την προετοιμασία για δυσμενείς εξελίξεις.

Η πρόσφατη ανακοίνωση του Αμερικανικού Προέδρου για Συμφωνία με τη Ρωσία, με αρχική διάθεση περισσότερων από 300 χιλιάδων τόνων ρωσικού «ντίζελ» στην αμερικανική και τη διεθνή αγορά, αναδεικνύει αυτή την ανάγκη προσαρμογής. Η πρόσφατη ανακοίνωση του Αμερικανικού Προέδρου για συμφωνία με τη Ρωσία, με αρχική διάθεση περισσότερων από 300.000 τόνων ρωσικού «ντίζελ» στην αμερικανική και τη διεθνή αγορά, αναδεικνύει αυτή την ανάγκη προσαρμογής. Οι Ηνωμένες Πολιτείες, παρά τη μεγάλη εγχώρια παραγωγή και το κρατικό στρατηγικό τους απόθεμα, διευρύνουν τις επιλογές τους για να ενισχύσουν την προσφορά καυσίμων. Αντιθέτως, η Ευρωπαϊκή Ένωση διατηρεί περιορισμούς ή και απαγορεύσεις, ενώ η εξάρτησή της από τις εισαγωγές αργού πετρελαίου έφθασε, σύμφωνα με τη Eurostat, το 96,6% το 2024.

Μια οικονομία με τέτοια εξάρτηση οφείλει να αξιολογεί διαρκώς το κόστος και την αποτελεσματικότητα των απαγορεύσεων της. Όταν η Ουάσιγκτον προσαρμόζει την πολιτική της, η ευρωπαϊκή ηγεσία δεν μπορεί να αποφεύγει την επανεξέταση των δικών της αποφάσεων, μεταφέροντας τις συνέπειες στους πολίτες. Με βάση την οικονομία της αγοράς, περισσότεροι και αξιόπιστοι προμηθευτές διευρύνουν τα περιθώρια ανταγωνισμού και διαπραγμάτευσης, ενώ δεν πρέπει να επιστρέψουμε σε υπερβολική εξάρτηση από οποιαδήποτε χώρα. Με αυτά τα δεδομένα, η «ΝΙΚΗ» θεωρεί ότι η απαγόρευση εισαγωγών ρωσικού πετρελαίου δεν έχει πλέον νόημα ως αμετάβλητη επιλογή και ζητεί η Ελλάδα να προτείνει την επανεξέταση της ενεργειακής πολιτικής της ΕΕ και την αναθεώρηση των σχετικών απαγορεύσεων.

Το ζήτημα συνδέεται άμεσα με το Προσχέδιο: η μέση τιμή του «Brent» προβλέπεται να υποχωρήσει από 91,2 δολάρια το 2026 σε 78,2 δολάρια το 2027. Ωστόσο, η Αμερικανική Υπηρεσία Ενεργειακής Πληροφόρησης (U.S. Energy Information Administration), στην Έκθεση Οκτωβρίου, την οποία καταθέτω στα πρακτικά, προβλέπει για το ίδιο έτος 84 δολάρια. Η διαφορά είναι 5,8 δολάρια ανά βαρέλι, οπότε η κυβέρνηση οφείλει να τεκμηριώσει πως επέλεξε χαμηλότερη παραδοχή στο Προσχέδιο. Η απόκλιση αυτή πιστεύουμε ότι ενισχύει την ανάγκη δυσμενούς σεναρίου και συγκεκριμένης πρόνοιας για πρόσθετες επιβαρύνσεις.

Η ειδική πρόνοια των 200 εκατομμύρια ευρώ χρειάζεται τεκμηρίωση επάρκειας για παρατεταμένη κρίση. Ζητούμε δυσμενές σενάριο, με συγκεκριμένες επιπτώσεις στον πληθωρισμό, στην ανάπτυξη και στον Προϋπολογισμό, καθώς και σχέδιο προστασίας όσων πλήττονται περισσότερο.

Η Ελλάδα και τα κράτη μέλη διαθέτουν υποχρεωτικά πετρελαϊκά αποθέματα έκτακτης ανάγκης, όμως η ΕΕ δεν διαθέτει ενιαίο στρατηγικό απόθεμα υπό κοινή ιδιοκτησία

και διοίκηση, αντίστοιχο του αμερικανικού. Η Κυβέρνηση οφείλει να καταθέσει πρόταση προς την ΕΕ για κοινό ευρωπαϊκό πετρελαϊκό απόθεμα, συμπληρωματικό των εθνικών αποθεμάτων. Παράλληλα, οφείλει να τεκμηριώσει την επάρκεια των ελληνικών αποθεμάτων και την ταχύτητα διάθεσής τους σε περίπτωση διαταραχής εφοδιασμού.

Η αύξηση του επιδόματος θέρμανσης κατά 30% και η κρατική επιδότηση των 20 λεπτών ανά λίτρο πετρελαίου θέρμανσης αποτελούν αναγκαία ανακούφιση, αλλά δεν δικαιολογούν «κυβερνητικούς πανηγυρισμούς». Η επιδότηση στην τιμή προβλέπεται μέχρι τις 31 Οκτωβρίου, ενώ οι ανάγκες θέρμανσης εκτείνονται σε ολόκληρο τον χειμώνα. Παράλληλα, τα εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια του επιδόματος παραμένουν αμετάβλητα, αφήνοντας χωρίς αυτή την ενίσχυση νοικοκυριά που υπερβαίνουν οριακά τα όρια, αλλά δυσκολεύονται να καλύψουν το αυξημένο κόστος. Η Κυβέρνηση οφείλει να παρουσιάσει σχέδιο στήριξης για ολόκληρη τη χειμερινή περίοδο, με σαφείς όρους παράτασης εάν επιμείνει η κρίση, να επανεξετάσει την επάρκεια των κριτηρίων και να εξασφαλίσει, με ελέγχους, ότι οι επιδοτήσεις μεταφέρονται πλήρως στον καταναλωτή.

Το Προσχέδιο προβλέπει ανάπτυξη 2,3%, υποχώρηση της ανεργίας και μείωση του χρέους από 128,8% του ΑΕΠ. Αναγνωρίζουμε τις θετικές προβλέψεις, αλλά η κυβερνητική παρουσίασή τους αποσιωπά κρίσιμες αδυναμίες. Στο διάγραμμα 1.1, η ετήσια ανάπτυξη της Ελλάδας το δεύτερο τρίμηνο του 2026 ήταν 1,9%, έναντι 1,4% στην ΕΕ, όμως έντεκα κράτη μέλη έχουν υψηλότερη επίδοση. Η Ισπανία καταγράφει 2,7%, η Κύπρος 3,3% και η Βουλγαρία 2,8%. Η υπέρβαση ενός χαμηλού ευρωπαϊκού μέσου όρου κατά μισή ποσοστιαία μονάδα δεν τεκμηριώνει πρωταγωνιστική επίδοση ούτε απαντά στο ερώτημα κατά πόσο βελτιώνεται η ζωή των πολιτών.

Στην ενότητα 1.3, οι επενδύσεις παγίου κεφαλαίου προβλέπεται να αυξηθούν κατά 7,9%, συμβάλλοντας περίπου 1,5 ποσοστιαία μονάδα στην ανάπτυξη. Περίπου τα δύο τρίτα της προβλεπόμενης μεγέθυνσης εξαρτώνται, επομένως, από τις επενδύσεις, ενώ η ιδιωτική κατανάλωση αυξάνεται μόλις κατά 1,5%. Αυτή η παραδοχή απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή μετά την ολοκλήρωση της περιόδου υλοποίησης του Ταμείου Ανάκαμψης και μέσα στην ενεργειακή και χρηματοδοτική αβεβαιότητα.

Για το 2026, οι δημόσιες επενδυτικές δαπάνες εκτιμώνται σε 9,8 δις ευρώ εκτός Ταμείου Ανάκαμψης και επιπλέον 7,19 δις από το επιχορηγούμενο σκέλος του. Για το 2027 προβλέπονται συνολικά 11 δις, από τα οποία 7 δις συγχρηματοδοτούμενα και 4 δις εθνικά. Το πρόγραμμα εκτός Ταμείου πράγματι αυξάνεται, αλλά το συνολικό μέγεθος υποχωρεί από σχεδόν 17 σε 11 δις, περίπου κατά 35%. Η Κυβέρνηση οφείλει να εξηγήσει πώς θα επιτευχθεί η επενδυτική επιτάχυνση με αυτή τη μείωση, παρουσιάζοντας κατανομή ανά κλάδο και περιφέρεια, χρονοδιάγραμμα και εναλλακτικό σχέδιο αντιμετώπισης καθυστερήσεων. Οι εκταμιεύσεις συμβασιοποιημένων επιχειρηματικών δανείων έως το 2029 δεν υποκαθιστούν τη συνέχεια των επιχορηγήσεων.

Το παραγωγικό πρόβλημα φαίνεται και στον πίνακα 1.2: οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξάνονται κατά 3,1%, αλλά οι εισαγωγές κατά 4%. Στα αγαθά, τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 3,3% και 4,4%. Ακόμη και το βασικό κυβερνητικό σενάριο προβλέπει ταχύτερη αύξηση των εισαγωγών. Η εισαγωγή εξοπλισμού μπορεί να ενισχύσει την παραγωγή, αρκεί να μεταφράζεται σε εγχώρια προστιθέμενη αξία και εξαγωγές, αντί η απορρόφηση κονδυλίων να αντιμετωπίζεται ως επαρκής απόδειξη παραγωγικού μετασχηματισμού.

Το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών στο πρώτο εξάμηνο του 2026 έφθασε τα 9,5 δις ευρώ, αυξημένο περίπου κατά 1 δις. Η διεύρυνση αποδίδεται κυρίως στα ισοζύγια

εισοδημάτων, παρά τη βελτίωση αγαθών και υπηρεσιών, επομένως δεν προέρχεται αποκλειστικά από το εμπόριο. Παραμένει, όμως, σοβαρή εξωτερική ανισορροπία. Η «ΝΙΚΗ» ζητεί κίνητρα για τη μεταποίηση, την αγροτική παραγωγή και την ενεργειακή αυτονομία, με μετρήσιμα αποτελέσματα στην παραγωγή και στην απασχόληση, ώστε οι επενδύσεις να περιορίζουν σταδιακά αυτή την εξάρτηση.

Στις αμοιβές, το Προσχέδιο προβλέπει ονομαστική αύξηση ανά εργαζόμενο 3,9%, αλλά πραγματική μόλις 1,4%, έναντι αύξησης της παραγωγικότητας 2%. Η πραγματική βελτίωση των αμοιβών υπολείπεται, συνεπώς, της παραγωγικότητας. Από τον Ιανουάριο έως τον Αύγουστο του 2026, ο γενικός δείκτης τιμών αυξήθηκε κατά 3,9%, η ομάδα «Στέγαση», που περιλαμβάνει ενοίκια και άλλες δαπάνες κατοικίας, κατά 8,1% και οι μεταφορές κατά 6,8%. Οι βασικές ανάγκες επιβαρύνονται ταχύτερα από τον μέσο όρο. Η πρόβλεψη πληθωρισμού 2,6% το 2027 σημαίνει βραδύτερες ανατιμήσεις, ενώ η συσσωρευμένη απώλεια αγοραστικής δύναμης παραμένει.

Στη δημοσιονομική εικόνα, τα φορολογικά έσοδα προβλέπονται σε 77,87 δις ευρώ, αυξημένα κατά 2,14 δις, ενώ τα καθαρά έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού μειώνονται κατά 4,18 δις, κυρίως λόγω της λήξης του Ταμείου Ανάκαμψης. Οι πολίτες καλούνται να πληρώσουν περισσότερους φόρους σε μια χρονιά περιορισμού των συνολικών πόρων. Από την αύξηση του φόρου εισοδήματος, 1,3 δις προέρχονται από νομικά πρόσωπα και 620 εκατομμύρια από φυσικά, άρα το μεγαλύτερο μέρος αφορά εταιρείες. Ωστόσο, οι φόροι αγαθών και υπηρεσιών φθάνουν τα 42,43 δις, πάνω από το μισό των φορολογικών εσόδων, επιβαρύνοντας δυσανάλογα όσους καταναλώνουν σχεδόν ολόκληρο το εισόδημά τους.

Η προβλεπόμενη μείωση εσόδων ΦΠΑ κατά 196 εκατομμύρια ευρώ συνδέεται με τη λήξη έργων και έκτακτα έσοδα του 2026, χωρίς γενική μείωση συντελεστών. Η «ΝΙΚΗ» προτείνει σταδιακή μείωση του βασικού συντελεστή από 24% σε 20% και στα τρόφιμα από 13% σε 8%, με κοστολόγηση και έλεγχο μεταφοράς της ωφέλειας στις τιμές. Ζητούμε εξοικονόμηση δαπανών και δικαιότερη κατανομή βαρών, αξιολογώντας την αναμόρφωση φορολόγησης διαδικτυακών παιγνίων και έκτακτη φορολόγηση στα τραπεζικά υπερκέρδη, έως 40%, όπως η Μελόνι στην Ιταλία, καθώς και άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Το πρωτογενές πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης για το 2026 εκτιμάται σε 9,54 δις ευρώ, έναντι αρχικής πρόβλεψης 7,21 δις ευρώ. Η υπέρβαση των 2,33 δις δεν αποτελεί αυτομάτως διαθέσιμο ποσό για ισόποσες παροχές. Απαιτεί, όμως, λογοδοσία για τις πηγές της και τα περιθώρια μόνιμης ελάφρυνσης, ιδιαίτερα όταν η κυβέρνηση προβάλλει την υπέρβαση ως δική της επιτυχία, ενώ τα νοικοκυριά εξακολουθούν να περιορίζουν βασικές δαπάνες.

Στους ελεύθερους επαγγελματίες, η απαλλαγή από προσαυξήσεις του ελάχιστου τεκμαρτού εισοδήματος διατηρεί τον βασικό μηχανισμό. Από τις 755.000 ατομικές επιχειρήσεις, 427.000 φορολογούνται βάσει τεκμηρίων και περίπου 156.000 επιβαρύνονται με τις συγκεκριμένες προσαυξήσεις. Η διόρθωση μιας επιβάρυνσης δεν αίρει τη φορολόγηση εισοδήματος που μπορεί να μην έχει αποκτηθεί. Επιπλέον, η μείωση της προκαταβολής Φόρου Εισοδήματος από 55% σε 50% αφορά το φορολογικό έτος 2027, με δημοσιονομική επίπτωση το 2028. Η προκαταβολή φόρου στερεί από τους ελεύθερους επαγγελματίες και τις επιχειρήσεις ρευστότητα, απαιτώντας προπληρωμή φόρου για εισόδημα που δεν έχει ακόμη οριστικοποιηθεί. Η μείωση του συντελεστή κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες δεν αντιμετωπίζει αυτή την αδικία. Η «ΝΙΚΗ» προτείνει τη σταδιακή κατάργησή της για τους

ελεύθερους επαγγελματίες και την ουσιαστική μείωσή της για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες.

Αναγνωρίζουμε τα κίνητρα μηχανολογικού εξοπλισμού και το χρηματοδοτικό πλαίσιο μικρομεσαίων επιχειρήσεων: 1,1 δις ευρώ δανειοδοτικό πρόγραμμα και 400 εκατομμύρια εγγυοδοτικό, με προσδοκώμενη συνολική χρηματοδότηση 5 δις μέσω τραπεζικής συμμετοχής. Η ανακοίνωση πόρων, όμως, δεν εξασφαλίζει πρόσβαση στον δανεισμό. Ζητούμε δημοσιευμένα στοιχεία δικαιούχων, εξασφαλίσεων και περιφερειακής κατανομής, ώστε να ελέγχεται αν χρηματοδοτούνται οι μικρές επιχειρήσεις που έχουν πραγματική ανάγκη ή αν η ενίσχυση συγκεντρώνεται στους ήδη τραπεζικά επιλέξιμους.

Στην αγροτική παραγωγή, ο μηδενικός φόρος του φορολογικού συντελεστή έως 20.000 ευρώ είναι θετικός, αλλά το ίδιο το Προσχέδιο προσδιορίζει πρόσθετο όφελος για 47.091 αγρότες επί συνόλου 245.907. Η Κυβέρνηση οφείλει να εξηγήσει την περιορισμένη εμβέλεια αντί να παρουσιάζει το μέτρο ως συνολική αντιμετώπιση της αγροτικής κρίσης. Χρειάζονται μείωση κόστους, συνεργατικά παραγωγικά σχήματα και Εθνικό Πρόγραμμα Υδατικής Ασφάλειας. Μια εκμετάλλευση που αδυνατεί να καλύψει τα έξοδά της χρειάζεται βιώσιμο εισόδημα για να ωφεληθεί από φορολογική ελάφρυνση.

Για τους συνταξιούχους, αναγνωρίζουμε την ετήσια ενίσχυση των 400 ευρώ καθαρά, την επέκταση δικαιούχων, την αύξηση 2,8% χωρίς συμψηφισμό προσωπικής διαφοράς και την κατάργηση της περικοπής κατά 50% στις συντάξεις λόγω θανάτου μετά την τριετία. Παραμένει, όμως, η ανάγκη σταδιακής επαναφοράς της 13^{ης} σύνταξης. Αντίστοιχα, το επίδομα Χριστουγέννων των 500 ευρώ μικτά στο Δημόσιο αποδίδει καθαρά 257 έως 389 ευρώ, σύμφωνα με το Προσχέδιο. Πρόκειται για μερική αποκατάσταση και απαιτείται πολυετές, κοστολογημένο σχέδιο επαναφοράς τουλάχιστον του 13^{ου} μισθού, αντί οι περιορισμένες ενισχύσεις να παρουσιάζονται ως οριστική επίλυση του προβλήματος. Η χρηματοδότηση πρέπει να στηρίζεται σε μόνιμες πηγές και συγκεκριμένη ανακατανομή δαπανών, με προγραμματισμένη εφαρμογή.

Στη στέγαση, το «Σπίτι μου III» περιλαμβάνει δανειακή χρηματοδότηση 2 δις ευρώ: 500 εκατομμύρια από δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης, 500 εκατομμύρια από την Αναπτυξιακή Τράπεζα και 1 δις από τράπεζες. Η διεύρυνση κριτηρίων βοηθά δικαιούχους, αλλά η ενίσχυση της ζήτησης χωρίς ανάλογη προσφορά κατοικιών κινδυνεύει να αυξήσει τις τιμές, μεταφέροντας μέρος της ωφέλειας στους πωλητές. Η Κυβέρνηση οφείλει να μετρά την πραγματική πρόσβαση σε προσιτή κατοικία και την επιβάρυνση του αγοραστή, αντί να εξισώνει το ύψος των δανείων με κοινωνική δαπάνη.

Τα 500 εκατομμύρια ευρώ του ΕΣΠΑ για ανακαίνιση, τα κίνητρα μακροχρόνιας μίσθωσης και οι περιορισμοί νέων βραχυχρόνιων μισθώσεων πρέπει να κρίνονται από τις πρόσθετες διαθέσιμες κατοικίες και τα προσιτά ενοίκια. Η αύξηση του φόρου μεταβίβασης για φορολογικούς κατοίκους τρίτων χωρών από 3% σε 15% αρχίζει μόλις τον Ιούλιο 2027. Η «ΝΙΚΗ» προτείνει τέλος 3% στην αντικειμενική αξία κατοικιών τραπεζών και «funds» που παραμένουν κλειστές πάνω από 12 μήνες, κοινωνική κατοικία μέσω δημόσιων ακινήτων και Εθνική Αρχή Στέγασης, με στόχο την ουσιαστική αύξηση της προσφοράς.

Στο δημογραφικό, η φορολογική ελάφρυνση τρίτεκνων ωφελεί 86.927 από τους 152.039 φορολογουμένους με τρία εξαρτώμενα τέκνα. Οι υπόλοιποι βρίσκονται ήδη κάτω από το αφορολόγητο, χωρίς πρόσθετο όφελος από τη συγκεκριμένη αλλαγή. Επίσης, στον επενδυτικό λογαριασμό της νέας γενιάς, η ισόποση κρατική συνεισφορά έως 1.200 ευρώ ετησίως ευνοεί περισσότερο όσους μπορούν να αποταμιεύουν. Η οικογένεια χωρίς

δυνατότητα αποταμίευσης λαμβάνει μικρότερη ή μηδενική ενίσχυση από αυτόν τον μηχανισμό. Η «ΝΙΚΗ» προτείνει μόνιμη ενίσχυση 200 ευρώ μηνιαίως ανά παιδί, όπως γίνεται στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης για τις σημερινές ανάγκες ανατροφής. Τα αυξημένα «vouchers» απαιτούν επίσης πραγματικά διαθέσιμες θέσεις βρεφονηπιακών σταθμών. Μια συνεκτική δημογραφική πολιτική χρειάζεται διάρκεια, προσιτή στέγη και υπηρεσίες που επιτρέπουν στους γονείς να εργάζονται και να ανατρέφουν τα παιδιά τους. Η αποτελεσματικότητά της κρίνεται από την ασφάλεια που προσφέρει στην οικογένεια όταν αποφασίζει να αποκτήσει παιδί, πέρα από την παρουσίαση επιμέρους φορολογικών κινήτρων.

Στο χρέος, ο πίνακας 3.1 προβλέπει μείωση από 358,1 σε 353,69 δις ευρώ. Την αναγνωρίζουμε, αλλά η πτώση λόγου χρέους προς ΑΕΠ κατά 7,9 μονάδες συνδέεται επίσης με την αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ από 262 δις σε 274,59 δις ευρώ.

Οι πρόωρες αποπληρωμές των 12,84 δις ευρώ το 2026 είναι χρηματοδοτικές πράξεις και χρειάζονται αξιολόγηση της εξοικονόμησης τόκων μαζί με την επίπτωση στα διαθέσιμα. Η επιστροφή της ΕΚΤ σε αυξήσεις επιτοκίων καθιστά ακόμη πιο αναγκαία τη συγκριτική αξιολόγηση κάθε πρόωρης αποπληρωμής, με βάση το επιτόκιο του εξοφλούμενου δανείου, την εξοικονόμηση τόκων και τις μελλοντικές ανάγκες χρηματοδότησης. Η Κυβέρνηση οφείλει να δημοσιοποιήσει αυτή την αποτίμηση, ώστε να αποδεικνύεται ότι το όφελος δικαιολογεί τη μείωση των διαθέσιμων αποθεμάτων ρευστότητας σε μια περίοδο αυξημένης αβεβαιότητας.

Κ. Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η κριτική της «ΝΙΚΗ» στηρίζεται στις ίδιες τις παραδοχές του Προσχεδίου: επενδυτική επιτάχυνση με λιγότερες συνολικές δημόσιες επενδύσεις, πραγματικές αμοιβές που υπολείπονται της παραγωγικότητας, υψηλή φορολογία στην κατανάλωση και μέτρα που αφήνουν σημαντικές ομάδες χωρίς πρόσθετο όφελος. Η διεθνής ενεργειακή αβεβαιότητα καθιστά ακόμη πιο επιτακτική την αντιμετώπιση αυτών των αδυναμιών. Στον τελικό Προϋπολογισμό ζητούμε τεκμηριωμένα εναλλακτικά σενάρια και κοστολογημένες παρεμβάσεις για παραγωγική ανασυγκρότηση, προσιτή κατοικία και σταθερή στήριξη της οικογένειας. Η Κυβέρνηση οφείλει να αποδείξει ότι οι δημοσιονομικές επιδόσεις μπορούν να προστατεύσουν ουσιαστικά την καθημερινότητα και το μέλλον των πολιτών μας.

Σας ευχαριστώ.

ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Κι εγώ ευχαριστώ τον κύριο Βορύλλα. Το λόγο έχει τώρα ο Γενικός Εισηγητής της Πλεύσης Ελευθερίας, κύριος Αλέξανδρος Καζαμίας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ»): Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι βουλευτές το Προσχέδιο της Κυβέρνησης για τον Προϋπολογισμό του 2027 συνεχίζει, για πέμπτη κατά σειρά χρονιά, μια περιοριστική δημοσιονομική πολιτική λιτότητας. Όπως και τα προηγούμενα τέσσερα χρόνια, έτσι ο φετινός Προϋπολογισμός, προβλέπει ένα δυσθεώρητο πρωτογενές πλεόνασμα της τάξης του 3,3% το οποίο σκοτώνει την αναπτυξιακή δυναμική της οικονομίας και συντηρεί τον κοινωνικά άδικο χαρακτήρα της οικονομικής πολιτικής που ασκεί η «Κυβέρνηση Μητσοτάκη»

Για πέμπτη συνεχή χρονιά βλέπουμε τα πρωτογενή πλεονάσματα του κρατικού προϋπολογισμού να αυξάνονται σταθερά από 1,1% το 2023, στο 2,4% το 2024, στο 2,5% το 2025 και στο 2,8% για το 2026 και, τώρα, προβλέπεται να πάνε στο 3,3% για το 2027.

Από τα προηγούμενα τέσσερα χρόνια ωστόσο γνωρίζουμε ότι με την άκαμπτη και επιθετική φορολογική πολιτική της Κυβέρνησης οι στόχοι αυτών των πανύψηλων πρωτογενών πλεονασμάτων στην πράξη ξεπερνιούνται, για να κάνουν τη ζωή ακόμη χειρότερη για τους πολίτες. Για φέτος, το πρωτογενές πλεόνασμα, για παράδειγμα, θα ανέλθει στο 3,6 %, σύμφωνα με το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού, ενώ ο περσινός στόχος το έβαζε στο 2,8%.

Ας θυμηθούμε εδώ την υποκρισία του κ. Μητσοτάκη, ο οποίος όταν βρισκόταν στην αντιπολίτευση το 2017 και 2018, επέκρινε τη μνημονιακή κυβέρνηση Τσίπρα, διότι εφάρμοζε την πολιτική, όπως την αποκαλούσε, “πρωτογενών πλεονασμάτων για πολλά χρόνια ακόμη” και- λόγια του κ. Μητσοτάκη- του “πολύ υψηλού πλεονάσματος του 3,5%”, δηλαδή της πολιτικής της Τρόικα και του ψευδοπροοδευτικού προκατόχου του, Αλέξη Τσίπρα, που σήμερα, δυστυχώς, ο κ. Μητσοτάκης αντιγράφει κατά γράμμα.

Για 4^η συνεχή χρονιά, η «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ» καταγγέλλει την άκαμπτη και αντιλαϊκή δημοσιονομική πολιτική της Κυβέρνησης διότι, εν μέσω μιας τεράστιας κρίσης ακρίβειας, αυτή κρατά χαμηλά τα εισοδήματα των πολιτών και ενθαρρύνει τα σκανδαλώδη υπερκέρδη των ολιγαρχών. Η πραγματική πολιτική της είναι να διανείμει τον πλούτο, όχι από πάνω προς τα κάτω, αλλά από κάτω προς τα πάνω.

Με τα κοινωνικά άδικα πρωτογενή πλεονάσματα, η ελληνική Οικονομία διατηρείται σε μία περίοδο παρατεταμένης και σκληρής λιτότητας που ξεκίνησε πριν από 16 χρόνια με την Τρόικα και τα μνημόνια. Το πρωτογενές πλεόνασμα δεν είναι κάτι καλό. Τα πλεονάσματα ορίζουν πόσο ακόμα «θα σφίξει το ζωνάρι» για τον πολίτη. Πλεόνασμα σημαίνει ότι το κράτος εισπράττει από την κοινωνία, με τη μορφή φόρων, περισσότερα από όσα επιστρέφει στους πολίτες με τη μορφή δαπανών. Η «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ» υποστηρίζει σταθερά ότι η παρατεταμένη λιτότητα των υψηλών πλεονασμάτων κατατρώει το εισόδημα των μεσαίων και ασθενών κοινωνικών ομάδων και εντείνει το πρόβλημα της ακρίβειας, που σύμφωνα με όλες τις δημοσκοπήσεις, είναι το υπ’ αριθμόν ένα πρόβλημα που μαστιίζει την κοινωνία. Προπάντων όμως, αποτρέπει την επίτευξη υψηλότερων ρυθμών ανάπτυξης, που είναι το πρώτο πράγμα που χρειάζεται η χώρα.

Στον χρόνο που διαθέτω, θα αναφερθώ σε τέσσερα κεντρικά σημεία του Προσχεδίου για τον Προϋπολογισμό του 2027: την Ανάπτυξη, τον Πληθωρισμό και την ακρίβεια, το Δημόσιο Χρέος και τη Φορολογική Πολιτική.

Ανάπτυξη

Η «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ» σε κάθε ευκαιρία επισημαίνει, ότι η πολιτική των πρωτογενών πλεονασμάτων είναι εκείνη που κρατά χαμηλά την ανάπτυξη και ρίχνει προς τα κάτω το κατά κεφαλήν εισόδημα των πολιτών. Εδώ και δύο χρόνια η Ελλάδα, μαζί με τη Βουλγαρία, κατέχει πλέον την τελευταία θέση της ΕΕ27 στο κατά κεφαλήν εισόδημα με βάση την αγοραστική δύναμη. Αυτό σημαίνει, ότι ο μέσος Έλληνας είναι, μαζί με τον μέσο Βούλγαρο, ο φτωχότερος πολίτης στην Ευρώπη. Παρά τους πακτωλούς χρημάτων που έλαβε η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας από το Ταμείο Ανάκαμψης και το ΕΣΠΑ την περίοδο 2022-2026, η ανάπτυξη της οικονομίας υπήρξε χαμηλή. Για το διάστημα 2019-2026, δηλαδή στα επτά χρόνια διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, ο μέσος ρυθμός ανάπτυξης ακόμη κυμαίνεται κατά μέσο όρο στο 2%, δηλαδή στα ίδια χαμηλά επίπεδα που παρέλαβε η Νέα Δημοκρατία την τελευταία χρόνια των μνημονίων από την αποτυχημένη κυβέρνηση Τσίπρα.

Η «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ» διαρκώς καταγγέλλει την οικονομική πολιτική που ακολουθεί η Κυβέρνηση τα τελευταία χρόνια, και η οποία διατηρείται χωρίς αλλαγή στο Προσχέδιο του Προϋπολογισμού για το 2027. Την καταγγέλλει κυρίως ως αντιφατική και αντιαναπτυξιακή. Αυτό συμβαίνει, διότι η Κυβέρνηση ακόμη φορά τις ιδεολογικές παρωπίδες της Τρόικα και της καταστροφικής πολιτικής των Μνημονίων. Η πολιτική αυτή είναι αντιφατική διότι, πολύ απλά, σκληρή λιτότητα και ισχυρή ανάπτυξη δεν συμβαδίζουν. Αν οι τράπεζες δεν δανείζουν στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, αν η συνολική ζήτηση παραμένει στα τάρταρα, και αν το 1/3 των νοικοκυριών, όπως κατέγραψε πρόσφατα το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, ακόμη χρωστά «κόκκινα δάνεια» από την εποχή των Μνημονίων, η ελληνική Οικονομία δεν πρόκειται να δει ισχυρή ανάπτυξη.

Όσο για το λεγόμενο «επενδυτικό κενό», για το οποίο το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού ανακοινώνει πως θα μειωθεί περισσότερο, με τις επενδύσεις να φθάνουν στο 18,6%, κάποιος θα πρέπει να μας εξηγήσει γιατί ακόμη αυτές οι επενδύσεις παράγουν την ίδια ανεμική Ανάπτυξη που παρήγαγαν και όταν ήταν σχεδόν στο μισό του σημερινού ποσοστού, το 2019.

Δημόσιο Χρέος

Το κεντρικό πρόβλημα της ελληνικής οικονομίας από το 2009 είναι το μη βιώσιμο Δημόσιο Χρέος. Το Προσχέδιο Προϋπολογισμού προσπαθεί να παρουσιάσει μια πλασματική εικόνα επιτυχίας σε σχέση με το Δημόσιο Χρέος, πανηγυρίζοντας την προβλεπόμενη μείωσή του για το τέλος του 2027 στο 129% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, ένα ποσοστό που παραμένει αρκετά ψηλότερο από εκείνο που οδήγησε τη χώρα στη χρεοκοπία το 2010.

Καταρχάς, το Δημόσιο Χρέος ουσιαστικά παραμένει το ίδιο που ήταν και το 2021: στα 365 δις ευρώ. Εκείνο που βελτιώθηκε είναι ο λόγος του χρέους προς το ΑΕΠ και αυτό οφείλεται στο ότι το ΑΕΠ αυξάνεται, όχι κυρίως εξαιτίας της Ανάπτυξης, αλλά κυρίως εξαιτίας του ψηλού Πληθωρισμού, και κατά δεύτερο μόνο λόγο εξαιτίας της ανάπτυξης.

Μας απασχολεί ιδιαίτερα το γεγονός ότι η Κυβέρνηση προβαίνει σε πρόωρη αποπληρωμή του χρέους, τη στιγμή που οι πολίτες αντιμετωπίζουν μια δυσβάσταχτη κρίση ακρίβειας και κόστους ζωής, ενώ το κοινωνικό κράτος, ιδίως στην Υγεία και την Παιδεία, παρέχει χαμηλής ποιότητας υπηρεσίες. Οι δε δαπάνες για την Παιδεία το 2026 έπεσαν στην τελευταία θέση της ΕΕ27

Πληθωρισμός και Ακρίβεια

Έρχομαι τώρα τον τρίτο άξονα της παρέμβασής μας που αφορά την ακρίβεια και το κόστος ζωής. Οι συνέπειες της παρατεταμένης λιτότητας είναι μια θλιβερή καθημερινότητα που η συντριπτική πλειονότητα των πολιτών βιώνει μέσα από την άνιση μάχη που τους επιφυλάσσει η Κυβέρνηση με την ακρίβεια. Το κατά κεφαλήν εισόδημα στην Ελλάδα, με βάση την αγοραστική δύναμη, βρίσκεται στην τελευταία θέση της ΕΕ27 και αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε. Έρευνες της κοινής γνώμης, όπως του *IME ΓΣΕΒΕΕ*, δείχνουν πως 6 στα 10 νοικοκυριά δεν έχουν εισόδημα που να τους επιτρέπει να ανταπεξέλθουν όχι πλέον πέρα της 19ης ημέρας του μήνα αλλά πέραν της 18ης ημέρας του μήνα! Αυτό ήταν μία επιδείνωση πέρσι σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια.

Όλες οι δημοσκοπήσεις καταγράφουν την Ακρίβεια ως το υπ' αριθμόν ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι πολίτες εδώ και 4 χρόνια, με μεγάλη διαφορά από το δεύτερο μεγαλύτερο πρόβλημα που, εξάλλου, συνήθως πάλι είναι η Οικονομία. Τα στοιχεία αυτά δεν είναι διόλου υποκειμενικά. Ο πληθωρισμός, σύμφωνα με το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού, αναμένεται να κλείσει φέτος στο 3,8%, δηλαδή πολύ ψηλότερα του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ για το 2027 προβλέπεται, υποτίθεται, να κατέβει στο 2,6%. Οι προβλέψεις αυτές, κύριε Πρόεδρε, δεν είναι σοβαρές. Πέρσι το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού προέβλεπε πληθωρισμό για το 2026 μόλις 2,2% και τώρα προβλέπεται από το καινούργιο Προσχέδιο του Προϋπολογισμού, πάλι αισιόδοξα, να είναι στο 3,8%. Πρόσφατα όμως, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο προέβλεψε τον πληθωρισμό για την Ελλάδα το 2026 στο 4,2%, δηλαδή ακριβώς πλέον στο διπλάσιο του στόχου που έθετε πέρσι το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού για το 2026.

Ταυτόχρονα, εξαιτίας των καθυστερημένων και επιφανειακών παρεμβάσεων της Κυβέρνησης στη συγκράτηση των ενοικίων και των καυσίμων, το κόστος για τους πολίτες παραμένει δυσβάσταχτο. Από την έναρξη της σύρραξης στη Μέση Ανατολή στις 28 Φεβρουαρίου, η τιμή της βενζίνης, μέσα σε 8 μήνες, μετά τις κυβερνητικές παρεμβάσεις, έχει σημειώσει αύξηση 30%, ενώ η τιμή του πετρελαίου κίνησης, του diesel, έχει και αυτή αυξηθεί περίπου κατά 30%. Το πετρέλαιο θέρμανσης, μετά τις πρόσφατες παρεμβάσεις με τροπολογία από την πλευρά της Κυβέρνησης, θα ανέλθει στα 1,55 ευρώ το λίτρο, δηλαδή σχεδόν 40% ακριβότερο από ό,τι ήταν πέρσι. Όσο για τα ενοίκια, αυτά έχουν αυξηθεί την περασμένη πενταετία κατά περίπου 50%, ενώ η Κυβέρνηση έχει ως τώρα θεσμοθετήσει το επίδομα επιστροφής ενός ενοικίου το χρόνο, το οποίο ισοδυναμεί μόλις με 8% των όσων πληρώνει ένα νοικοκυριό για ενοίκιο το χρόνο.

Αυτό επιπλέον συμβαίνει μέσα από τις πολιτικές επιδότησης, οι οποίες οδηγούν την κυβέρνηση στο να παίρνει χρήματα από την τσέπη των φορολογουμένων για να επιδοτεί καύσιμα και ενοίκια. Μια τέτοια πολιτική, στην πραγματικότητα, όχι μόνο παίρνει χρήματα από τους πολίτες από τη μία τσέπη και δίνει - λίγα από αυτά - πίσω στην άλλη τσέπη, δηλαδή, πρόκειται για εξαπάτηση· αλλά, τελικά, καταντά να επιδοτεί και τα διυλιστήρια, καθώς και τους ιδιοκτήτες των κατοικιών.

Την ίδια στιγμή, οι μισθοί παραμένουν καθηλωμένοι σε χαμηλά επίπεδα, ιδίως για τους δημοσίους υπαλλήλους που παραμένουν οι πιο κακοπληρωμένοι - στην τελευταία θέση, δηλαδή - της ΕΕ27. Ακόμη και ο μέσος μισθός στην Ελλάδα βρίσκεται κάτω από το μισό του ενωσιακού μέσου όρου, με τη χώρα μας να βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις, 25η θέση για την ΕΕ27.

Έρχομαι στο θέμα των φόρων.

Σχετικά με τα έσοδα του Προϋπολογισμού, η «Πλεύση Ελευθερίας» σταθερά στηλιτεύει τις φοροεπιδρομές της Κυβέρνησης τα προηγούμενα χρόνια. Πρόπερσι, ο Προϋπολογισμός του 2025 προέβλεπε αύξηση φορολογικών εσόδων κατά 10%, ενώ ο πληθωρισμός ήταν κάτω από 3%. Τα ίδια συνέβησαν και το '26 και τα ίδια φαίνεται πως θα συμβούν και το '27, βάσει των προβλέψεων του Προσχεδίου του Προϋπολογισμού.

Για να πάρουμε μια αίσθηση της φοροεπιδρομής που ασκείται στους Έλληνες πολίτες από τα προσχέδια του Προϋπολογισμού, δηλαδή, από στοιχεία της κυβέρνησης, για το 2024

μέχρι τον Προϋπολογισμό του 2027, τα προβλεπόμενα φορολογικά έσοδα του κράτους αυξήθηκαν από 63 δισεκατομμύρια το 2024 σε 79 δισεκατομμύρια ευρώ για το 2027. Δηλαδή, έχουμε μια αύξηση των προβλεπόμενων φορολογικών εσόδων της τάξης του 25% σε τρία χρόνια, ενώ ο πληθωρισμός γι' αυτά τα τρία χρόνια είναι κάτω από το 10%. Συνεπώς, έχουμε μια καθαρή αύξηση του τι παίρνει η κυβέρνηση από τις τσέπες των πολιτών, ακόμη και όταν λάβουμε υπόψη τον πληθωρισμό 15%.

Την ίδια στιγμή το κυβερνητικό αφήγημα συνεχίζει, εντελώς παραπλανητικά, να προσποιείται ότι οι φόροι επί Νέας Δημοκρατίας τάχα μειώνονται. Έχουμε πει πολλές φορές ότι δεν έχει καμία σημασία, πόσους φόρους έχει ή μειώνει η κυβέρνηση. Αν τελικά εισπράττει περισσότερα έσοδα από τις τσέπες των πολιτών μέσα από λιγότερους φόρους, τότε η πολιτική που ασκεί είναι φορομνηστική.

Όμως, το πρόβλημα δεν είναι μόνο ότι οι πολίτες πληρώνουν κάθε χρόνο περισσότερους φόρους, πολύ πάνω από το επίπεδο του πληθωρισμού. Εξίσου σημαντικό πρόβλημα είναι και το ποιος σηκώνει το μεγαλύτερο βάρος αυτών των φόρων. Εξαιτίας της κακής κληρονομιάς των Μνημονίων, τα οποία η κυβέρνηση Μητσοτάκη συνεχίζει να εφαρμόζει άτυπα από το 2023 μέχρι σήμερα, περίπου το 60% των φορολογικών εσόδων της κυβέρνησης προέρχονται από τους άδικους έμμεσους φόρους, δηλαδή, τον ΦΠΑ και τον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης (ΕΦΚ). Το ίδιο πρόκειται να συμβεί βάσει του Προσχεδίου του Προϋπολογισμού και το 2027.

Για να έχουμε μια αίσθηση της ακραίας αδικίας που ισχύει στην Ελλάδα, το 2023 ο μέσος όρος του ΦΠΑ στα 38 κράτη του ΟΟΣΑ, του οποίου η χώρα μας είναι μέλος, ήταν περίπου 20% επί του συνόλου των φορολογικών εσόδων. Στην Ελλάδα, το 2027 το ποσοστό του ΦΠΑ επί του συνόλου των φορολογικών εσόδων θα είναι διπλάσιο, στο 39,5%, όπως ήταν και πέρσι, ενώ το 2025 ήταν στο 38,5%. Δηλαδή, πάμε από το κακό στο χειρότερο.

Οι έμμεσοι φόροι είναι άδικοι φόροι. Τον ίδιο ΦΠΑ πληρώνουν στο ψωμί, στο γάλα, στα διόδια, ένας εκατομμυριούχος και ένας άνεργος, ένας συνταξιούχος ή ένας εργαζόμενος με τον κατώτατο μισθό. Την ίδια στιγμή, ο προβλεπόμενος φόρος εταιρειών για το 2027 θα καταλαμβάνει μόλις το 12,5% του συνόλου των φορολογικών εσόδων. Σύμφωνα με έκθεση του ΟΟΣΑ για το 2026, σε κράτη ενδιάμεσου εισοδήματος όπως η Ελλάδα, ο φόρος εταιρειών καταλαμβάνει πάνω από το 20% του συνόλου των φόρων. Δηλαδή, εδώ οι εταιρείες φορολογούνται πολύ χαμηλότερα, σχεδόν λίγο πάνω από το μισό από ότι φορολογούνται αντίστοιχες οικονομίες μέσα στον ΟΟΣΑ.

Κλείνοντας, οφείλω να υπογραμμίσω ότι η «Πλεύση Ελευθερίας» από το 2023 προτείνει μια εναλλακτική δημοσιονομική και οικονομική πολιτική που βρίσκεται στον αντίποδα της αντιαναπτυξιακής και κοινωνικά άδικης κατεύθυνσης που ακολουθεί η κυβέρνηση.

Η δική μας πολιτική προβλέπει την επίτευξη, πρώτον, υψηλότερων ρυθμών ανάπτυξης, με σκοπό την πραγματική αύξηση της αγοραστικής δύναμης και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου των πολιτών. Δεύτερον, την επιβολή φορολογικής δικαιοσύνης και ουσιαστικής αναδιανομής του εθνικού εισοδήματος υπέρ των μεσαίων και ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων. Τρίτον, ουσιαστική στήριξη του κοινωνικού κράτους, ιδίως της υγείας, της παιδείας και απόρριψη του μοντέλου της πολεμικής οικονομίας, που ενστερνίζεται η κυβέρνηση μέσα

από την αύξηση των εξοπλισμών που επιβάλλουν οι ΗΠΑ, το NATO και πιο πρόσφατα το Ισραήλ.

Οι οικονομικές προτάσεις που έχουμε καταθέσει βρίσκονται στο πρόγραμμά μας, που είναι δημοσιοποιημένο στο διαδίκτυο, στις πρόσφατες εξαγγελίες της Ζωής Κωνσταντοπούλου στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης, και σε προτάσεις νόμου που έχουμε καταθέσει και συνεχίζουμε να καταθέτουμε στη Βουλή, για να κοστολογηθούν από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Οι προτάσεις αυτές μπορούν να συνοψιστούν σε τέσσερις βασικούς άξονες.

Πρώτον, υποστηρίζουμε την κατάργηση των πρωτογενών πλεονασμάτων και τη διαγραφή του τεράστιου και μη βιώσιμου Δημοσίου Χρέους, που διογκώθηκε από τις εγκληματικές και παράνομες επιλογές που επέβαλαν στη χώρα μας οι δανειστές, με τη συνέργεια και συνενοχή κυβερνήσεων του παρελθόντος.

Δεύτερον, προτείνουμε την αναδιάρθρωση του φορολογικού συστήματος μέσα από 10 προτάσεις, τις οποίες παρουσίασε από το 2024 στη Βουλή, η Ζωή Κωνσταντοπούλου. Αναφέρω ενδεικτικά:

Έκτακτη φορολόγηση των υπερκερδών των τραπεζών που φέτος για τέταρτη συνεχή χρονιά, συγκέντρωσαν κέρδη που φτάνουν τα 4,5 δισεκατομμύρια ευρώ. Προτείνουμε έκτακτη φορολόγηση των κερδών τους κατά 60% για τέσσερα χρόνια.

Κατάργηση της τεκμαρτής φορολόγησης των αυτοαπασχολούμενων και των ελευθέρων επαγγελματιών.

Μείωση των συντελεστών ΦΠΑ στα τρόφιμα και στα είδη βασικής ανάγκης.

Μείωση του ΦΠΑ στο αγροτικό πετρέλαιο και σε ένα φάσμα γεωργικών προϊόντων, για την ενίσχυση των αγροτών.

Μείωση ή κατάργηση του ΦΠΑ στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και στις περιοχές που επλήγησαν από φυσικές καταστροφές.

Κατάργηση του ΦΠΑ για την παροχή νομικών υπηρεσιών.

Τρίτον, στο πλαίσιο της καταπολέμησης της ακρίβειας, καταθέσαμε πρόταση νόμου, προσφάτως, στη Βουλή, για την επαναφορά του 13ου και 14ου μισθού για τους Δημόσιους Υπαλλήλους και της 13ης και 14ης σύνταξης για τους συνταξιούχους.

Επίσης, καταθέτουμε πρόταση νόμου για το πάγωμα των ενοικίων για τρία χρόνια, με σκοπό την αντιμετώπιση της κρίσης της στέγης, ένα μέτρο που δεν θα επιβαρύνει τον προϋπολογισμό και το οποίο, επίσης, εφήρμοσε πρόσφατα ο νέος δήμαρχος Νέας Υόρκης. Προτείνουμε, επιπλέον, πλαφόν στα κέρδη των διυλιστηρίων, των εταιρειών εμπορίας καυσίμων και των πρατηρίων, καθώς και μείωση του ΦΠΑ στα καύσιμα, για την αντιμετώπιση της κρίσης στις τιμές ενέργειας.

Τέταρτο και τελευταίο, αποβλέπουμε στην εξάρθρωση του μνημονιακού καθεστώτος που κληρονόμησε η χώρα από την εποχή της κρίσης, ιδίως τον τερματισμό των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, της λειτουργίας των funds και των servicers, και την κατάργηση

μνημονιακών θεσμών όπως είναι το Υπερταμείο, που εκποιεί πολύτιμα περιουσιακά στοιχεία του δημοσίου.

Όπως αντιλαμβάνεστε, οι προτάσεις που εισηγείται η Πλεύση Ελευθερίας κινούνται σε ριζικά αντίθετη κατεύθυνση από την πολιτική της διαρκούς λιτότητας που εφαρμόζει για πέντε χρόνια η κυβέρνηση. Στηρίζονται στη δημιουργία μεγαλύτερου δημοσιονομικού χώρου, όχι με παρακλητικές επιστολές όπως τη νέα επιστολή του Πρωθυπουργού προς την Πρόεδρο της Κομισιόν, που συνήθως αγνοούνται, αλλά με ένα μείγμα πολιτικών που συνδυάζει την κατάργηση των πλεονασμάτων, τη φορολόγηση των τραπεζών, των διυλιστηρίων και των μεγάλων ομίλων, και την αύξηση των δημοσίων εσόδων από την ανάπτυξη.

Η πολιτική αυτή παρέχει τα εργαλεία για μια δίκαιη αναδιανομή του εθνικού εισοδήματος, που θωρακίζει τους πολίτες απέναντι στην ακρίβεια, ανακουφίζει τα μεσαία και ασθενέστερα κοινωνικά στρώματα από τους αβάσταχτους φόρους, και ενισχύει ουσιαστικά το κοινωνικό κράτος.

Ευχαριστώ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Κι εγώ ευχαριστώ τον κ. Καζαμιά. Και κλείνουμε με τον Γενικό Εισηγητή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος, τον κ. Νίκο Καραθανασόπουλο, για 15 λεπτά.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ (Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας»): Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε.

Με αφορμή την τοποθέτηση του Υπουργού, ξεκινάμε την τοποθέτησή μας με το εξής. Πες μας το φίλο σου να σου πω ποιος είσαι. Ο Υπουργός αναφέρθηκε στα εύσημα που έδωσε το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στην Ελλάδα και στην πορεία της ελληνικής οικονομίας ή οι εκθέσεις των διαφόρων οίκων αξιολόγησης, που η αξιοπιστία όλων αυτών ελέγχεται, βεβαίως. Αλλά, δεν μπορούμε να παίρνουμε αλά καρτ το τι λέει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, για παράδειγμα, εκεί που μας ευνοεί. Γιατί, για παράδειγμα, δεν αναφέρθηκε καθόλου στη φθινοπωρινή έκθεση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, το οποίο προβλέπει για το 2026 επιβράδυνση της οικονομίας στο 1,8% αντί για 2% που λέει η Κυβέρνηση και το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού και για το 2017 πάλι 1,8 % αντί για 2,3% για επιτάχυνση, που λέει η Κυβέρνηση όσον αφορά το ΑΕΠ.

Αντίστοιχη εικόνα διαφορετικών εκτιμήσεων και για τον πληθωρισμό δίνει το ΔΝΤ, αλλά δεν είναι μόνο αυτά. Είναι με ποια κριτήρια και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και οι οίκοι αξιολόγησης κρίνουν την ελληνική οικονομία. Ένα κριτήριο βασικό είναι το λεγόμενο επενδυτικό περιβάλλον, το πόσο πιο ευνοϊκό έγινε για την προσέλκυση επενδύσεων. Τι σημαίνει αυτό; Κίνητρα, κίνητρα, κίνητρα, νέα κίνητρα για τους επιχειρηματικούς ομίλους, φοροαπαλλαγές, φοροαπαλλαγές για τις επενδύσεις τους, ευνοϊκό χωροταξικό περιβάλλον που υπονομεύει την προστασία και των ελεύθερων χώρων και του πρασίνου και του περιβάλλοντος και βεβαίως, φτηνή εργατική δύναμη. Αυτά είναι τα βασικά συστατικά στοιχεία. Ένα ευνοϊκό περιβάλλον για το οποίο η Κυβέρνηση επαίρεται ότι έχει κάνει. Μόνο που αυτό μαζί με τη δημοσιονομική αξιοπιστία, το δεύτερο βασικό κριτήριο των οίκων αξιολόγησης και του ΔΝΤ, είναι βαθύτατα αντιλαϊκά. Γιατί, τι σημαίνει δημοσιονομική

αξιοπιστία; Πρωτογενή πλεονάσματα ματωμένα από την τεράστια φοροεπιδρομή που γίνεται στα λεηλατημένα λαϊκά εισοδήματα από τη μια μεριά και ταυτόχρονα κόφτης για τις ανάγκες του λαού για να διαμορφωθεί ένας δημοσιονομικός χώρος ευνοϊκός, ο οποίος θα χρηματοδοτεί τους εξοπλισμούς, τη διαχείριση του κρατικού χρέους, την πολεμική βιομηχανία και βεβαίως συνολικότερα, την μετατροπή της οικονομίας σε οικονομία πολέμου και την πολεμική προετοιμασία μέσα από υποδομές διπλής χρήσης.

Να, λοιπόν, γιατί λέμε, ότι αυτά τα κριτήρια του ΔΝΤ, του ΟΟΣΑ, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των οίκων αξιολόγησης αποτελούν τη Σκύλλα και τη Χάρυβδη στην οποία συνθλίβονται η ικανοποίηση των λαϊκών αναγκών και τα δικαιώματα του λαού στο όνομα της θωράκισης της ενίσχυσης της κερδοφορίας των επιχειρηματικών ομίλων, στην αύξηση του ποσοστού κέρδους

Όλα αυτά βεβαίως, θα πει κάποιος ότι είναι ένα διαχρονικό θέμα το οποίο αναδεικνύει το Κ.Κ.Ε.. Όμως, πρέπει να δούμε και σε τι συνθήκες γίνονται όλα αυτά. Σε συνθήκες όπου, όπως είπε ο κ. Υπουργός, έχουν ως μόνιμο χαρακτηριστικό την αβεβαιότητα. Αυτή η αβεβαιότητα, δεν αποτυπώνεται στην πορεία της ελληνικής οικονομίας την οποία θεωρεί θωρακισμένη λέει. Γαλατικό χωριό, παρότι ο Πρωθυπουργός είπε, ότι δεν υπάρχουν γαλατικά χωριά.

Το λέμε αυτό γιατί, οι συνθήκες αυτές, μέσα από ένα τίτλο ουδέτερο της αβεβαιότητας δεν είναι τίποτα άλλο παρά η φωτιά του πολέμου, η οποία εξαπλώνεται σε όλο και περισσότερες περιοχές και όλο και πιο πολύ εμπλέκεται η χώρα μας σε αυτές τις ιμπεριαλιστικές συγκρούσεις. Όχι μόνο με τα νέα εξοπλιστικά προγράμματα και τις διευκολύνσεις στους αμερικανονατοϊκούς ιμπεριαλιστές, με τις βάσεις και γενικά τις υποδομές για να εξυπηρετήσουν τα σχέδιά τους, αλλά επί της ουσίας εμπλέκεται όλο και πιο βαθιά και με τον περιβόητο «Κάθετο Διάδρομο» αλλά και το καλώδιο ηλεκτρικής διασύνδεσης, τα οποία είναι σχεδιασμοί των Αμερικανών στο πλαίσιο της ενεργειακής τους κυριαρχίας, αλλά και στα σχέδια μετατροπής της χώρας μας και σε εμπορικό κόμβο πέρα από ενεργειακό, με τα εναλλακτικά και ανταγωνιστικά προς την Κίνα σχέδια για τη δημιουργία διεθνούς εμπορικής αλυσίδας, τον λεγόμενο «Ινδικό Διάδρομο». Όλο αυτό το ζήτημα, όμως, από τη μία η Ελλάδα να γίνεται σημαιοφόρος των επιδρομών αυτών, άρα και θύτης των λαών και μαγνήτης αντιποίνων, αλλά και κόμβος όπου συγκεντρώνονται αυτοί οι οξυμένοι ιμπεριαλιστικοί ανταγωνισμοί, μετατρέπει τη χώρα μας σε ένα ιδιαίτερα εύφλεκτο πεδίο.

Δεν πρέπει να μας ξεφεύγει το γεγονός, ότι αυτή η εμπλοκή της Ελλάδας τι κάνει; Οξύνει όλο και περισσότερο τον ανταγωνισμό με την Τουρκία. Η αστική τάξη της Ελλάδας απέναντι στην αστική τάξη της Τουρκίας, για το ποια από τις δύο θα ισχυροποιήσει το ρόλο της και την παρουσία της σε περιφερειακό επίπεδο. Άρα, έχουμε από τη μια μεριά επεκτατικές κινήσεις της Τουρκίας και από την άλλη οι επιθετικές ενέργειες της Ελλάδας απέναντι στην Τουρκία, όπως για παράδειγμα με την «Ασπίδα του Αχιλλέα», όπου μεταφέρεται στην περιοχή του Αιγαίου. Η πολεμική σύγκρουση η οποία διεξάγεται και στη Συρία, αλλά και στο Κέρας της Αφρικής ανάμεσα στην Τουρκία και το Ισραήλ. Όλα αυτά, λοιπόν, διαμορφώνουν τον κίνδυνο να μπει η χώρα μας άμεσα σε περιπέτειες πολεμικής μορφής.

Από αυτή την άποψη, πρωτεύον στοιχείο είναι η απεμπλοκή της χώρας μας από αυτούς τους σχεδιασμούς, μέσα από την πάλη, την αντιπολεμική πάλη της εργατικής τάξης και του λαού και την έκφραση με κάθε τρόπο της αντίθεσής του στη λεγόμενη κουλτούρα των φερέτρων. Πολύ περισσότερο, όταν αυτή η κουλτούρα των φερέτρων είναι κάτω από ξένη σημαία για τα συμφέροντα του λαού και της εργατικής τάξης. Το λέμε αυτό επί της ουσίας, γιατί αυτή η εμπλοκή είναι προς όφελος της πατρίδας του κεφαλαίου. Γιατί μέσα από αυτή την εμπλοκή, βλέπουμε να αβγαταίνουν καθημερινά τα κέρδη τους, των διυλιστηρίων, των ενεργειακών ομίλων, των εφοπλιστών, των κατασκευαστικών ομίλων που θέλουν να πάρουν ένα κομμάτι από την ανοικοδόμηση των κατεστραμμένων περιοχών. Ταυτόχρονα, ενώ ισχυροποιείται η πατρίδα του κεφαλαίου, όλες αυτές οι επιλογές είναι σε βάρος της πατρίδας της εργατικής τάξης και του λαού, που πληρώνει πανάκριβα ήδη την πολεμική εμπλοκή. Γιατί πόλεμο αυτή τη στιγμή έχουμε και μέσα στην ίδια τη χώρα. Πόλεμο, απέναντι στα δικαιώματα και στην ικανοποίηση των δικαιωμάτων του λαού.

Η ακρίβεια είναι το κύριο και βασικό πρόβλημα, το οποίο συνδέεται άμεσα με αυτή την εμπλοκή. Τα ζητήματα της ενέργειας, είναι σε πρώτο επίπεδο, μαζί με τα τρόφιμα που αυξάνονται όλο και περισσότερο οι τιμές και από αυτή την άποψη, το ερώτημα είναι το εξής: Φτάνουν κάποια ημίμετρα της Κυβέρνησης, που όπως είπε ο Υπουργός, έδωσε 1,4 δις από τον Απρίλιο, αλλά η ενεργειακή ακρίβεια φουντώνει όλο και περισσότερο και η ενεργειακή φτώχεια εξαπλώνεται σε ευρύτερα λαϊκά στρώματα, με αποτέλεσμα να είναι πολυτέλεια να θερμανθεί το σπίτι του εργαζόμενου και του λαού για το χειμώνα; Όπως και τα άλλα ημίμετρα τα οποία παρουσιάζουν τα άλλα κόμματα, για μειώσεις ή περιορισμούς του Ειδικού Φόρου και του ΦΠΑ και διάφορα τέτοια, όταν με ευθύνη και της Κυβέρνησης, αλλά και των προηγούμενων κυβερνήσεων, έχει διαμορφωθεί ένα πανάκριβο ενεργειακό μείγμα, που αυτό το ήδη ακριβό ενεργειακό μείγμα επιβαρύνεται όλο και περισσότερο και από την εμπλοκή στις συγκρούσεις αυτές και οι αιτίες αυτού του ενεργειακού μείγματος μένουν στο απυρόβλητο.

Ποιες είναι αυτές; Η απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας και η πράσινη μετάβαση, τα τέλη ρύπων που καθιστούν ασύμφορο το λιγνίτη, το χρηματιστήριο ενέργειας, οι κυρώσεις απέναντι στη Ρωσία. Άρα, λοιπόν, αν δεν συγκρουστεί η εργατική τάξη με αυτές τις αιτίες, με αυτούς τους παράγοντες, δηλαδή, δε ζητήσει για παράδειγμα την κατάργηση των τελών ρύπων για να μπει ο λιγνίτης πάλι στην εγχώρια παραγωγή, —γιατί ένα ανέκδοτο το είπε σήμερα ο Υπουργός, ότι φροντίζουμε για την απεξάρτηση της χώρας μας στην ενέργεια, όταν μετατρέπεται σε σταθμό μεταφοράς του υδροποιημένου πανάκριβου αμερικανικού LNG, της κατάργησης του Χρηματιστηρίου ενέργειας και μια σειρά ζητήματα— της κατάργησης του ΦΠΑ και του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης και όχι μόνο της προσωρινής τους μείωσης και τον απεγκλωβισμό της χώρας μας από τις Κυρώσεις στη Ρωσία.

Βέβαια η ακρίβεια ,πρέπει να συγκρίνεται με τα ληλατημένα εισοδήματα. Παρά τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης της Ελλάδας όλα τα προηγούμενα χρόνια και για το οποίο καυχείται η Κυβέρνηση, τα πραγματικά εισοδήματα των λαϊκών στρωμάτων είναι λιγότερο κατά 15%, όπως λέει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Άλλοι υπολογισμοί μιλάνε για πολύ περισσότερο, απ' ότι ήταν τα εισοδήματα πριν από την κρίση. Άρα, σχετίζεται άμεσα η ακρίβεια με την εισοδηματική πολιτική.

Όλο αυτό βεβαίως και την υπόθεση μετατροπής της οικονομίας, σε οικονομία πολέμου και σε βάρος και των ίδιων των κοινωνικών αναγκών, όπως αυτά αποτυπώνονται και στο Προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού που έχουμε νέα περαιτέρω αύξηση των φόρων, των αντιλαϊκών φόρων, σε σχέση με αυτά που προβλέπονταν για το 2026, θα έχουμε μια αύξηση, σε αυτά που προβλέπονται. Πάντοτε οι προβλέψεις βγαίνουν εκτός, γιατί είναι πολύ περισσότερα. Έχουμε υπεραπόδοση και ιδιαίτερα έχουμε υπεραπόδοση των πιο άδικων φόρων, των έμμεσων φόρων, υπεραπόδοση, κάθε χρόνο. Αλλά και τη φορολογία που πληρώνουν τα φυσικά πρόσωπα, έχουμε υπεραπόδοση. Ενώ αντίθετα, έχουμε υποαπόδοση της φορολογίας που λέτε για το Κεφάλαιο. Από αυτή την άποψη λοιπόν, οι άδικοι φόροι συνολικά αυξάνονται κατά 4,2 δις σε σχέση με αυτά που προβλέπονταν για το 2026 και οι μόνιμοι, οι οποίοι θα τα υποστούν θα είναι πάλι τα λαϊκά στρώματα. Άρα καμία ανακούφιση επί της ουσίας, από αυτή τη φοροεπιδρομή.

Ταυτόχρονα, έχουμε πάγωμα τόσο των κοινωνικών δαπανών, όπως φαίνεται από το σκέλος των δαπανών, γιατί παραμένουν παγωμένες οι δαπάνες, οι παροχές για τους εργαζόμενους στο Δημόσιο και Ευρύτερο Δημόσιο Τομέα, παρά την αύξηση του ΑΕΠ και την ονομαστική και την πραγματική, οι δαπάνες να παραμένουν παγωμένες. Ενώ αντίθετα, οι όποιες μεταβιβάσεις, σε κοινωνικές και άλλες δαπάνες απλά και μόνο αυξάνονται, όσο το κόστος, όσο ο τιμάρημος δηλαδή. Άρα και αυτές μένουν κάτω, πολύ χαμηλότερα από τις ανάγκες. Όλο αυτό λοιπόν, θα σημαίνει, θα οδηγήσει σε μία εκτέλεση του Προϋπολογισμού για το 2027 σε βάρος του λαού και των ίδιων των λαϊκών αναγκών.

Από αυτή την άποψη, οι υποσχέσεις της Κυβέρνησης είναι κάλπικες και ιδιαίτερα, το βασικό αφήγημα ότι η ανάπτυξη της οικονομίας θωρακίζει τα εισοδήματα. Κάθε άλλο. Το αντίθετο συμβαίνει. Από αυτή την ανάπτυξη, δεν βγαίνουν όλοι κερδισμένοι. Κερδίζουν μόνιμα το Κεφάλαιο, με την αύξηση των κερδών και όλο και μεγαλύτερο κομμάτι της πίτας από την αύξηση αυτή του ΑΕΠ. Ενώ αντίθετα, τα λαϊκά εισοδήματα μειώνονται και παίρνουν όλο και πιο μικρό κομμάτι από την πίτα του παραγόμενου ετήσιου εισοδήματος. Από αυτή, λοιπόν, την άποψη, είναι φανερό ότι αυτό το αφήγημα, όχι μόνο δεν οδηγεί πουθενά, αλλά αντίθετα υποχρεώνει και αναγκάζει το λαό να αποδεχτεί τα αντιλαϊκά μέτρα και τις πολιτικές.

Δεύτερον, από την άλλη μεριά, η Αντιπολίτευση τσακώνεται αναμεταξύ της για το ποιος αντιγράφει ποιον σε προτάσεις, οι οποίες επί της ουσίας δεν αναιρούν, δεν αμφισβητούν, υποτάσσονται στο συνολικότερο αντιλαϊκό σχεδιασμό της Κυβέρνησης, που εφαρμόζει τις βασικές στρατηγικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και του ΟΟΣΑ. Από αυτή την άποψη, όλα αυτά τα οποία λένε για Νέο Παραγωγικό Μοντέλο, όταν το Παραγωγικό Μοντέλο το καθορίζει το ποσοστό κέρδους κάθε φορά. Άρα Νέο Παραγωγικό Μοντέλο σημαίνει νέα κίνητρα, νέες φοροαπαλλαγές για τους επιχειρηματικούς ομίλους, να επεκταθούν και σε άλλους τομείς, όπου δεν υπάρχει υψηλό ποσοστό κέρδους. Άρα δηλαδή, ο λαός θα κληθεί να πληρώσει ακόμη περισσότερα για να ευνοηθούν οι επιχειρηματικοί όμιλοι, επενδύοντας και σε άλλους τομείς, με μη ανταγωνιστικό ποσοστό κέρδους.

Από αυτή την άποψη, η επίκληση του Νέου Παραγωγικού Μοντέλου δεν είναι τίποτε άλλο, δε σημαίνει παρά νέες θυσίες για το λαό. Όπως επίσης και αποτελεί αυταπάτη, ουτοπία. Για να μην πούμε συνειδητή κοροϊδία, να μιλάει κάποιος για δίκαιη ανάπτυξη και για δίκαιη φορολογία του. Στον καπιταλισμό η ανάπτυξη είναι άδικη, από την ίδια της τη

μήτρα, από την ίδια της τη φύση. Γι' αυτό το «ΚΚΕ», είναι αντίθετο στην καπιταλιστική ανάπτυξη και βεβαίως και στην καπιταλιστική κρίση. Όπως, επίσης, το να κυνηγάμε ανεμόμυλους, όπως κάνουν άλλα Κόμματα. Για παράδειγμα, φταίνε για όλα τα καρτέλ, όταν το καρτέλ αποτελεί προϊόν, παιδί της καπιταλιστικής ανάπτυξης. Μάλιστα, η Ευρωπαϊκή Ένωση θέλει να δημιουργήσει Ευρωενωσιακά καρτέλ, τους Ευρωενωσιακούς πρωταθλητές, όπως λέει και η Έκθεση Λέτα και η Έκθεση Ντράγκι.

Έτσι, λοιπόν, αυτή τη στιγμή, συζητάμε τον Κρατικό Προϋπολογισμό σε μία φάση, όπου επιβραδύνεται η παγκόσμια οικονομία, με επιπτώσεις συνολικότερα και στην ελληνική οικονομία. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, έχουμε συνθήκες επιβράδυνσης και στασιμοπληθωρισμού. Βρισκόμαστε, δηλαδή, στο «λυκαυγές» της εκδήλωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και όχι μόνον, σε μία νέα συγχρονισμένη καπιταλιστική κρίση πολύ βαθιά. Άρα, λοιπόν, ένα είναι το κρατούμενο και είναι το έδαφος και από αυτή την κρίση, δεν πρόκειται να ξεφύγει και δεν είναι θωρακισμένη η ευρωπαϊκή οικονομία. Αυτό γιατί το λέμε;

Όχι γιατί μας ενδιαφέρει αν θα επιτύχει η Κυβέρνηση τους ρυθμούς ανάπτυξης, αλλά η μείωση των ρυθμών ανάπτυξης θα οδηγήσει σε μία κλιμάκωση της αντιλαϊκής επίθεσης, σε μια στιγμή μάλιστα και σε μια περίοδο, που η Κυβέρνηση αναζητά αγωνιωδώς —όχι μόνον η Ελληνική Κυβέρνηση και οι άλλες κυβερνήσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση— να βρει πόρους για να χρηματοδοτήσει την οικονομία του πολέμου. Άρα, να μειώνονται όλο και περισσότερο τα περιθώρια —τα όποια ισχνά περιθώρια— δημοσιονομικού χώρου για να δώσουν κάποιες αντιπαροχές υποτίθεται στα λεηλατημένα από την πολιτική τους εισοδήματα. Αυτή η εξέλιξη των πραγμάτων, θα οδηγήσει σε μία ακόμη πιο ραγδαία επιδείνωση της θέσης του λαού. Αλλά πέρα από αυτό, που αποδεικνύει και την ευρωενωσιακή κανονικότητα που λένε και τα άλλα Κόμματα και είπαν και σήμερα οι Εισηγητές, ότι δεν πάμε με την ευρωενωσιακή κανονικότητα που συντρίβεται το αφήγημα της ευρωενωσιακής κανονικότητας από τους τεράστιους αγώνες στην Γαλλία, στην Ισπανία, στο Βέλγιο, στην Ιταλία και αλλού. Ποια ευρωενωσιακή κανονικότητα είναι αυτή, την οποία θέλουν να φέρουν και στην Ελλάδα. Αλλά και ταυτόχρονα, ο δρόμος είναι στρωμένος από τις στρατηγικές επιλογές και τις δεσμεύσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στο ΝΑΤΟ, στους αμερικανοϊσραηλινούς, αλλά και από τις προδιαγεγραμμένες δεσμεύσεις που καθορίζουν αυτοί οι Οργανισμοί. Η Ευρωπαϊκή Ένωση που είναι οι δεσμεύσεις δημοσιονομικού χαρακτήρα, οι υποδείξεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και του ΟΟΣΑ.

Έτσι, λοιπόν, οι όποιες μικρές διαφοροποιήσεις και ολοκληρώνω με αυτές τις σκέψεις, κύριε Πρόεδρε, οι όποιες μικρές διαφορές των άλλων Κομμάτων σε σχέση με την ασκούμενη πολιτική δεν κάνουν καμία απολύτως διαφορά. Γιατί καλλιεργούν αυταπάτες ότι μπορούν να φέρουν δικαιοσύνη σε έναν κόσμο βαρβαρότητας, φτώχειας και πολέμου. Όπως, επίσης, είναι ιδιαίτερα επώδυνη η λογική του δήθεν μικρότερου κακού. Γιατί αυτή η επιλογή που έγινε όλα τα προηγούμενα χρόνια και τις δεκαετίες, οδηγεί τον λαό από το κακό στο χειρότερο. Γιατί συσσωρεύονται όλο και περισσότερα βάρη. Έτσι, λοιπόν, η διέξοδος είναι απλή για το «ΚΚΕ». Είναι η αμφισβήτηση της κυριαρχίας αυτής της πολιτικής, που δεν την υλοποιεί μόνον η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, αλλά συμφωνούν και όλα τα άλλα Κόμματα σε αυτές τις στρατηγικές επιλογές, η αμφισβήτηση και η σύγκρουση με αυτή την πολιτική. Κατά την γνώμη του «ΚΚΕ», δεν αποτελεί μονόδρομο για το λαό η όποια διαχείριση αυτής της κατάστασης, η όποια διαχείριση, δηλαδή, της βαρβαρότητας του συστήματος, της

φτώχειας, των κρίσεων και των πολέμων. Γιατί έχουν δοκιμαστεί όλες οι διαχειριστικές λογικές και στην χώρα μας και σε ευρωενωσιακό επίπεδο, αλλά και παγκόσμια. Όλες αυτές οι διαχειριστικές επιλογές έχουν έναν αντιδραστικό χαρακτήρα. Βεβαίως, κανείς μαθητευόμενος μάγος δεν έχει το μαγικό ραβδί να μετατρέψει αυτό το σύστημα και να το κάνει ανθρώπινο. Ίσα-ίσα θα γίνεται όλο και πιο βάρβαρο και εχθρικό. Από αυτή την άποψη, προβάλλει ως μονόδρομος για το λαό η ανατροπή του καπιταλισμού. Ο σοσιαλισμός, ιδιαίτερα ο σοσιαλισμός είναι επίκαιρος την εποχή της τεχνητής νοημοσύνης που μπορεί πραγματικά να εκτοξεύσει τις δυνατότητες μιας κεντρικά σχεδιασμένης οικονομίας με κοινωνικοποιημένα τα μέσα παραγωγής και τις παραγωγικές δυνατότητες και εργατικό έλεγχο.

Άρα, λοιπόν, σήμερα, η σπίθα που ανάβει σε διάφορα σημεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αλλού πρέπει να γίνει φωτιά και οι ρωγμές που αισθάνεται το σύστημα και στην χώρα μας, πρέπει να γίνουν ρήγματα και ρήγματα ανατροπής.

Με αυτές τις σκέψεις είναι φανερό ότι το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας καταψηφίζει τον Κρατικό Προϋπολογισμό, μην καλλιεργώντας αυταπάτες ότι θα μπορούσε να υπάρξει ένας Προϋπολογισμός στο σύστημα αυτό, που να είναι φιλολαϊκός. Ευχαριστώ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Σας ευχαριστούμε, κύριε Καραθανασόπουλε και θα κλείσουμε με τον Υφυπουργό, τον κ. Πετραλιά, για δέκα λεπτά.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Κύριε Πρόεδρε, η ομιλία μου θα είναι άυριο, απλά να απαντήσω πολύ γρήγορα σε κάποια σημεία που τέθηκαν από τους Γενικούς Εισηγητές.

Καταρχήν, στο ερώτημα του κ. Κουκουλόπουλου, αν οι αμυντικές δαπάνες αυξάνουν τις επενδύσεις και πώς καταγράφονται στο Α.Ε.Π.; Να πούμε ό,τι είναι εισαγόμενο αυξάνει τις εισαγωγές αγαθών. Άρα, μετράει αρνητικά στο Α.Ε.Π.. Ό,τι είναι μηχανολογικός εξοπλισμός που αφορά, όμως, την παραγωγή τελικού προϊόντος, που είναι μικρό ποσοστό των αμυντικών δαπανών μέσω Ε.Α.Β., ας πούμε, αν είναι μέσο παραγωγής κ.λπ., αυτό μπαίνει στις επενδύσεις, αλλά ο κύριος όγκος των αμυντικών δαπανών μπαίνει στις εισαγωγές υπηρεσιών αρνητικά στο Α.Ε.Π..

Επίσης, για τις καταθέσεις των τραπεζών, να αναφέρω ότι οι καταθέσεις νοικοκυριών από 116,7 δις στο τέλος του 2019, είναι 154,8 δις στο τέλος του 2025, αύξηση 32,7%. Άρα, συνεχίζεται η πολύ σημαντική αύξηση των καταθέσεων νοικοκυριών και αντίστοιχα και επιχειρήσεων.

Στο ερώτημα του κυρίου Βιλιάρδου, που το έχουν θέσει και τα άλλα κόμματα, για το πλεόνασμα και το πρωτογενές πλεόνασμα. Καταρχήν, κάποιες σημειώσεις εδώ. Το πρωτογενές πλεόνασμα, όπως βλέπετε, μειώνεται από 4,9% πέρσι σε 3,6% φέτος και 3,3% του χρόνου. Ο στόχος που έχει η χώρα, με βάση το νέο δημοσιονομικό πλαίσιο, αυτή είναι η αλήθεια, είναι ο στόχος πρωτογενών δαπανών. Δεν έχουμε στόχο (per se) πρωτογενούς πλεονάσματος ή συνολικού. Ναι, υπάρχει ένας στόχος το συνολικό να μην είναι κάτω από μείον τρία (-3), αλλά έχουμε στόχο πρωτογενών δαπανών. Αυτό έχει ως συνέπεια ότι όσο βελτιώνεται η οικονομία, η μείωση φοροδιαφυγής κ.λπ., έχεις παραπάνω έσοδα και μπορείς να τα χρησιμοποιήσεις μέχρι ενός ορίου, το όριο που λέει των πρωτογενών δαπανών συν τα ενεργητικά μέτρα εσόδων που έχουν αναγνωρίσει οι θεσμοί. Από κει και πάνω, αναγκαστικά

πάει σε αποπληρωμή χρέους. Η λογική είναι αντικυκλική πολιτική, τα έχουμε πει πως λειτουργεί το δημοσιονομικό πλαίσιο.

Μπορείτε να μειώσετε άλλο το πρωτογενές πλεόνασμα και να δώσετε παραπάνω στον κόσμο παραβιάζοντας το όριο των πρωτογενών δαπανών; Να ξέρουμε τους κανόνες. Αν παραβιάσουμε τα όρια πρωτογενών δαπανών, πρέπει εντός 2 μηνών να πάρουμε αντίμετρα. Αυτοί είναι οι ευρωπαϊκοί κανόνες. Σε αυτή την κατάσταση βρίσκονται τώρα 10 ευρωπαϊκές χώρες, ενδεχομένως να μπουν και άλλες, όπως προχωράει η κρίση. Βλέπετε τι γίνεται στη Γαλλία, που παίρνει πάνω από 50 δις αντίμετρα αυτή τη στιγμή και δεν έχει δώσει και καμία βοήθεια στους πολίτες της ουσιαστικά για την κρίση. Εδώ εμείς έχουμε δώσει 1,4 δις φέτος και είπαμε άλλα 2,27 δις μέτρα του χρόνου. Είναι σε εντελώς διαφορετική κατάσταση από την Ελλάδα και, ακριβώς, μπορούμε και το κάνουμε αυτό, γιατί είμαστε εντός ορίων και έχουμε κάνει και τα μέτρα μείωσης φοροδιαφυγής. Έχουμε, λοιπόν, το περιθώριο με αυτούς τους τρόπους να βοηθάμε. Πόσο μπορούμε να βοηθάμε; Μέχρι του ορίου που δεν σπάμε το όριο πρωτογενών δαπανών, γιατί απλά αν το σπάσουμε εντός 2 μηνών πρέπει να πάρουμε αντίμετρα. Άρα, δεν κάνεις κάτι.

Πάμε τώρα στις επενδύσεις. Ο κ. Παππάς, ανέφερε κάποια νούμερα. Θέλω να αναφέρω ότι χθες αναθεώρησε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) τα στοιχεία των επενδύσεων, του ακαθάριστου σχηματισμού παγίων κεφαλαίων, γιατί πολλοί έλεγαν ότι είχε προβλέψει ο Προϋπολογισμός πιο πολλά και ήρθε πιο λίγο. Τελικά, στα αναθεωρημένα στοιχεία, το 2023 αντί για 6,5% αύξηση των επενδύσεων έχουμε 9,5%, το 2024 αντί για 4,5% έχουμε 7,6% και πέρσι 8% και τώρα, φέτος προβλέπουμε 7,7% και 7,9% του χρόνου, κοντά, λίγο πιο κάτω από τα νούμερα των προηγούμενων ετών όσον αφορά τη ρεαλιστικότητα των προβλέψεων.

Ο κ. Παππάς είπε για τη 13η τρίτη σύνταξη. Απλά, θέλω να θυμίσω κάτι, γιατί λέγεται και ξαναλέγεται ότι επί κυρίου Τσίπρα ήρθε η 13η σύνταξη. Ήταν ένα ποσό 300 έως 500 μεικτά. Συνταξιούχοι που παίρνουν έως 500 ευρώ σύνταξη, που είναι μικρός αριθμός σε σχέση με το σύνολο των συνταξιούχων, πήραν 500 μεικτά, οι πιο πάνω συνταξιούχοι πήραν λιγότερο, όσοι είχαν πάνω από 1000 ευρώ σύνταξη πήραν 300 μεικτά, δηλαδή, 200 καθαρά.

Έρχεται τώρα η Κυβέρνηση και δίνει 400 καθαρά. Επειδή είμαστε συνετοί και δε θέλουμε να ονομάζουμε πράγματα που δεν είναι, δεν το λέμε «13η σύνταξη», το λέμε «ενίσχυση», αυτό που είναι, αλλά δε μπορεί να μας λέει ο κ. Παππάς ότι «φέραν τη 13η σύνταξη» που είναι πιο κάτω από τα 400 καθαρά που δίνουμε εμείς. Να είμαστε ξεκάθαροι. Άρα, δίνουμε μια ενίσχυση. Αυτό που έδωσε ο κ. Τσίπρας ήταν πιο κάτω από αυτό που δίνεται τώρα - γιατί τα 400 καθαρά είναι πιο πολύ από 300 έως 500 μεικτά - και το λέμε «ενίσχυση», αυτό που είναι. Δε θριαμβολογούμε και λέμε πράγματα που δεν ισχύουν. Απλά, να ξέρουμε τι γίνεται.

Όσον αφορά στο «πώς προσδιορίζεται η τιμή αναφοράς των διυλιστηρίων και όλη αυτή τη συζήτηση», να πούμε ότι τα διυλιστήρια της Μεσογείου πουλάνε το διυλισμένο πετρέλαιο με την τιμή Platts MED. «Platts MED» λέγεται, αυτό είναι το χρηματιστηριακό προϊόν που πουλάνε σε όλες τις χώρες της Μεσογείου. Τα διυλιστήρια, λοιπόν, της Ιταλίας και των άλλων χωρών γύρω-γύρω πουλάνε με αυτή την τιμή ανάλογα με την προσφορά και τη ζήτηση. Η τιμή, λοιπόν, Platts MED, μάλιστα και η τιμή που πουλιέται στην εγχώρια αγορά, άμα δείτε, είναι η μέση τιμή Platts MED των προηγούμενων τεσσάρων ημερών, αν τη μετατρέψετε από δολάρια σε ευρώ και μπαίνει και 2,5 σεντς στο περιθώριο κέρδους. Αυτός είναι ο μαθηματικός τύπος σταθερός που πουλάνε τα διυλιστήρια, λοιπόν, στην Ελλάδα.

Όταν, λοιπόν, κάνουμε μια έκπτωση, εμείς, 20 λεπτά - 16 λεπτά συν ΦΠΑ - και άλλο τόσο τα διυλιστήρια, τι γίνεται; Σε αυτό τον μαθηματικό τύπο, ξεχωριστά στα τιμολόγια μπαίνει από κάτω η έκπτωση, άρα είναι ξεκάθαρο πως εφαρμόζεται και πώς γίνεται η έκπτωση. Βέβαια, όσον αφορά στη φορολόγηση, απλά, να σχολιάσω: Η Κυβέρνηση, αυτή, είναι που φορολόγησε δύο φορές τα διυλιστήρια και να πω ότι αυτή τη στιγμή τον ενδιαφέρει τον πολίτη το αποτέλεσμα. Αυτή τη στιγμή γίνεται μια οικειοθελής παροχή/έκπτωση, από τα διυλιστήρια από τον Ιούλιο και συνεχίζεται και δεν ξέρουμε και πόσο διάστημα έχουμε μπροστά μας.

Στο «χρέος αν είναι βιώσιμο» του κ. Καζαμιά – το έθεσε και ο κ. Βιλιάρδος - και για το ΦΠΑ. Το χρέος αυτή τη στιγμή είναι βιώσιμο. Το έχουν πιστοποιήσει και ακόμα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο που είναι το πιο απαισιόδοξο στις προβλέψεις τους, η Κομισιόν, ο ESM. Τι σημαίνει αυτή τη στιγμή; Έχει κάνει μια πρόταση εδώ η ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, λέει «να καταργήσουμε το πρωτογενές πλεόνασμα, να πάμε σε 0 πρωτογενές πλεόνασμα αντί για 3», άρα, συνολικό έλλειμμα μείον 3. Προφανώς, καταργώντας το πρωτογενές πλεόνασμα και μειώνοντας το συνολικό έλλειμμα, παραβιάζεις το στόχο δαπανών και πρέπει να πάρεις αντίμετρα 3% του ΑΕΠ. Εννέα δις αντίμετρα πρέπει να πάρεις, για να γίνει αυτό που λέει η ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, αλλά αυτό το προσπερνάμε. Στον κόσμο αυτόν τον ιδανικό που δεν υπάρχουν δημοσιονομικοί κανόνες, ας πούμε ότι «γίνεται αυτό». Λοιπόν και παραβιάζεις το στόχο δαπανών και παίρνεις 9 δις μέτρα χωρίς αντίμετρα και πηγαίνεις σε συνολικό έλλειμμα μείον 3. Το χρέος δεν είναι πια βιώσιμο να σας ενημερώσω. Με πάνω από 1%, περίπου 1,5%, αν πέσει το συνολικό έλλειμμα σταματάει να είναι βιώσιμο το χρέος μας και οι αγορές; Ξανά ανεβαίνουν τα spreads και ξανά πρέπει να περάσουμε αυτά που περάσαμε 10 χρόνια.

Άρα, εδώ είναι μια πολύ λεπτή ισορροπία. Με αυτά τα δεδομένα σήμερα είναι βιώσιμο. Αν κάποιος έρθει και ξοδέψει το 2% με 3% του ΑΕΠ, 9 δις π.χ., προφανώς, σταματάει να είναι βιώσιμο και, προφανώς, ξανά γυρνάμε σε αυτά που ζήσαμε. Άρα, η διατήρηση της δημοσιονομικής ισορροπίας είναι συνεχής προσπάθεια. Δηλαδή, ένα μήνα αν πάρεις κάποιο μέτρο που έχει 5 δις κόστος, αμέσως, βγήκες έξω. Τελείωσε. Άρα, δεν είναι κάτι «τα καταφέραμε και τελείωσε για πάντα». Θέλει συνεχή προσπάθεια και δεν μπορείς να ξεφύγεις. Αν ξεφύγεις από τους στόχους, προφανώς, έχεις πρόβλημα μετά και με τις αγορές και βλέπετε τι γίνεται.

Κάτι και για το ΦΠΑ: Ναι, τα έσοδα του ΦΠΑ - έχουν αναφερθεί κάποια νούμερα - από το 2019 μέχρι σήμερα έχουν αυξηθεί 60%. Ωραία, ο σωρευτικός πληθωρισμός έχει αυξηθεί 24%. Πώς γίνεται τα έσοδα να έχουν αυξηθεί 60%, αφού είναι από τον πληθωρισμό; Είναι να εξηγήσω, «γιατί μειώθηκε το κενό ΦΠΑ από το 24% στο 9%». Είναι, γιατί είχαμε αύξηση της πραγματικής κατανάλωσης 20% σε σταθερές τιμές. Είναι, γιατί είχαμε 40% υψηλότερα τουριστικά έσοδα από το 2019 ως τώρα και, προφανώς, υπήρχαν και τα έσοδα ΦΠΑ και από το Ταμείο Ανάκαμψης περίπου 1 δις το χρόνο. Οι δαπάνες του Ταμείου Ανάκαμψης είναι 18 δις τα grants συν ΦΠΑ. Έφτασε 21 δις μαζί με το ΦΠΑ που δώσαμε. Για αυτό βλέπετε στον Προϋπολογισμό τον ΦΠΑ του 2027 και είναι μικρότερο νούμερο από το ΦΠΑ του 2026. Γιατί φεύγει το Ταμείο Ανάκαμψης από μέσα.

Τέλος κλείνοντας θέλω να πω κάτι για τον κ. Καραθανασόπουλο, κλείνει 20 χρόνια που είναι Εισηγητής του Προϋπολογισμού, νόμιζα ότι είμαι πολλά που είμαι 8 χρόνια εγώ, αλλά πάντα θέλω να πω συγχαρητήρια και στα 30.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: Όχι τέτοια κατάρα.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών) : Στα 30 και εκτιμώ πάντα όσα λέει και τη σταθερότητα των απόψεων.

Ευχαριστώ πολύ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Εμείς ευχαριστούμε τον κ. Υφυπουργό. Σας ευχαριστώ όλους για τη σημερινή συμμετοχή και παρουσία.

Λήγει η σημερινή συνεδρίαση και δίνουμε ραντεβού αύριο στις 15:00 με τους Ειδικούς Εισηγητές, οι οποίοι εκ προοιμίου δηλώνουν ότι θα έχουν χρόνο ομιλίας 10 λεπτά. Σας ευχαριστώ πολύ.

Στο σημείο αυτό έγινε η γ' ανάγνωση του καταλόγου των μελών της Επιτροπής.

Παρόντες ήταν οι Βουλευτές κ.κ: Αβραμόπουλος Δημήτριος, Ακτύπης Διονύσιος, Αραμπατζή Φωτεινή, Αυγενάκης Ελευθέριος, Αυγερινούπουλου Διονυσία – Θεοδώρα, Βλάχος Γεώργιος, Γιώργος Ιωάννης, Ιατρίδη Τσαμπίκα (Μίκα), Καράογλου Θεόδωρος, Καρασμάνης Γεώργιος, Κόνσολας Εμμανουήλ (Μάνος), Κοτρωνιάς Γεώργιος, Κυρανάκης Κωνσταντίνος, Κωτσός Γεώργιος, Λεονταρίδης Θεόφιλος, Λιβανός Μιχαήλ, Λιούτας Αθανάσιος, Μπακογιάννη Θεοδώρα (Ντόρα), Μπαραλιάκος Ξενοφών (Φώντας), Παπαδόπουλος Μιχαήλ (Μιχάλης), Πασχαλίδης Ιωάννης, Πέτσας Στυλιανός (Στέλιος), Σιμόπουλος Ευστράτιος (Στράτος), Σκόνδρα Ασημίνα, Σκρέκας Κωνσταντίνος, Σταϊκούρας Χρήστος, Σταμενίτης Διονύσιος, Συρεγγέλα Μαρία, Τραγάκης Ιωάννης, Τσιάρας Κωνσταντίνος, Χαρακόπουλος Μάξιμος, Αποστολάκη Ελένη-Μαρία (Μιλένα), Κατρίνης Μιχαήλ, Μπιάγκης Δημήτριος, Σπυριδάκη Αικατερίνη (Κατερίνα), Σταρακά Χριστίνα, Καραθανασόπουλος Νικόλαος, Μανωλάκου Διαμάντω, Μεταξάς Κωνσταντίνος Βασίλειος, Τσοκάνης Χρήστος, Βιλιάρδος Βασίλειος, Γιαννούλης Χρήστος, Καριπίδης Ιωάννης, Παππάς Νικόλαος, Βορύλλας Ανδρέας, Τσιρώνης Σπυρίδων, Καζαμίας Αλέξανδρος, Κεφαλά Γεωργία (Τζώρτζια), Δραγασάκης Ιωάννης, Μάλαμα Κυριακή, Μανούσος Γεώργιος, Μπάρκας Κωνσταντίνος, Παπαϊωάννου Αρετή και Τσακαλώτος Ευκλείδης.

Τέλος και περί ώρα 15.55' λύθηκε η συνεδρίαση.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ

ΑΣΗΜΙΝΑ ΣΚΟΝΔΡΑ